

*Monografia Parafii pw. Najświętszej
Maryi Panny
Matki Miłosierdzia w Szepietowie
1985-2010*

SZEPIETOWO 2010

Redakcja: Anna Pawłowska

Okladkę projektował: Zbigniew Poniatowski

**Skład, łamanie i korekta: Olga Regina Tomaszewska
Norbert Dariusz Tomaszewski**

ISBN

**Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Szepietowskiej
ul. Główna 21, 18-210 Szepietowo
tel. (86) 275 18 87
s.proniewski@vp.pl**

**Urząd Miejski w Szepietowie
ul. Główna 6, 18-210 Szepietowo
tel. 4-760-132, -133; fax. (86) 4-760-110
um@szepietowo.pl
<http://www.szepietowo.pl>**

Printed in Poland

Nakład: 700 egz.

**Druk, oprawa:
Mazowieckie Zakłady Graficzne
18-200 Wysokie Mazowieckie, ul. Ludowa 89
tel. 086 275 41 31, tel/fax 086 275-49-85
e-mail: drukarnia@mzgraf.pl**

*Jego Ekszelencja ks. bp Stanisław Stefanek
Ordynariusz Diecezji Łomżyńskiej*

*Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Szepietowskiej
składa serdeczne podziękowanie Urzędowi Miejskiemu
w Szepietowie za pomoc w wydaniu niniejszej publikacji.*

Słowo wstępne

Każda rocznica, a szczególnie jubileuszowa, każe zatrzymać się w biegu codzienności i spróbować wdzięczną pamięcią i troską ogarnąć główne wydarzenia danego okresu.

Parafia Najświętszej Maryi Panny Matki Miłosierdzia w Szepietowie w bieżącym roku obchodzi jubileusz dwudziestopięciolecia istnienia. Zatem jest to dobra okazja utrwalić i niejako ocalić od zapomnienia prawie wszystko, co się złożyło na zaistnienie naszej parafialnej wspólnoty.

Inicjatywa Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Szepietowskiej, by opracować monografię naszej parafii jest bardzo dobrym pomysłem, wychodzącym naprzeciw potrzebie przybliżenia niedawnej historii najmłodszemu pokoleniu. Historia naszej Parafii: jej powstanie i tworzenie, budowanie świątyni, czyli widzialnego miejsca przebywania Boga pośród nas, wielu wspaniałych ludzi zaangażowanych w pracę i modlitwę przy powstaniu pięknego dzieła dedykowanego Bogu i Matce Miłosierdzia, znajdzie właściwe i godne miejsce w tej jubileuszowej publikacji.

Niniejsze opracowanie świetnie wpisuje się w nasze parafialne przygotowania do świętowania obecnego jubileuszu. W ramach duchowych przygotowań będziemy w październiku przeżywali Misje Święte. W ostatnich miesiącach odbyliśmy pielgrzymki do:

- korzeni chrześcijaństwa, grobów Apostołów i naszego Papieża Jana Pawła II (Rzym i Italia),
- Ostrej Bramy, w której króluje Matka Miłosierdzia, patronka naszej Parafii i świątyni,
- narodowych sanktuariów (Kalwaria Zebrzydowska, Kraków-Łagiewniki, Jasna Góra, Leniów, Gidle, Skarżysko Kamienna),

Trwałym znakiem jubileuszowym, wotum wdzięczności wszystkich parafian będzie nowy ołtarz, który budujemy.

Jako obecny proboszcz serdecznie dziękuję i składam gratulacje wszystkim, którzy przyczynili się do powstania tej monografii. Dziękuję autorom, którzy napisali poszczególne rozdziały. Wdzięczność należy się również wielu życzliwym ludziom, którzy udostępnili materiały i fotografie oraz udzielili pomocy, by ta pozycja mogła się ukazać. Słowa podziękowania kieruję również do Urzędu Miejskiego w Szepietowie, dzięki któremu sfinansowano tę publikację.

Czytelników proszę o życzliwe przyjęcie niniejszej historii naszej Parafii.

ks. Antoni Bardłowski

Szepietowo, 14 sierpnia 2010 roku

Grzegorz Michalski

Rys historyczny dziejów Szepietowa

Miasto Szepietowo leży na Wysoczyźnie Wysokomazowieckiej w południowo-zachodniej części Niziny Północnopodlaskiej. Administracyjnie znajduje się w powiecie wysokomazowieckim w województwie podlaskim. Jest siedzibą miejsko-wiejskiej gminy Szepietowo oraz stolicą dekanatu szepietowskiego. Zajmuje obszar 1,96 km² i liczy 2. 371 mieszkańców¹.

Nazwa Szepietowo wywodzi się od nazwiska szlacheckiego rodu Szepietowskich, którzy około XV w. osiedlili się na współczesnych terenach gminy Szepietowo².

Najstarszym znanym nam dokumentem, w którym wzmiankowana jest wieś Szepietowo, jest akt fundacji kościoła w Długiej Dąbrowie (obecnie Dąbrowa Wielka) pochodzący z 1493 roku³. Dokument ten wymienia wieś Szepietowo (Sepiethovo) jako jedną z dziesięciu wsi przynależnych do parafii długodąbrowskiej. Bardziej dokładny jest akt kollacji⁴ kościoła w Dąbrówce Kościelnej datowany na 31 maja 1520 roku, który podaje, iż kościołowi należna jest dziesięcina z dwóch wsi Wojny, trzech wsi zwanych Szepietowo, Gierałt, Srzednicy, Dąbrówki Małej, Połazi, Stawireji i dwóch wsi zwanych Izdebnik⁵.

¹Pod względem powierzchni jest jednym z najmniejszych miast w Polsce.

²Obecnie na terenie gminy Szepietowo znajduje się miasto Szepietowo oraz wsie: Szepietowo-Wawrzyńce, Szepietowo Podleśne, Szepietowo-Janówka, Szepietowo-Żaki, Nowe Szepietowo Podleśne. Poza gminą Szepietowo nazwa ta w nomenklaturze topograficzno-administracyjnej nie występuje. W latach czterdziestych XX w. w ZSRR, w okolicach miasta Borowicze nad Mstą, w obwodzie nowogrodzkim, istniał obóz „Szepietowo” nazwany tak zapewne przez przebywających tam Polaków, najprawdopodobniej pochodzących z okolic Szepietowa (zob. J. Dzieduszycki, *Trzy lata wykreślone z życiorysu*, Lublin 1989, s. 73 i następne).

³J. Maroszek, *Dzieje powiatu wysokomazowieckiego*, Wysokie Mazowieckie 2009, s. 43.

⁴Kollacja (łac. *collatio*) – prawo do obsadzania urzędów kościelnych przez fundatorów parafii lub ich spadkobierców.

⁵W oryginale: tenebunt quie annis singulis et temporibus perpetuis rectoribus ejusdem ecclesiae pro tempore existens decimas de omni grano videlicet duabus villis Woyno cum cmethonibus de tribus Sepiethovo, Gieralty, Srzednica, Dombrowka Minor, Piecki, Połazie, Stawireje, Izdebnik et alias Izdebnik et aliis postjac super eisdem bonis haereditaris locanis possidens (podają za J. Maroszek, *Dzieje obszaru gminy Szepietowo w XV-XX wieku*, Szepietowo 2006, s. 141-142).

Popis wojenny ziemian województwa podlaskiego z 1528 roku wymienia w parafii Dąbrówka Kościelna (*parafeia Dubrowskaja*) *seło Szepetowskii Ławrincewiata*, a w nim Jakuba i Hryhora Ławryncewiczów, którzy w czasie pospolitego ruszenia wystawiali jednego konnego, oraz dwa sioła o nazwie *Szepetowo Mikołaiewiata*⁶. O ile *seło Szepetowskii Ławrincewiata*, to bez wątplenia dawna nazwa miejscowości Szepietowo-Wawrzyńce, o tyle *seło Szepetowo Mikołaiewiata* nie jest tak łatwe do zlokalizowania⁷.

Księga sądowa drohicka z 1569 r., zawierająca akt przysięgi na wierność Królowi Polskiemu i Koronie Polskiej składanej przez szlachtę ziemi bielskiej i drohickiej, wymienia tylko cztery wsie o nazwie Szepietowo: Szepietowo-Wawrzyńce, Szepietowo Podleśne, Szepietowo-Żaki i Szepietowo-Janówkę. Wsie te tworzyły tzw. okolicę szlachecką o nazwie Szepietowo, zamieszkaną przede wszystkim przez potomków rodu Szepietowskich. Okolica szlachecka Szepietowo leżała w ziemi bielskiej, w województwie podlaskim. Szlachta szepietowska posłowała na sejmiki ziemskie ziemi bielskiej do Bielska Podlaskiego, od 1573 roku zaś wszystkie sejmiki tej ziemi odbywały się w nieodległym Brańsku⁸.

Do czasów Unii Lubelskiej w 1569 roku Podlasie wchodziło w skład Wielkiego Księstwa Litewskiego, po 1569 roku weszło ono w skład Korony Królestwa Polskiego. Taki stan rzeczy utrzymywał się do III rozbioru Rzeczypospolitej, czyli do 1795 roku. Po rozbiorach teren dzisiejszej gminy Szepietowo został zagarnięty przez Prusy. Należał do departamentu białostockiego Prus Nowowschodnich – powiatu supraskiego, przy czym siedziba powiatu mieściła się w Brańsku⁹. Po pokoju w Tylży w 1809 roku wsie szepietowskie znalazły się w granicach powiatu tykocińskiego, na terenie utworzonego przez Napoleona I

⁶J. Maroszek, *Dzieje obszaru...*, s. 143 i następne.

⁷*Popis pospolitego ruszenia ziemi bielskiej z 1565 roku* wymienia w ziemi bielskiej w parafii dąbrowszczańskiej, oprócz wyżej wymienionych. wsi, gniazda rodowe o nazwie Szepietowo-Chmielewki i Szepietowo-Liusty, bliżej nieznane, nie przetrwały do czasów obecnych (J. Maroszek, *Dzieje obszaru...*, s. 156-157).

⁸H. Kosieradzki, *Bielsk Podlaski. Dzieje miasta*, Bielsk Podlaski, 1987, s. 28.

⁹J. Maroszek, *Dzieje powiatu...*, s. 59.

Księstwa Warszawskiego. W 1815 roku na Kongresie Wiedeńskim mocarstwa europejskie powołały do życia całkowicie zależne od Cesarstwa Rosyjskiego Królestwo Polskie. Teren współczesnej gminy Szepietowo znalazł się początkowo w województwie augustowskim, które już w 1837 roku przemianowano na gubernię. W 1842 roku utworzono powiat łomżyński¹⁰.

Współczesne miasto Szepietowo położone jest w historycznych granicach wsi Szepietowo-Wawrzyńce. Wieś ta stanowiła własność rodziny Szepietowskich, która na skutek działań rodzinnych wraz ze śmiercią Józefy z Budziszewskich Szepietowskiej († 29.XII.1852.) wdowy po sędzim Sądu Pokoju Okręgu Tykocińskiego Kazimierzu Aleksandrze Narcyzie Szepietowskim przeszła na własność Józefy Kazimiery Adelajdy z Szepietowskich Kierznowskiej i jej męża Aleksandra Kierznowskiego *...dziedzica dóbr Szepietowów wraz z attynencjami: Wawrzyńce, Podleśne, Janówki, Moczydły, Łazy, Gierałty, Dąbrówka Kościelna, nadto pałacu w Warszawie*¹¹.

Nieco wcześniej, bo w 1794 roku na skutek małżeństwa Wojciecha Szepietowskiego dziedzica Szepietowa-Wawrzyniec z Marianną Sienicką – sędzianką¹² ziemi bielskiej z Szepietowa Podleśnego doszło do połączenia dwóch majątków ziemskich. W ten oto sposób w drugiej połowie XIX w. szlachecka rodzina Kierznowskich osiadła w Szepietowie-Wawrzyńcach skupiła w swych rękach folwark o powierzchni ponad 4.200 mórg ziemi, w tym około 900 mórg lasu.

Początki miejscowości Szepietowo związane są nierozzerwalnie z budową warszawsko-petersburskiej drogi żelaznej. W piśmie z 8 kwietnia 1850 roku gubernator augustowski powiadamiał naczelnika powiatu łomżyńskiego, iż *...Najjaśniejszy Pan rozkazać raczył wybudować drogę żelazną od St. Petersburga do Warszawy, nadając jej kierunek przez Gatczyn, Ługę, Psków, Ostrów,*

¹⁰Jak wyżej, s. 66.

¹¹Akta kościelne parafii Dąbrowa Wielka, podaje za J. Maroszek, *Dzieje obszaru...*, s. 116.

¹²Sędzianka (staropol.) – córka sędziego.

*Różyce, Dyneburg, Wilno, Grodno, Białystok pod nazwą Sankt Petersburgsko-Warszawskiej Drogi Żelaznej*¹³.

Przygotowanie dokumentacji technicznej poruczono generałowi hrabiemu Klajnninde oraz generałowi majorowi Rerstfeldowi. Początkowo linia kolejowa miała przebiegać przez: Szatanki, Nową Dąbrowę, Gierałty, Piotrowce, Śliwowo, Porośl, Dworaki, Skwarki, Nowosiołki, Goździki, Uhowo¹⁴. Budowa ruszyła w 1854 roku. Jednak już od 1852 wójtowie gmin: Mazury – Ożarowski, Wiśniówek – Dąbrowski i Średnica – Łuniewski organizowali zebrania wiejskie w celu odstępowania ziemi pod budowę kolei.

Baza budowlana została zlokalizowana we wsi Szepietowo-Janówka. Prace na odcinku St. Petersburg – Warszawa nadzorował Jan Bloch¹⁵. We wsi Średnica-Maćkowięta pracownicy Głównego Rosyjskiego Towarzystwa Kolei Żelaznych przygotowywali teren pod budowę budynku stacyjnego. Prace budowlane przerwał jednak dziedzic Szepietowa-Wawrzyniec Aleksander Kierznowski. Na dworze carskim w Petersburgu wyjednał przeniesienie projektowanej stacji ze Średnicy-Maćkwięta do Szepietowa-Wawrzyniec i nadanie jej nazwy Szepietowo. Jednocześnie zobowiązał się sfinansować budynek koszarowy z przeznaczeniem na urząd pocztowy i posterunek żandarmerii. Władze w Petersburgu zaakceptowały propozycję Aleksandra Kierznowskiego i pozwoliły na zmianę lokalizacji budynku stacyjnego¹⁶.

Aleksander Kierznowski jest więc słusznie uważany za ojca założyciela Szepietowa¹⁷. Był on najbogatszym w okolicy ziemianinem, człowiekiem wykształconym, prowadzącym rozliczne interesy. Był on świadom faktu, iż droga

¹³J. Maroszek, *Dzieje obszaru...*, s. 85, zob. H. Jacyniewicz, *Rys historyczny Szepietowa i okolic*, [w:] *140 lat Szepietowa. 10 lat działalności Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Szepietowskiej*, Szepietowo 2000, s. 4 i nast.

¹⁴H. Jacyniewicz, op. cit., s. 6.

¹⁵K. Marcelak, R. Maciejewski, *Rys historyczny miejscowości Szepietowo*, s.1, maszynopis niepublikowany.

¹⁶Jak wyżej, s. 1, autorzy podają, iż prawdopodobnie przez nieuwagę władze carskie zmieniły nazwę Szepietowo na Szczepietowo. Doprowadziło to do procesu trwającego aż do 1913 r., kiedy to sąd ostatecznie przychylnie ustosunkował się do pozwu Aleksandra Kierznowskiego i stacja przybrała poprawną nazwę Szepietowo.

¹⁷Aleksander Konstanty Erazm Kierznowski (ur. 1822 r., zm.?) dziedzic majątku Szepietowo-Wawrzyńce, Podleśne, Janówka, fundator kościoła w Dąbrówce Kościelnej, ożeniony z Józefiną Kazimierą Adelajdą z Szepietowskich, ojciec Stanisława Wincentego (ur. 1854 r.) i Jadwigi Zofii Józefy (ur. 1855 r.).

żelazna stanowi ogromną szansę dla rozwoju gospodarczego nie tylko jego folwarku, ale także całej okolicy. Stąd jego usilne zabiegi o przeniesienia stacji w granice majątku Szepietowo, ostatecznie zwieńczone sukcesem.

Dla potrzeb nowo budowanej drogi żelaznej zajęto należących do Aleksandra Kierznowskiego 20 ha ziemi, 1 dom i 6 stodół, w tym 3,15 dziesięcin gruntów ornych, 1,84 dziesięcin ogrodów, 1,56 dziesięcin łąk i 11,85 dziesięcin lasów¹⁸. Świadczy to o tym, że stacja kolejowa nie powstawała na gołym korzeniu, bowiem na terenie zajętym pod urządzenia kolejowe znajdowały się zabudowania gospodarskie i dom. Wnioskować z tego należy, iż jeszcze przed lokalizacją kolei tereny dzisiejszego Szepietowa przy drodze mazowieckiej (gościńiec mazowiecki) były zasiedlone. Najprawdopodobniej była to ludność zajmująca się pracą najemną w dobrach dziedzica Szepietowa-Wawrzyniec.

Stacja kolejowa składała się z murowanego budynku stacyjnego¹⁹, trzech budynków drewnianych, wodociągowej wieży ciśnień, ramp wyładunkowych i magazynów. W pobliżu stacji zbudowano koszary dla wojska carskiego²⁰. Stację drogi żelaznej określano jako *Szepietówka*, a zlokalizowaną wokół niej i rozbudowującą się systematycznie osadę – *Nowe Szepietowo*, w aktach parafii Dąbrówka Kościelna z tego okresu znajdujemy właśnie taką nazwę. W *Słowniku Geograficznym Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich* znajdujemy informację, iż Szepietówka to *...stacja drogi żelaznej warszawsko-petersburskiej, odległa 116 wiorst od Warszawy, leży na obszarze wsi Szepietowo w powiecie mazowieckim*²¹. Ostatecznie jednak wśród mieszkańców samej

¹⁸ J. Maroszek, *Dzieje obszaru...*, s. 36.

¹⁹ Budynek dworca nie przetrwał do dnia dzisiejszego, został zniszczony w trakcie działań wojennych w czasie II wojny światowej. Był pierwszym budynkiem użyteczności publicznej i zarazem pierwszym murowanym budynkiem w Szepietowie. Zlokalizowany był w miejscu, gdzie obecnie znajduje się przystanek PKS z charakterystycznym podjazdem na planie koła. Był zbudowany według identycznego wzoru jak dworzec kolejowy w Czyżewie. Obecny dworzec kolejowy w Szepietowie mieści się w dawnym domu kolejowym i został tam przewoźniczo przeniesiony po 1945 roku

²⁰ J. Maroszek, *Dzieje powiatu...*, s. 86.

²¹ *Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, t. XI, Warszawa 1890, s. 900. Można w tym miejscu dodać, iż taką samą nazwę (tj. Szepietówka) nosiła wówczas, i nosi do dnia dzisiejszego, stacja kolejowa w mieście Szepietówka na Ukrainie, przez którą przebiegała granica państwowa ustalona według traktatu ryskiego (zob. art. 1 *Umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie między Rzeczypospolitą z jednej a Rosyją*

miejsowości i okolic przyjęła się najkrótsza i najbardziej naturalna nazwa – Szepietowo.

Linia kolejowa na odcinku Warszawa – Białystok została uruchomiona w maju 1862 roku. Oficjalne otwarcie nastąpiło w dniu 15 grudnia 1862 roku. Pierwszy pociąg ze stacji *Szepietówka* (Szepietowo) do Warszawy Wileńskiej odjechał już w 1860 roku²². W 1863 roku na stacji kolejowej pracował jako urzędnik Stanisław Iwaszkiewicz, nowo wybudowany przejazd kolejowy obsługiwał dróżnik Jan Kaczyński. W pobliżu dworca powstał szynk, który prowadził Stanisław Michał Tworkowski²³.

W 1863 roku na ziemiach Królestwa Polskiego wybuchło antyrosyjskie powstanie nazwane później przez historiografię powstaniem styczniowym. Tereny, przez które przebiegała nowo wybudowana linia kolejowa, miały pierwszorzędne znaczenie dla działań zbrojnych. Już w czasie budowy szlaku kolei petersbursko-warszawskiej na obszarze współczesnej gminy Szepietowo konspirację narodowowyzwoleńczą prowadzili między innymi: Bronisław Szwarce, inż. Władysław Cichorski ps. *Zameczek* (działający na odcinku Łapy – Szepietowo), czy inż. Ignacy Mystkowski.

Dostawę żywności, odzieży i broni zapewniała powstańcom rodzina Kierznowskich, dziedziców z Szepietowa-Wawrzyniec oraz rządcą tego majątku Romuald Raczyński²⁴. Aleksander Kierznowski i Romuald Raczyński za udzielaną pomoc ponieśli odpowiedzialność karną. Ich zachowanie władze carskie zakwalifikowały jako ciężkie przestępstwo polityczne. Sąd Polowy w Cytadeli Warszawskiej prowadził przeciwko Aleksandrowi Kierznowskiemu sprawę kryminalną. Postępowanie karne prowadzone było przez Tymczasową Komisję Wojenno-Śledczą ...o powieszenie przez buntowników nieznanego Rosjanina w

ską Federacyjną Socjalistyczną Republiką Rad i Ukrainską Socjalistyczną Republiką Rad z drugiej strony podpisana w Rydze w dniu 12 października 1920 roku).

²² H. Jacyniewicz, op. cit., s. 6.

²³ J. Maroszek, *Dzieje obszaru...*, s. 36.

²⁴ J. Maroszek, *Dzieje powiatu...*, s. 73, zob. A. Dobroński, *Powstanie niewielkiej szansy na Białostoczczyźnie* [w:] P. Powierza, *Wspomnienia z powstania styczniowego 1863*, Białystok 1996, s. 110.

poobliżu wsi Szepietowo w powiecie łomżyńskim oraz o powieszenie w tejże wsi katolickiego księdza lub kleryka, czyli różne przestępstwa polityczne ziemianina Kiersznowskiego i zarządców Ożarowskiego i Raczyńskiego²⁵. Sprawy te były najprawdopodobniej represjami za pomoc udzielaną przez Kiersznowskiego i jego zarządców powstańcom styczniowym.

W czasie powstania styczniowego w rejonie Szepietowa odbyły się liczne potyczki zbrojne pomiędzy walczącymi powstańcami polskimi a rosyjskimi zaborcami. Do starć zbrojnych doszło między innymi 15 lutego 1863 roku, wojskami polskimi dowodził wówczas Władysław Cichorski *Zameczek*, podczas kolejnej bitwy w dniu 9 maja 1863 roku dowodził Konstanty Ramotowski ps. *Wawer*²⁶.

Wzdłuż linii kolejowej warszawsko-petersburskiej działał również powstańczy oddział konny pod dowództwem Feliksa Górskiego. W lipcu 1863 roku oddział Feliksa Górskiego w sile 46 konnych połączył się z oddziałami Kazimierza Kobylńskiego (56 konnych) oraz Michała Kwapiszewskiego (38 konnych). Tak sformowany oddział powstańczy w dniach 17 i 18 lipca 1863 roku stoczył pod Szepietowem największą w okolicy, zwycięską bitwę z kozakami²⁷.

W ramach represji popowstaniowych władze carskie wprowadziły w 1866 roku nowy podział administracyjny Królestwa Polskiego. W wyniku tych zmian powstała gmina Szepietowo położona w powiecie mazowieckim w guberni łomżyńskiej. Siedzibę władz gminy Szepietowo ulokowano we wsi Dąbrowa Wielka. Ten stan rzeczy utrzymał się w zasadzie do zakończenia II wojny światowej, kiedy to siedziba gminy została ostatecznie zlokalizowana w samym Szepietowie.

W roku 1890, według *Słownika Geograficznego Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, gmina Szepietowo z urzędem we wsi Dąbrowa Wielka liczyła 1.070 domów, 7.627 mieszkańców, w tym 288 wyznania mojże-

²⁵ AGAD. Sąd Polowy w Cytadeli Warszawskiej, sygn. 1. Patrz też: sygn. 2 i 6.

²⁶ J. Maroszek, *Dzieje powiatu...*, s. 74.

²⁷ Jak wyżej, s. 75, zobacz literaturę przytoczoną przez tego autora.

szowego. Zajmowała ona 6.398 morgów powierzchni. Sąd gminny okręgu III znajdował się w Dąbrówce Kościelnej. W skład gminy wchodziło 50 wsi²⁸.

Po uruchomieniu linii kolejowej Szepietowo systematycznie się rozrastało. Przybywały nowe rodziny, powstawały kolejne zabudowania. Kolei determinowała rozwój gospodarczy okolicznych wsi, w tym samej osady. Możliwość szybkiego przetransportowania wytworzonych towarów pozwalała na nawiązanie i utrzymanie stałych kontaktów handlowych z nowymi rynkami zbytu. Okoliczne folwarki, a przede wszystkim największy folwark szepietowski, należący do Kierznowskich, kolejną dostarczały wytworzone produkty rolne na rynek białostocki, warszawski i inne. Uruchomiono w Szepietowie-Wawrzyńcach gorzelnię i cegielnię, która w 1888 roku osiągnęła roczny poziom produkcji rzędu 50 tysięcy cegieł.

W tym czasie do Szepietowa napłynęła też grupa żydowskich rzemieślników i drobnych handlarzy, którzy podjęli starania o założenie w samym Szepietowie własnej gminy wyznaniowej. Warunkiem koniecznym do tego było jednak nabycie własności ziemskiej. Ta zaś pozostawała w rękach dziedzica Kierznowskiego, który nie był przychylny osadnictwu żydowskiemu w Szepietowie. Wobec tego Żydzi nabyli ziemię w pobliskiej wsi Włosty-Olszanka, i tam utworzyli niewielką, liczącą siedem rodzin gminę żydowską²⁹.

W 1875 roku zbudowano szosę i linię telegraficzną łączącą Szepietowo z Wysokiem Mazowieckiem. W 1901 roku przy drodze biegnącej wzdłuż torów założono pierwszy sklep. Właściciel Lenczewski handlował artykułami spożywczymi i przemysłowymi, kiosk spożywczy prowadził Adolf Skłodowski³⁰. Poli-

²⁸Brzóska-Gromki, Brzóska Stare, Brzóska-Tatary, Dąbrowa-Gogole, Dąbrowa-Cherubiny, Dąbrowa-Kaski, Dąbrowa-Lazy, Dąbrowa-Michałki, Dąbrowa-Moczydły, Dąbrowa Nowa Wieś, Dąbrowa-Szatanki, Dąbrowa-Tworki, Dąbrowa-Wilki, Dąbrowa-Zabłotne, Dąbrówka Kościelna, Jabłoń-Samsony, Kaczyn-Herbasy, Kaczyn Stary, Kamień-Rupie, Moczydły-Jakubowięta, Moczydły-Stanisławowięta, Moczydły-Stanowięta, Moczydły-Stok, Moczydły Wielkie, Pułazie-Świerże, Stawiereje-Michałowięta, Szepietowo-Wawrzyńce, Szepietowo Podlesne, Szepietowo-Janówka, Szepietowo-Żaki, Średnica-Mačkowieęta, Średnica-Pawłowięta, Średnica-Jakubowięta, Świeęk Wielki, Tybory, Wojny-Piecki, Wojny-Pogorzal, Wojny-Izdebnik, Wólka-Goła, Wólka-Kosmata, Bryki, Dąbrowa-Bybytki, Gierały, Wiszniówek, Dąbrowa Wielka, Dąbrowa Mała, Miodusy-Litwa, Strumiany-Świeęk, Trzeciny.

²⁹H. Jacyniewicz, *op. cit.*, s.6.

³⁰K. Marcelak, R. Maciejewski, *op. cit.*, s. 2, H. Jacyniewicz, *op. cit.*, s. 6.

tyka rusyfikacji prowadzona systematycznie po stłumieniu powstania styczniowego przez władze carskie nie pozwalała na obsadzanie stanowisk urzędniczych przez Polaków. W związku ze strategicznym znaczeniem linii kolejowych posady kolejowe powierzane były wyłącznie Rosjanom³¹. Zachowały się nieliczne dokumenty źródłowe, z których wynika, że w 1914 roku naczelnikiem poczty w Szepietowie był Konstanty Kondrusik s. Mikołaja, naczelnikiem zaś stacji kolejowej Trofim Pyłajew³².

Rozwój Szepietowa został zahamowany w chwili wybuchu I wojny światowej. Tereny gminy Szepietowo stały się teatrem wydarzeń wojennych. W dniach od 12 do 13 sierpnia 1915 roku armia niemiecka prowadziła natarcie na wojska rosyjskie wzdłuż linii kolejowej Szepietowo – Racibory. Na tym odcinku doszło do wielu krwawych walk, czego dowodem są cmentarze wojenne, m.in. cmentarz koło przejazdu kolejowego w Szepietowie. W zbiorowej mogile (kurhanie) pochowano tu 91 żołnierzy obu walczących armii. Niemcy ustawili tam kamień, na którym wryli napis: *52 Deutschen 39 Russen*. Samo Szepietowo w trakcie tych walk nie ucierpiało.

W czasie I wojny światowej w Szepietowie miejscowa ludność pod przewodnictwem dziedzica Szepietowa-Wawrzyniec Stanisława Kierznowskiego juniora rozbroiła niemiecką załogę, która obsadziła stację kolejową oraz pociąg z żołnierzami niemieckimi. Na pamiątkę tych wydarzeń w maju 1919 roku w centrum Szepietowa, u zbiegu dzisiejszych ulic Kolejowej, Głównej i Mazowieckiej ustawiono pamiątkowy pomnik z napisem: *Krzyż wybudowany przez pierwszą załogę stacji Szepietowo w wolnej Polsce z dnia 11 listopada 1918 roku na pamiątkę odzyskania niepodległości po 150 letniej niewoli Narodu i ku czci poległych pracowników kolejowych podczas rozbijania Niemców 1-3 maja 1919*. Dnia 11 listopada 1918 roku Szepietowo i okoliczne miejscowości wolne było od wojsk okupacyjnych. Przyszła upragniona niepodległość...

³¹A. Chwalba, *Polacy w służbie Moskali*, Warszawa-Kraków 1999, s. 211 i następne.

³²J. Maroszek, *Dzieje obszaru...*, s. 83.

W II Rzeczypospolitej Szepietowo znalazło się w granicach administracyjnych powiatu wysokomazowieckiego w województwie białostockim. Siedziba urzędu gminy mieściła się w Dąbrowie Wielkiej. Gmina Szepietowo liczyła 74 wsie, które łącznie zamieszkiwało 9.572 osoby³³. Miejscowość Szepietowo oficjalnie nosiła nazwę Szepietowo-Stacja³⁴.

Odrodzona państwowość nie zdążyła jeszcze okrzepnąć, a już trzeba było znowu bronić niepodległości. Armia bolszewicka w 1920 roku na całej długości granicy wschodniej wdzierала się w głąb kraju niosąc śmierć i pożogę. W dniu 3 sierpnia 1920 roku Sowieci zajęli Szepietowo. Od razu zaczęli konstruować lokalną administrację o charakterze wojskowo-rewolucyjnym. Podstawową jednostką takiej specyficznej skądinąd struktury były komitety rewolucyjne zwane rewkomami. W Szepietowie na czele rewkomu stanął bolszewik – komisarz Dołgalew³⁵.

Rosjanie parli ku Warszawie. Polskie dowództwo próbowało stawić opór siłom nieprzyjaciela koncentrując obronę wzdłuż linii od Brańska przez Narew po Łomżę. Generał Lucjan Żeligowski tak wspominał te dni: *...wówczas to Tuchaczewski, ażeby przelamać opór naszej 1 Armii na Narwi – sądząc, że tu znalazł główne siły polskie – dyrektywą nr 219 z nocy z 31 lipca na 1 sierpnia 1920 r., nakazuje koncentryczne uderzenie wszystkich trzech armii na Mazowieck. Była to noc, w której grupa przeze mnie dowodzona, stopniowo opuszczała brzegi Narwi, a sztab grupy przechodził z Sokołowa do Mazowiecka. Natarcie koncentryczne trzech nieprzyjacielskich armii przyjmuje 1. Armia i trwa na stanowiskach, mając na oku doniosły cel, umożliwienie kontrakcji z rejonu Brześćcia.*

³³W skład gminy Szepietowo wchodziły następujące miejscowości: Szepietowo, Brzóska-Brzezińskie, Brzóska-Tatary, Dąbrowa-Cherubiny, Dąbrowa-Dzięciel, Dąbrowa-Kity, Dąbrowa-Moczydły, Dąbrowa Nowa Wieś, Dąbrowa-Tworki, Dąbrowa-Wilki, Dąbrówka Kościelna, Jabłoń-Samsony, Kamień-Rupie, Kamień Stary, Moczydły-Stanisławowięta, Pułazie-Świerze, Stawieraje Podleśne, Szepietowo-Wawrzyńce, Szepietowo Podleśne, Szepietowo-Janówka, Szepietowo-Żaki, Szepietowo Nowa Wieś, Średnica-Jakubowięta, Święck Wielki, Tybory, Wojny-Piecki, Wojny-Pogorzal, Wojny-Izdebnik, Wólka-Goła, Wólka-Kosmata, Gierały, Gierały Nowe, Gierały Stare, Wiszniówek, Dąbrowa Wielka, Strumiany-Święck, Trzeciny, Szymbory-Andrzejewięta

³⁴Ten stan rzeczy uległ zmianie dopiero w 1983 r.; na mocy rozporządzenia Ministra Administracji i Gospodarki Przestrzennej z dnia 17 grudnia 1983 roku w sprawie utworzenia, zmiany granic i nazw niektórych gmin zmieniono nazwę miejscowi z Szepietowo-Stacja na Szepietowo (patrz: przepis paragrafu 3 pkt 2 rozporządzenia w *Dzienniku Ustaw RP* z 1983 roku, Nr 70 poz. 314).

³⁵J. Maroszek, *Dzieje powiatu...*, s. 158.

*Przerwanie frontu wzdłuż toru kolejowego na Szepietowo zaczyna rozdzielać obie grupy armii, ale nie zmusza ich do cofania się*³⁶.

Ostateczne Sowieci sforsowali linię Narwi, po długich bojach zdobyli Łomżę i podeszli pod samą Warszawę. Genialny manewr znad Wieprza marszałka Józefa Piłsudskiego uratował stolicę. Armia Czerwona wpadła w popłoch i wycofywała się na wschód. Naczelnny Wódz marszałek Józef Piłsudski nakazał 4 Armii Polskiej pościg za nieprzyjacielem w kierunku Wysokiego Mazowieckiego. W dniu 21 sierpnia 1920 r., w godzinach popołudniowych, Sowieci zostali wyparci z powiatu wysokomazowieckiego³⁷.

Okres dwudziestolecia międzywojennego to czas systematycznego rozwoju osady Szepietowo. W 1924 roku Waław Belcarz zbudował cegielnię w Szepietowie. W 1925 roku dziedzic Stanisław Kierznowski, którego reforma rolna postawiła na skraju bankructwa zmuszony był do parcelacji gruntów w Szepietowie. Umożliwiło to szybki rozwój osady, powstawały nowe domy mieszkalne, do Szepietowa sprowadzały się z okolicznych miejscowości nowe rodziny. Ludzie znajdowali zatrudnienie na kolei lub w prywatnych zakładach handlowo-usługowych.

Według planu osady opracowanego w 1939 roku przez pułkownika Jana Hermana, w Szepietowie wytyczonych było 12 ulic, przy których posadowiono ponad 100 budynków³⁸. W owym czasie w Szepietowie zamieszkiwało około 87 rodzin³⁹.

Dogodne położenie Szepietowa, na szlaku drogowym pomiędzy Białym Podlaskim a Zambrowem, oraz przy linii kolejowej Warszawa – Białystok – Grodno – Wilno, sprzyjało rozwojowi miejscowości. Już w 1925 roku Zelik Koniucki z Brańska uruchomił codzienne połączenie autobusowe pomię-

³⁶L. Żeligowski, *Wojna w roku 1920. Wspomnienia i rozważania*, Warszawa 2006, s. 71-72.

³⁷J. Maroszek, *Dzieje powiatu...*, s. 158.

³⁸Plan osady Szepietowo w 1939 roku sporządzony przez płk. Jana Hermana w sierpniu 1993 roku (skala 1:2000), [w:] *140 lat Szepietowa. 10 lat działalności Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Szepietowskiej*, Szepietowo 2000, s. 73.

³⁹K. Marcelak, R. Maciejewski, op. cit., s. 2 i następne.

dzy Brańskiem a Szepietowem (podróż trwała około 1,5 godziny). W 1926 roku Srol Dołęgiewicz i Chilo Szkło, mieszkańcy Wysokiego Mazowieckiego, uruchomili stałe połączenie autobusowe między Szepietowem a Wysokiem Mazowieckiem. Rok później, w 1927 roku Josel Kamień uruchomił przejazdy autobusowe na trasie Bielsk Podlaski – Brańsk – Szepietowo⁴⁰.

W 1928 roku w Szepietowie funkcjonował bufet kolejowy i jeden sklep sprzedający w naczyniach zamkniętych⁴¹. W 1930 roku zawiązano spółkę komunalną w celu budowy bitej szosy z Szepietowa do Dąbrowy Moczydły (statut jej zatwierdził w dniu 28 stycznia 1930 roku starosta Aleksander Demidowicz-Demidecki⁴²). W 1934 roku powstała w Szepietowie Ochotnicza Straż Pożarna. Dysponowała ona konnym zaprzęgiem z ręczną pompą i kompletem węży z siawką⁴³.

W latach 30. XX w. kuzynka profesora Kazimierza Rogoyskiego – Zofia Rogoyska pobudowała w Szepietowie (przy dzisiejszej ul. Lipowej) willę zwaną „Stefanówek”. Zofia Rogoyska była matką Domana Rogoyskiego – dyplomaty, pracownika Ministerstwa Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej, sekretarza ministra spraw zagranicznych Józefa Becka⁴⁴.

Profesor doktor Kazimierz Rogoyski⁴⁵ w okresie międzywojennym położył wielkie zasługi dla rozwoju nie tylko samego Szepietowa, ile całego woje-

⁴⁰J. Maroszek, *Dzieje powiatu...*, s. 234.

⁴¹Jak wyżej, s. 235.

⁴²Jak wyżej, s. 236.

⁴³Jak wyżej, s. 236 i następane.

⁴⁴Willi „Stefanówek” w nienaruszonym stanie przetrwała do dnia dzisiejszego, obecnie stanowi własność państwa Żochowskich.

⁴⁵Kazimierz Rogoyski, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego i Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie urodził się 12 marca 1870 roku w miejscowości Bidziny. Ten wybitny chemik rolny i agronom był kierownikiem Stacji Doświadczalnej w Chojnowie, od 1902 roku kierował Katedrą Uprawy Roli i Roślin na UJ, w roku 1924 zaś objął Katedrę Uprawy Roli i Roślin na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu w Wilnie, gdzie zakładał Studium Rolnicze. W swej pracy naukowo-doświadczalnej skupiał się głównie nad badaniem fizjologii, uprawy i hodowli roślin. Rozległe badania z tej dziedziny zostały przezeń uwieńczzone wyhodowaniem nowych odmian pszenicy. Profesor nie był typem naukowca zamkniętego w zaciszu akademickiej katedry. Swą wiedzę starał się zawsze wykorzystywać dla dobra wspólnego społeczeństwa odradzającej się po latach niewoli Rzeczypospolitej. Jeszcze przed wybuchem I wojny światowej był głównym ekspertem cesarza Austro-Węgier Karola I. Na jego polecenie analizował potencjał gospodarczy państw wchodzących w skład monarchii, przede wszystkim ziem polskich, Czech, Moraw, Austrii, Węgier i Jugosławii. W latach 1914–1917 badał stan zniszczeń wojennych na ziemiach polskich, przyczyniając się do obsiewu opuszczonych ziem i inicjował przedsięwzięcia gospodarcze, m.in. uruchamiając stare cukrownie. Poruszając się wraz z Wojskiem Polskim na wschód wygłaszał

wództwa podlaskiego. To właśnie z jego inicjatywy już 21 stycznia 1929 roku w Szepietowie, zawiązana została spółka wodna „Mianka”.

Profesor Kazimierz Rogoyski osiadł po 1920 roku w majątku Szepietowo Podleśne (od 1936 roku gospodarował również w majątku Szepietowo-Wawrzyńce, gdzie obecnie znajduje się siedziba główna Podlaskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego) wdrażał w nim najnowsze osiągnięcia agronaukowe. Był on inicjatorem licznych spółek wodnych propagując korzyści płynące z melioracji pól. Corocznie w swoim majątku organizował pokazy i wystawy rolnicze, na które licznie przybywali nie tylko rolnicy z okolicznych miejscowości, ale i mieszkańcy odległych zakątków Grodzieńszczyzny i Wileńszczyzny, chcący podziwiać efekty pracy Profesora i podpatrzeć stosowane przez niego metody.

Pola szepietowskie podziwiali wówczas także inni naukowcy, wyżsi urzędnicy wojewódzcy i powiatowi, ciekawi wyników doświadczeń polowych. Podczas takich imprez prezentował działania maszyn rolniczych w polu, pokazywał sposoby drenowania, zachęcając do zakładania spółek wodnych i spółdzielni rolniczych.

liczne wykłady i analizował skalę zniszczeń dokonanych przez wroga, które to materiały stały się podstawą do wysunięcia roszczeń odszkodowawczych strony polskiej od Niemiec na Kongresie Wersalskim w 1919 roku. W czasie działań wojennych jako pierwszy dotarł do opuszczonych przez Rosjan Puław, gdzie podjął natychmiastowe starania o sprowadzenie tam profesorów krakowskich, przez co walczył przyczynił się do rozpoczęcia działania Państwowego Instytutu Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego. Tenże PINGW w 1948 roku utworzył w Szepietowie Zakład Doświadczalny, który obecnie jest jednym z najznamienitszych instytutów rolniczych w Europie. W czasie wojny polsko-rosyjskiej 1920 roku minister spraw wewnętrznych RP L. Skulski porucił mu opiekę nad ludnością ewakuowaną z terenów objętych zawieruchą wojenną, w tym też czasie brał aktywny udział w pracach Centralnej Komisji Ewakuacyjnej. Powołany przez ministra spraw wojskowych do Biura Sztabu Generalnego WP był autorem głównego planu ewakuacyjnego. Udało się mu łączyć działalność naukową i społeczną z pracą publicystyczną. Od roku 1900 bowiem stale współpracował z „Gazetą Rolniczą”, której łamy stały się jego kolejną katedrą. W gazecie tej przedstawiał swój program agrarny, toczył rozliczne polemiki, publikował wyniki doświadczeń polowych, a przede wszystkim udzielał rad w zakresie rolnictwa. Wierni czytelnicy z utęsknieniem sięgali po kolejny numer „GR” ciekawi doniesień Profesora z szepietowskich pól. Był także kierownikiem redakcji ekonomiczno-gospodarczej Polskiego Radia w Wilnie. W wolnej Polsce był Prezesem Wydziału Rolniczo-Melioracyjnego Centralnego Towarzystwa Rolniczego w Warszawie, przewodniczył Komisji Uprawy Łąk i Pastwisk Rady Wydziału Melioracyjnego CTO. W roku 1920 prof. K. Rogoyski poślubił Halinę Marię Kierznowską i osiadł na majątku Szepietowo Podleśne.

Profesor Kazimierz Rogoyski
(Zbiory Teresy Jenike z Krakowa)

Coroczne pokazy rolnicze organizowane przez profesora Kazimierza Rogoyskiego w Szepietowie zaczynały się poranną mszą świętą w kościele parafialnym w Dąbrówce Kościelnej, następnie już w samym Szepietowie odbywały się pokazy hodowlane bydła polskiego czerwonego, z którego Szepietowo było przed, jak i po wojnie, powszechnie znane, po których to pokazach zebrane towarzystwo naukowców, rolników, urzędników ministerialnych, wojewódzkich, powiatowych oraz niższych szczebli udawało się drogą grabową (tzw. szpalem) przez Szepietowo-Wawrzyńce do Szepietowa Podleśnego. Wtedy to Profesor jadąc na koźle swej dorożki na czele całego pochodu zatrzymywał się przy poletkach doświadczalnych i omawiał zebranych teorię i praktykę upraw rolnych przez siebie stosowanych. W Szepietowie-Wawrzyńcach gościom prezentowano hodowane konie ze stajni Szepietowo-Ktery, które wystawiane były m.in. na targach poznańskich, i które wygrywały liczne gonitwy na warszawskim Słu-

zewcu. Mimo licznych zajęć gospodarskich w prowadzonym przez siebie majątku, Profesor prowadził rozległą działalność społeczno-gospodarczą, aktywizując społeczność lokalną.

Wizje Profesora miały jednak znaczenie ponadlokalne. Wystąpił ze śmiałym projektem budowy kolejki wąskotorowej Siemiatycze – Ciechanowiec – Szepietowo – Zambrów – Łomża, do której w czasie referatu wygłaszanego na Zamku Królewskim w Warszawie w 1929 roku namawiał pierwsze głowy Rzeczypospolitej, w tym Prezydenta Ignacego Mościckiego. Prężnie działający komitet organizacyjny pod przewodnictwem Profesora, musiał jednak odstąpić od zamierzonego planu, ponieważ kryzys gospodarczy lat 30. XX wieku uniemożliwił wprowadzenie tej jakże śmiałej idei w życie. Jednak Profesor nie zrażony tym niepowodzeniem, które traktował jako przejściowe, wyszedł z kolejną inicjatywą budowy cukrowni w Szepietowie, która miała działać w formie spółdzielni rolniczej i opierać się na najnowocześniejszym fińskim sposobie produkcji. Była to idea bezprecedensowa, albowiem cukrownia miała działać jako pierwsza na świecie w formie spółdzielni rolniczej. Wizji powołania cukrowni poświęcił Profesor szereg lat, podczas których, nie szczędząc swych prywatnych środków, zabiegał na wszelkie sposoby o jej urzeczywistnienie.

Wojna 1939 roku przekreśliła te plany. Profesor Kazimierz Rogoyski zapisał się w pamięci potomnych nie tylko z racji swojej nieprzeciętnej działalności naukowej i społecznej. Jego życie jest także przykładem heroicznej postawy. Sowieci świadomi jego naukowego kunsztu, mimo jego ziemiańskiego pochodzenia, zaproponowali mu profesurę w Moskwie. Odmówiwszy ich propozycji w styczniu 1940 roku profesor Rogoyski został aresztowany przez sowieckie organy bezpieczeństwa i na kilka miesięcy uwięziony w Białymstoku. Ta sowiecka cela, w której stłoczono ponad 60 osób, była jego ostatnią naukową katedrą. Do końca swych dni Profesor był wierny swemu naukowemu powołaniu. Mimo tragizmu swego położenia dalej wykładał rolnictwo pozostałym współwięźniom. Dnia 8 maja 1940 roku wywieziono go z więzienia białostockiego do

Mińska, dwa dni później 10 maja 1940 roku został rozstrzelany w Kuropatach przez NKWD. Dokładne miejsce jego wiecznego spoczynku pozostaje nieznane.

Ważnym wydarzeniem w życiu społeczności szepietowskiej był powrót obrazu Matki Bożej Hodyszewskiej do Sanktuarium w Hodyszewie. Obraz został wywieziony do Rosji przez Moskali i tam ukryty. Odnaleziony przez Polaków wrócił do Hodyszewa *via* Szepietowo. Najpierw obraz przez trzy dni gościł na Zamku Królewskim w Warszawie, który był wówczas oficjalną siedzibą Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Ignacego Mościckiego. Następnie w dniu 24 maja 1928 roku specjalnym pociągiem Prezydenta RP został przywieziony do Szepietowa. Naoczny świadek tamtych wydarzeń, ksiądz A. Roszkowski tak oto relacjonował te chwile: *...godzina 7.30 pociąg zatrzymuje się w Szepietowie, tu zbiegły się 10-tysięczne rzesze z okolicznych parafii pod wodzą swych duszpastry, stanęły liczne stowarzyszenia młodzieży pod sztandarami. Z Łap pociąg specjalny przywiózł tłum kolejarzy oraz orkiestrę straży ogniowej. Dworzec tonie w zieleni, barwi się wiosną kwiatów, zrobiła to ręka kolejców z Szepietowa, którzy są tu gospodarzami*⁴⁶.

Okres międzywojenny to czas wielu udanych inwestycji w Szepietowie. W osadzie istniała szkoła powszechna, syndykat, urząd pocztowy. Wybudowano stadion sportowy i strzelnicę. W dniu 27 maja 1939 roku mieszkańcy Szepietowa założyli *Stowarzyszenie Przyjaciół Szepietowa*, organizację o charakterze społecznym, która stawiała sobie za cel dążenie do jak najszerszego rozwoju miejscowości⁴⁷. Prężny rozwój miejscowości przerwał wybuch II wojny światowej.

W dniu 1 września 1939 roku w godzinach porannych samoloty niemieckie zbombardowały stację kolejową oraz linie kolejowe. W pierwszych dniach

⁴⁶Ks. A. Roszkowski, *Hodyszewo. Opis historyczny parafii, kościoła i cudownego obrazu Najś. M. P.*, Łomża 1928, s. 42.

⁴⁷Stowarzyszenie Przyjaciół Szepietowa to jedna z najstarszych w województwie organizacji pozarządowych, instytucjonalna poprzedniczka działającego do dziś Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Szepietowskiej, reaktywowanego 27 marca 1990 r., zob. K. Szymborska, *Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Szepietowskiej [w:] 140 lat Szepietowa. 10 lat działalności Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Szepietowskiej*, Szepietowo 2000, s. 65 i następne.

kampanii wrześniowej okolice Szepietowa stały się polem potyczek polsko-niemieckich. Wycofujące się pod naporem niemieckim oddziały Samodzielnej Grupy Operacyjnej *Narew* w dniu 11 września 1939 roku próbowały zatrzymać napór wroga improwizując obronę w okolicach wsi Dąbrowa-Michałki. Niemcy zapalili pociskami folwark Dąbrowa-Michałki i dokonali bombardowania pobliskiej okolicy. Mimo wsparcia sił wroga 30 czołgami hitlerowcy musieli dalej prowadzić natarcie, ponieważ polscy obrońcy trwali na swych pozycjach. Dopiero pod koniec dnia, wobec obustronnego oskrzydlenia przez Niemców wojsko polskie oderwało się od nieprzyjaciela i na północnym skaju lasu szepietowskiego zaimprovizowało ponownie obronę. Polacy musieli ustąpić jednak przeważającym siłom wroga i wycofywali się w kierunku na Białowieżę⁴⁸.

Już w dniu 20 września 1939 roku oddziały Armii Czerwonej wkroczyły do Szepietowa. Okupanci dokonali nowego podziału administracyjnego. Szepietowo stało się siedzibą tzw. rejonu szepietowskiego, który obejmował 27.981 mieszkańców⁴⁹. Sowieci utworzyli w Szepietowie Sztab Oddziału Pogranicza, który miał za zadanie strzeżenie pasa granicznego od Małkini aż po Brześć Litewski. W Szepietowie zlokalizowano także 248 Pułk Artylerii⁵⁰. Na potrzeby zgrupowanego w Szepietowie wojska Rosjanie, około 1 km od stacji kolejowej w kierunku na Szepietowo-Wawrzyńce, pobudowali 18 kilkupiętrowych bloków mieszkalnych, trzypiętrowy budynek przeznaczony na szpital, jeden blok, w którym przetrzymywano ludność pochodzenia romskiego oraz stołówkę. Stołówka przeznaczona była dla 3.200 osób i wyposażona w prąd, wodę. Później stołówkę zaadaptowano na kino. Do nowo wybudowanego miasteczka sprowadzono żołnierzy rosyjskich wraz z rodzinami. Dzieci uczęszczały do szkoły rosyjskiej mieszczącej się w budynku przedwojennej szkoły polskiej⁵¹.

⁴⁸A. Zawilski, *Bitwy polskiego września*, Kraków 2009, s. 426-427.

⁴⁹J. Maroszek, *Dzieje powiatu...*, s. 270.

⁵⁰Jak wyżej, s. 270-271.

⁵¹K. Marcelak, R. Maciejewski, op. cit., s. 2.

Dnia 22 czerwca 1941 roku Niemcy zaatakowały Związek Radziecki. Sowiety cofały się na całej linii. W tym dniu wycofująca się grupa NKWD rozstrzelała dziewięciu Polaków m.in. mieszkańca Szepietowa 19-letniego Władysława Jurkowskiego. W Szepietowie Niemcy utworzyli amtskommisariat, który podlegał kreiskommisariatowi w Łomży⁵². Okupacja niemiecka w Szepietowie trwała do 16 sierpnia 1944 roku, kiedy to hitlerowców wyparła z Szepietowa Armia Czerwona⁵³.

Podział administracyjny dokonany przez nową władzę nie wprowadził zasadniczych zmian. Utrzymano istnienie gminy Szepietowo z siedzibą w Dąbrowie Wielkiej. Jednak już w kwietniu 1945 roku starosta wysokomazowiecki raportował do Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku, iż *...ze względów bezpieczeństwa przeniesiono Urząd Gminy Szepietowo z Dąbrowy Wielkiej na stację w Szepietowie*⁵⁴. W okolicy silne były ugrupowania zbrojnego podziemia antykomunistycznego. W styczniu 1947 roku oddział zbrojnych partyzantów organizacji WiN (Wolność i Niezawisłość) rozbroił w Szepietowie 9 Samodzielny Batalion Operacyjny. Żołnierze podziemia, z grupy Kazimierza Kamińskiego ps. *Huzar*, zastrzelili w Szepietowie komendanta powiatowego Milicji Obywatelskiej w Wysokiem Mazowieckiem Stanisława Kanię⁵⁵.

W lipcu 1945 roku starosta wysokomazowiecki Józef Wołoszynowicz wystąpił oficjalnie do Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku o przeniesienie siedziby powiatu z Wysokiego Mazowieckiego do Szepietowa. Argumentował, iż Wysokie Mazowieckie w związku ze zniszczeniami wojennymi stało się jedynie wsią kościelną, a handel i przemysł na wielką skalę w tej miejscowości

⁵²Amtskommisarzem w Szepietowie był niejaki Thamm, jego zastępcą Wilhelm Danke, komendantem posterunku żandarmerii zaś Boenieger, a jego zastępcą Springer. Wszyscy ww. brali czynny udział w mordzie 257 mieszkańców wsi Krasowo-Częstki dokonanej 17 lipca 1943 r., zob. J. Rudnicki, *Zabytki ziemi łomżyńskiej*, Rajgród 2005, s. 126 *sub voce* „Krasowo”. Mieszkanie amtskommisarza mieściło się w Szepietowie w willi „Stefanówek” należącej do Rogoyskich.

⁵³Taką datę podają: H. Jacyniewicz, op. cit., s. 9, K. Szyborska, op. cit., s. 11 oraz K. Marcelak, R. Maciejewski, op. cit., s. 3, J. Maroszek zaś podaje, iż wojska 3 Armii Frontu Białoruskiego wkroczyły do Szepietowa już w dniu 12 sierpnia 1944 roku, zob. J. Maroszek, *Dzieje powiatu...*, s. 315.

⁵⁴J. Maroszek, *Dzieje obszaru...*, s. 60.

⁵⁵Według ustnych przekazów S. Kanię zastrzelono w domu przy ul. Mazowieckiej, należącym później do państwa Doleżałów. Imię Stanisława Kani nosiła do lat 80 ubiegłego wieku Szkoła Podstawowa w Szepietowie.

nigdy się nie rozwinął. W Szepietowie zaś znajduje się nowo wybudowane przez armię radziecką miasteczko wojskowe z licznym blokami mieszkalnymi, w których to blokach można z powodzeniem zmieścić wszystkie urzędy powiatowe. Urząd Wojewódzki nie zaakceptował jednak wniosku starosty, uznając, iż przeniesienie siedziby powiatu do Szepietowa spowodowałoby trudności komunikacyjne nie do przewyciężenia dla obywateli z gmin leżących na północy powiatu – Tykocina i Kobylina⁵⁶. Znalaziono więc inne rozwiązanie – całe miasteczko wojskowe rozebrano i cegłę przewieziono do Wysokiego Mazowieckiego, aby zbudować budynki dla administracji powiatowej. W Szepietowie pozostały jedynie gołe podmurówki rozebranych bloków i zachowana w lokalnej tradycji nazwa byłego osiedla – *Pastrojki*.

W okresie Polski Ludowej Szepietowo pod względem infrastruktury technicznej i społecznej rozwijało się w sposób systematyczny i stabilny. W dniu 31 grudnia 1962 roku uroczyście otwarto nowoczesny budynek szkoły podstawowej. Do tego czasu młodzież szkolna pobierała naukę najpierw w starej szkole przedwojennej, a później w budynku Gminnej Spółdzielni w Szepietowie. W dniu 3 września 1965 roku uruchomiono w Szepietowie Zasadniczą Szkołę Rolniczą, na bazie której w 1977 roku powstało Technikum Rolnicze dla Pracujących Zaocznie⁵⁷. W Rejonowym Rolniczym Zakładzie Doświadczalnym w Szepietowie w latach 70 XX w. działało Studium Zaoczne Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, które prowadziło studia wyższe w zakresie rolnictwa.

W 1952 roku uruchomiono działalność służby zdrowia. Zatrudniony został dr Lucjan Garley i pielęgniarka pani Bazarowska. Nowy budynek ośrodka zdrowia oddano do użytku w styczniu 1970 roku: plac pod budowę ośrodka przekazała zamieszkała w Szepietowie kuzynka prof. Kazimierza Rogoyskiego,

⁵⁶J. Maroszek, *Dzieje powiatu...*, s. 320-321.

⁵⁷Obie szkoły, tj. Zasadniczą Szkołę Rolniczą i Technikum Rolnicze zlikwidowano w 1991 r., zob. M. Gorzkowska, *Historia szkoły*, s. 29.

pani Rogoyska⁵⁸. W latach 1959-1961 wybudowano nowoczesną strażnicę Ochotniczej Straży Pożarnej. W 1963 roku z inicjatywy por. Jana Hermana w Szepietowie powstał Powiatowy Ośrodek Szkolenia Pożarniczego⁵⁹. W 1955 roku założono Kasę Spółdzielczą, która dała początek Bankowi Spółdzielczemu w Szepietowie, który aktualnie działa pod nazwą Spółdzielczy Bank Rozwoju w Szepietowie. Gminna Spółdzielnia *Samopomoc Chłopska* została zawiązana już w 1947 roku. W 1969 roku rozpoczęła działalność Spółdzielnia Pracy *Podlasie* w Szepietowie. Spółdzielnia Mieszkaniowa w Szepietowie została utworzona w 1982 roku. W 1987 roku oddano do użytku Gminny Ośrodek Kultury oraz kino *Bajka*. Utworzono ponadto takie zakłady pracy jak: Zakład Produkcji Materiałów Budowlanych, Zarząd Artykułów Sanitarnych, Centrala Nasienna, Zakład Wylęgu Drobiu, Centrala Obrotu Zwierzętami Hodowlanymi, magazyn PZGS.

W 1948 roku w Szepietowie utworzono Zakład Doświadczalny Państwowego Instytutu Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach, który dał początek istnieniu Podlaskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Szepietowie. I choć siedziba ośrodka znajduje się faktycznie na terenie miejscowości Szepietowo-Wawrzyńce to Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego kojarzy się nierozdzielnie z samym Szepietowem⁶⁰.

Lokalizacja wielu zakładów przemysłowych w Szepietowie zdeterminowała kierunek rozwoju miejscowości. Liczba mieszkańców znacząco wzrosła, pobudowano nowe osiedle mieszkaniowe domów jednorodzinnych (Osiedle Południe, tzw. *Żuławy*) oraz Osiedle Leśne, gdzie znajdują się bloki wielomieszkaniowe spółdzielni mieszkaniowej. Już w 1958 roku wydawnictwa ekonomiczno-

⁵⁸T. Czarniecka, *Działalność służby zdrowia [w:] 140 lat Szepietowa. 10 lat działalności Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Szepietowskiej*, Szepietowo 2000, s. 37.

⁵⁹M. Gorzowska, J. Herman, *Ochrona przeciwpożarowa w Szepietowie [w:] 140 lat Szepietowa. 10 lat działalności Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Szepietowskiej*, Szepietowo 2000, s. 43 i następne.

⁶⁰Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 grudnia 2004 roku w sprawie nazw i siedzib oraz ramowego statutu wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego [w:] *Dziennik Ustaw RP* z 2004 roku, nr 285 poz. 2866, jako siedzibę Podlaskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego określa miejscowość Szepietowo.

gospodarcze określają Szepietowo jako miejscowość, która przybrała kształt osiedla przemysłowego.

Profesor Kazimierz Rogoyski, najwybitniejszy szepietowianin, zwykł mawiać na długo przed II wojną światową, że przyjdzie czas, kiedy Szepietowo zostanie miastem, do którego dojeżdżać będzie elektryczna kolejka. Słowa profesora odnośnie kolei stały się faktem stosunkowo szybko, bowiem elektryfikacja linii kolejowej nastąpiła już w latach 70. XX wieku. *Przepowiednia municipalna* profesora Kazimierza Rogoyskiego spełniła się w dniu 1 stycznia 2010 roku, kiedy to na mocy rozporządzenia Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej Szepietowo otrzymało status miasta. Zaczął się nowy *miejski* rozdział w historii Szepietowa...

Grzegorz Michalski

Historyczna przynależność kościelno-administracyjna Szepietowa

Diecezja łomżyńska obejmuje obszar 11.500 km² i leży w północno-wschodniej części Polski. Została ona erygowana na mocy bulli papieża Piusa XI *Vixdum Poloniae Unitas* z 28 października 1925 roku, z terenów pozostałej w granicach Rzeczypospolitej diecezji sejneńskiej czyli augustowskiej, do której zostały dołączone trzy dekanaty z diecezji płockiej (Czyżew, Ostrołęka i Ostrów Mazowiecka).

Utworzona w ten sposób diecezja łomżyńska liczyła wówczas ponad pół miliona wiernych i była podzielona na 15 dekanatów (Augustów, Czyżew, Jedwabne, Kolno, Ostrołęka, Łomża, Ostrów Mazowiecka, Sejny, Sokoły, Suwałki, Szczuczyn, Śniadowo, Teolin, Wąsosz, Wysokie Mazowieckie). Obejmowała łącznie 129 parafii. Diecezja ta wchodziła w skład archidiecezji wileńskiej.

Po 1945 roku dekanat Teolin (oprócz trzech parafii: Lipsk, Mikaszówka, Rygałówka) znalazł się poza granicami Polski, w wyniku włączenia tego terytorium do Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich. W roku 1991 diecezja łomżyńska licząca 630 tysięcy wiernych była podzielna na 20 dekanatów, 153 parafie i 7 samodzielnych ośrodków duszpasterskich.

Papież Jan Paweł II w 1992 roku bullą *Totus Tuus Poloniae Populus* z terytorium diecezji łomżyńskiej odłączył północną jej część obejmującą pięć dekanatów (augustowski Najświętszego Serca Jezusowego, augustowski Matki Boskiej Częstochowskiej, suwalski św. Aleksandra, suwalski św. ap. Piotra i Pawła, sejneński, a także trzy parafie z dekanatu grajewskiego (Rajgród, Rydzewo, Pruska). Odłączona część diecezji weszła w skład nowo utworzonej diecezji ełckiej. Mocą tej samej bulli papieskiej *Totus Tuus Poloniae Populus* do diecezji łomżyńskiej została przyłączona część diecezji płockiej obejmująca dekanaty: różański, wyszkowski, część dekanatu chorzelskiego oraz makowskiego i przasnyskiego. Łącznie w czasie ostatniej zmiany granic od diecezji łomżyń-

skiej zostało odłączonych 38 parafii i 2 samodzielne ośrodki duszpasterskie, z około 167 tysiącami wiernych, przyłączono zaś 31 parafii z około 113 tysiącami wiernych. W 2009 roku diecezja łomżyńska podzielona administracyjnie na 24 dekanaty, liczyła 181 parafii i 549.143 wiernych⁶¹.

Szepietowo od początku swego istnienia należało do parafii Dąbrówka Kościelna, parafia ta zaś wchodziła w skład dekanatu wysokomazowieckiego. Papież Pius XI wspomnianą już bullą *Vixdum Poloniae Unitas* z 28 października 1925 roku tworząc diecezję łomżyńską wyodrębnił w niej dekanat wysokomazowiecki. W skład tego dekanatu weszły parafie: Dąbrowa Wielka, Dąbrówka Kościelna, Hodyszewo, Jabłoń, Jabłonka, Klukowo, Kuczyn, Piekuty, Wysokie Mazowieckie, Wyszonki.

Parafia pod wezwaniem Najświętszej Maryi Panny Matki Miłosierdzia została erygowana dnia 1 grudnia 1985 roku przez biskupa łomżyńskiego Juliusza Paetza. Powstała w granicach dotychczasowego samodzielnego ośrodka duszpasterskiego utworzonego w dniu 1 stycznia 1983 roku przy tymczasowej drewnianej kaplicy zbudowanej w 1982 roku staraniem ks. Józefa Lucjana Żyłowskiego, wikariusza parafii Dąbrówka Kościelna. Bulla papieża Jana Pawła II z 1992 roku *Totus Tuus Poloniae Populus* zmieniła podział administracyjny diecezji łomżyńskiej, przy czym utrzymano istnienie dekanatu wysokomazowieckiego, w skład którego weszły parafie: Dąbrowa Wielka, Dąbrówka Kościelna, Hodyszewo, Jabłoń Kościelna, Jabłonka Kościelna, Klukowo, Kuczyn, Piekuty, Szepietowo, Wysokie Mazowieckie, Wojny-Krupy, Wyszonki.

Parafia pod wezwaniem Najświętszej Maryi Panny Matki Miłosierdzia w Szepietowie obejmowała wówczas swymi granicami miejscowość Szepietowo oraz Szepietowo-Janówkę.

Dekretem z dnia 28 grudnia 1992 roku Juliusz Paetz biskup łomżyński *...mając na względzie dobro duchowe wiernych mieszkających w miejscowości*

⁶¹J. Okuła, *Rys historyczny diecezji łomżyńskiej*, [w:] *Rocznik Jubileuszowy Diecezji Łomżyńskiej 2009/2010*, Łomża, 2009, s. 54 i następne.

Średnica-Maćkowięta należącej do parafii Wysokie Mazowieckie oraz biorąc pod uwagę wolę zdecydowanej większości mieszkańców tejże miejscowości, dla ułatwienia spełniania im obowiązków religijnych zgodnie z kanonem 515 Kodeksu Prawa Kanonicznego wyłączył wieś Średnica-Maćkowięta z parafii pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela w Wysokim Mazowieckiem i włączył do parafii Najświętszej Maryi Panny Matki Miłosierdzia w Szepietowie.

Dekretem z dnia 6 stycznia 1998 roku biskup łomżyński Stanisław Stefanek ustanowił Dekanat Szepietowski. Pierwszym dziekanem został dotychczasowy proboszcz Parafii pod wezwaniem Najświętszej Maryi Panny Matki Miłosierdzia w Szepietowie ks. kanonik Józef Lucjan Żyłowski. Wicedziekanem Dekanatu Szepietowskiego został mianowany proboszcz Parafii Matki Bożej Fatimskiej w Ciechanowcu ks. Waldemar Krzywiński. Obecnie Dekanat Szepietowski obejmuje następujące parafie:

- *Najświętszej Marii Panny z Fatimy w Ciechanowcu*
- *św. Anny w Dąbrówce Kościelnej*
- *Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Hodyszewie*
- *Najświętszej Marii Panny Częstochowskiej w Klukowie*
- *Zmartwychwstania Pańskiego w Kuczynie*
- *św. Kazimierza w Nowych Piekutach*
- *Najświętszej Maryi Panny Matki Miłosierdzia w Szepietowie*
- *Najświętszej Marii Panny Królowej Świata w Wojnach-Krupach*
- *Narodzenia Najświętszej Marii Panny w Wyszonkach Kościelnych*

Łączna liczba wiernych w Dekanacie Szepietowskim wynosi 13.592. Księża diecezjalnych w dekanacie – 9, w duszpasterstwie 8 oraz 2 zakonnych⁶².

⁶²Rocznik Jubileuszowy Diecezji Łomżyńskiej 2009/2010, Łomża, 2009, s. 551 i następne.

Wanda Stefaniak

Geneza powstania Parafii pw. Najświętszej Maryi Panny Matki Miłosierdzia w Szepietowie

Po zakończeniu II wojny światowej osada Szepietowo zaczęła się dynamicznie rozwijać. Miejscowość ta posiadała dobre położenie infrastrukturalne, przede wszystkim – dostęp do linii kolejowej.

Przed wojną Szepietowo było małą miejscowością, zamieszkiwaną przez około 15 rodzin, pracujących lub związanych z pracą na kolei. Po roku 1945 zaczęło napływać dużo ludzi, aby się tu osiedlić. Powstały wówczas zakłady pracy takie jak: Zakład Produkcji Materiałów Budowlanych, Wylęgarnia Drobiu, Centrala Nasienna, Centrala Obrotu Zwierzętami Hodowlanymi, Cegielnia, placówki handlowe, Gminna Spółdzielnia *Samopomoc Chłopska*, Zespół Magazynów nr 27⁶³.

Po uruchomieniu przez Gminną Radę Narodową w Szepietowie szkoły podstawowej, stało się ono dość dużym ośrodkiem, w którym odczuwalny był brak kościoła katolickiego. Mieszkańcy gminy należeli do Parafii Dąbrówka Kościelna, odległej od Szepietowa o około 3 km, do której prowadziła ruchliwa droga.

Po wyzwoleniu kraju, w całej naszej Ojczyźnie zapanował ustroj komunistyczny. Podobnie było w Szepietowie. W tym ustroju religia i wiara w Boga została usunięta z umysłów ludzi, a naukę religii wyrzucono ze szkół. Zdaniem ówczesnych władz dzieci powinny być wychowywane w duchu marksistowsko-leninowskim, gdzie religia traktowana była jako „opium dla ludu”. Wiele osób odwróciło się wówczas od Boga, gdyż zabraniały im tego zajmowane wysokie stanowiska. Nie wolno im było uczestniczyć w praktykach religijnych: chrzcic

⁶³ Szerzej na ten temat: *140 lat Szepietowa. 10 lat działalności Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Szepietowskiej*, op. cit., passim.

dzieci, zawierać sakramentalnych związków małżeńskich w kościele, przed obliczem Boga.

Pomimo komunistycznego terroru większość społeczeństwa zaczęła dochodzić swoich praw, które gwarantował im artykuł 82 obowiązującej od 1952 roku Konstytucji PRL⁶⁴. Niestety, ówczesne władze nie przestrzegały konstytucyjnych zapisów, co między innymi przejawiało się w tym, że lekcje religii zostały wyrzucone z sal lekcyjnych.

Pomimo skrajnie niekorzystnej sytuacji społeczeństwo Szepietowa nie dało się zastraszyć i wyrwać Boga ze swoich serc. Ludzie postanowili walczyć i dochodzić swoich praw. W początkach lat 50. XX w. grupa osób zaczęła czynić starania o to, aby w Szepietowie mógł powstać przynajmniej punkt katechetyczny, do którego przyjeżdżałby kapłan i nauczałby podstawowych prawd wiary, aby dzieci i młodzież mogły poznać Boga, aby mógł On zająć najważniejsze miejsce w ich życiu⁶⁵.

W roku 1954 grupa rodziców z Szepietowa wystąpiła do Wydziału Oświaty przy Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Wysokiem Mazowieckiem z prośbą o wprowadzenie lekcji religii do szkoły, dla wszystkich dzieci od pierwszej do siódmej klasy⁶⁶. Do tej pory religia była wykładana tylko w sali katechetycznej przy kościele w Dąbrówce Kościelnej, w niedziele, po rannej mszy świętej. Takie nauczanie było niewygodne tak dla dzieci, jak i dla kapłanów. W związku z tym rodzice zwrócili się do władz z prośbą o wprowadzenie lekcji religii do szkoły, gdzie kapłan prowadziłby nauczanie, ale otrzymali odpowiedź odmowną. Dzieci nadal uczęszczały na lekcje religii do Dąbrówki Kościelnej.

⁶⁴W następującym brzmieniu: *Polska Rzeczpospolita Ludowa zapewnia obywatelom wolność sumienia i wyznania. Kościół i inne związki wyznaniowe mogą swobodnie wypełniać swoje funkcje religijne.* Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Tekst jednolity ogłoszony obwieszczeniem Przewodniczącego Rady Państwa z dnia 16 lutego 1976 r.

⁶⁵Relacje ustne zebrane od uczestników omawianych wydarzeń w latach 2009-2010.

⁶⁶*Podanie z dnia 1 stycznia 1954 roku mieszkańców Szepietowa do Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Wysokiem Mazowieckiem w sprawie wprowadzenia nauczania religii do tamtejszej Szkoły Podstawowej* [w:] Archiwum Parafii MNP Matki Miłosierdzia w Szepietowie (dalej cytuję: Archiwum MNP).

Leon Piotr

Do
Wydziału Oświaty przy Prezydium
Powiatowej Rady Narodowej
w Wysokim - Mazowieckim.

Od mieszkańców osiedla
Stacji Szepietowe
wsi Srednica - Jakubewięta
Srednica - Machowięta
Srednica - Pawkowiecia
i inne;

PODANIE.

Ny niżej podpisani rodzice dzieci uczęszczających do siedmioklasowej Szkoły Podstawowej w Szepietowie z przykrością stwierdziliśmy, że w planie lekcji na rok szkolny 1953/54 nie umieszczono przedmiotu religii. Dniaki tylko staraniem i ofiarnej pracy księdza kanonika Ostrowskiego katechizm wykładany w niedzielę w domu parafialnym po rannej mszy św. Nauczanie takie jest niewygodne, tak dla naszych dzieci jak również i dla księży, gdyż niekiedy i nie doje wyniki. My stwierdzamy, że religja jako gałąź wiedzy nie powinna być w prety age zob przejawiana i przekazywana przyszłości. Twierdzimy, że religja jest czynnikiem wychowawczym podtrzymującym moralność człowieka i dlatego jako gałąź wiedzy powinna być prowadzona w szkole i powinna być umieszczona w programie szkolnym obok innych gałęzi wiedzy. Tyko naukowe poznanie odwiecznych prawd religijnych wysławianych przez nas i przekazywanych naszym dzieciom może przyczynić się mocno w kształtowaniu charakteru młodego pokolenia i wychowaniu na dzielnych i pesyten. cznych obywateli polski Ludowej.

Przejmowanie religji w sposób prety może przyczynić się do zacieśnienia natomiast naukowe poznanie pogłębienie problemów religijnych pobudza do życia i przeobrażenia społeczno-politycznego.

Uważamy, że wyłączenie przez nas motywy są tużne i destatuone i dlatego żądamy by nauczanie religji już obecnie w drugie półroczu roku szkolnego 1953/54 odbywało się w szkole w każdej klasie od pierwszej do szóstej włącznie po kilka godzin tygodniowo.

Prosimy również o udzielenie bezwzględnie wykładania religji miejscowemu księdzu kanonikowi Ostrowskiemu względnie jego zastępcy.

Prosimy również o umieszczenie w programie szkolnym na rok szkolny 1954/55 religji jako stałego przedmiotu nauczania.

Mamy nadzieję, że Wydział Oświaty przychylnie zezatwi naszą prośbę, gdyż w innym bowiem razie będziemy interweniować u Wyższych Władz.

Szepietowe, dnia 10 stycznia 1954 r.

Podpisy:

[Handwritten signatures and names: Jankowska, Janowski, Szepietowski, Grabowska, Srednica, Srednieta, Ozbrowski, etc.]

Dokument z dnia 10 stycznia 1954 roku – prośba mieszkańców Szepietowa o wprowadzenie lekcji religii do zajęć szkolnych – awers.

sercem i duszą Bogu, został założony punkt katechetyczny w Szepietowie. Mieścił się on w prywatnym domu należącym do państwa Zawistowskich, przy ulicy Krzywej 7⁶⁷.

Proboszczem Parafii Dąbrówka Kościelna, do której należało Szepietowo był wówczas ks. kanonik Jan Rogowski, a wikariuszem ks. Jan Nadolny, który po otwarciu punktu katechetycznego prowadził katechezę⁶⁸.

Pomimo wydania oficjalnej zgody na katechezę w Szepietowie ówczesne władze starały się jak mogły przeszkadzać wiernym. Na dom państwa Zawistowskich nasyłano urzędników państwowych z Wydziału Oświaty i Komitetu Partii, którzy szukali podstaw do likwidacji punktu katechetycznego, usytuowanego w pobliżu szkoły. Pomimo szykan i zastrasznień, punkt katechetyczny został utrzymany. Ksiądz Jan Nadolny dołożył starań, aby powstało Koło Żywego Różańca. Następnie zaczęto odprawiać nabożeństwa: majowe, czerwcowe, październikowe, wielkopostne, na które przychodziło mnóstwo ludzi⁶⁹.

Pewnego dnia zjawił się w Szepietowie ks. Bolesław Zawistowski, brat właściciela punktu, który żywo zainteresował się sprawą i zaczął duchowo wspierać wiernych. Po rozmowie z rodziną i wiernymi poradził im, aby podjęli starania o budowę kaplicy w Szepietowie. Znając sytuację – skrajnie negatywny stosunek ówczesnych władz do spraw Kościoła, radził, by nie dali się zastraszyć, byli silnego ducha i walczyli o słuszną sprawę⁷⁰.

Słowa ks. Bolesława Zawistowskiego głęboko zapadły w serca wiernych. Popłynęły modlitwy do Matki Bożej o wsparcie w dążeniach. To był właściwie faktyczny początek kaplicy w Szepietowie. Podczas pierwszej wizytacji punktu katechetycznego przez ks. bp. Tadeusza Zawistowskiego sprawa budowy kaplicy została poruszona przez ojca Nikodema Powojskiego, franciszkanina, pochodzącego z Szepietowa.

⁶⁷*Kronika Parafii MNP Matki Miłosierdzia w Szepietowie* [w:] Archiwum MNP (dalej cytuję: *Kronika Parafialna*)

⁶⁸Jak wyżej

⁶⁹Jak wyżej. Relacje ustne zebrane od uczestników omawianych wydarzeń w latach 2009-2010.

⁷⁰Relacje ustne zebrane od uczestników omawianych wydarzeń w latach 2009-2010.

Minęło trochę czasu, od kiedy sprawa budowy kaplicy poruszyła serca i umysły mieszkańców Szepietowa. Panie: Irena Powojska, Anna Wojno, Jadwiga Sieńczuk, Eugenia Średnicka, Jadwiga Rowińska i Maria Zawistowska, w ciągu jednego dnia zebrały podpisy większości mieszkańców Szepietowa pod petycją skierowaną do Kurii Biskupiej w Łomży o wydanie pozwolenia na budowę kaplicy.

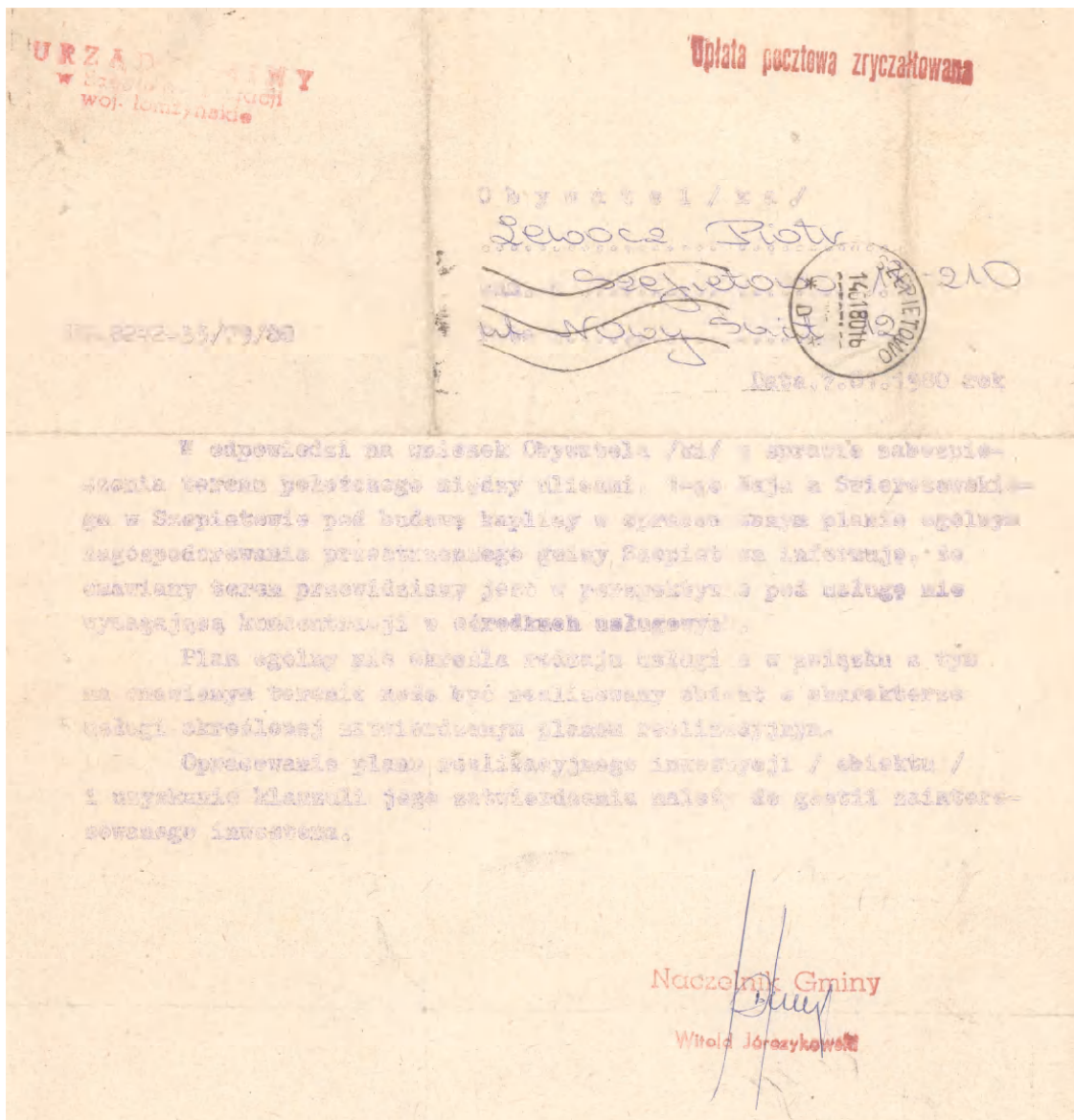
Delegacja wiernych w składzie: Maria Zawistowska, Irena Powojska, Czesław Moczydłowski i ks. proboszcz Bogusław Targoński, stanęła przed Kanclerzem Kurii, który przyjął podanie z zebranymi podpisami. Zapewnił on delegatów, że ich podanie będzie przedstawione za pośrednictwem ks. biskupa Mikołaja Sasinowskiego w Urzędzie Wyznań Urzędu Wojewódzkiego w Łomży⁷¹.

Po niedługim czasie przyszła odpowiedź, skierowana na ręce ks. proboszcza Bogusława Targońskiego mówiąca o tym, że Szepietowo zostało wpisane na listę miejscowości starających się o kościół. Mieszkańcy nie poprzestali jednak na tym, wysłali następne podanie, które pozostało bez odpowiedzi. Ludzie jednak czekali cierpliwie. Ksiądz Jan Rogowski po przejściu na emeryturę zaczął odprawiać mszę świętą dla osób chorych i starszych w swoim domu, ale to nie trwało długo ze względu na problemy z władzami.

Kiedy władze zaczęły przygotowywać plan zagospodarowania przestrzennego Szepietowa, mieszkańcy złożyli w Urzędzie Gminy podanie, wsparte licznymi podpisami, o wydzielenie placu pod budowę kościoła. Wtedy zapewne władze przekonały się ostatecznie jak bardzo mieszkańcy Szepietowa chcą być bliżej Boga i mieć swój kościół. Pomimo to, dopiero w roku 1981, w czasie kolejnego przesilenia politycznego, Szepietowo dostało z Urzędu Wojewódzkiego w Łomży oficjalne zezwolenie na budowę kościoła⁷².

⁷¹Podanie mieszkańców Szepietowa do Wojewody Łomżyńskiego z dnia 23.06.1980. [w:] Archiwum MNP.

⁷²Odpowiedź z Urzędu Wojewódzkiego w Łomży z 1981 roku [w:] Archiwum MNP.

Dokument z 1980 roku – odmowa władz w sprawie lokalizacji kaplicy w Szepietowie

Utworzony w dniu 9 listopada 1981 roku, tym razem już legalny Komitet Budowy Kościoła, przesłał oficjalne podanie do Urzędu Gminy z prośbą o wyznaczenie placu pod budowę kościoła. Odpowiedź władz była jednak odmowna. W tej sytuacji dalsze starania w tej mierze przekazano w ręce ludzi młodych i oddanych sprawie budowy kościoła⁷³.

⁷³Protokół z zebrania mieszkańców w sprawie budowy Kościoła z dnia 09.11.1981. [w:] Archiwum MNP.

Kolejna delegacja mieszkańców Szepietowa do Kurii Biskupiej stanęła przed ks. biskupem Mikołajem Sasinowskim w 1982 roku z prośbą o skierowanie do parafii księdza, który nadzorowałby prace przy budowie kaplicy i kościoła. Z radosnym sercem i pełni nadziei mieszkańcy Szepietowa czekali na rozpoczęcie budowy Domu Bożego.

Maria Gąsowska

Początki istnienia Parafii (1982-1995)

W dniu 19 czerwca 1982 roku ks. bp Mikołaj Sasinowski desygnował do Szepietowa ks. Józefa Lucjana Żyłowskiego, wikariusza parafii Dąbrówka Kościelna, z błogosławieństwem na trudną i odpowiedzialną pracę budowlaną, któremu została zlecona budowa kościoła. Mieszkańcy Szepietowa uroczyście powitali swojego kapłana na placu, gdzie miał powstać przyszły kościół⁷⁴.

Plac, na którym stanął przyszły kościół

Pomimo tego, że samodzielna parafia w Szepietowie powstać miała dopiero za kilka lat, od tego czasu można powiedzieć, że istniała ona już w sercach i umysłach tutejszych mieszkańców.

Od momentu pojawienia się w Szepietowie ks. Józefa Lucjana Żyłowskiego wydarzenia potoczyły się znacznie szybciej. W dniu 30 czerwca 1982 roku został podpisany akt notarialny, w którym wskazano i opisano plac przeznaczony pod budowę kościoła. Akt ten podpisali: ks. proboszcz Bogusław Targoński, a w imieniu Urzędu Gminy w Szepietowie, sekretarz Józef Pruszyński

⁷⁴Relacje ustne zebrane od uczestników omawianych wydarzeń w latach 2009-2010.

oraz właściciele działek: Henryka i Stanisław Mystkowsy – Dąbrówka Kościelna, Irena i Józef Pietraszko – Wojny-Piecki, Teresa i Eugeniusz Gołaszewscy – Dąbrówka Kościelna, Teresa i Władysław Wojno – Lubowicz Wielki⁷⁵.

Aby przyspieszyć proces formowania się nowej parafii, w dniu 5 lipca 1982 roku został zakupiony za 190 tys. zł dom parafialny od ks. proboszcza Antoniego Kapusty z Parafii Wyszonki Kościelne. Po rozbiórce dom ten przewieziono na plac kościelny w Szepietowie i ponownie zmontowano. Trwało to wszystko zaledwie 5 tygodni! Dowodzi to, jak bardzo mieszkańcom Szepietowa zależało, aby mieć własny dom modlitwy. W przeniesionym budynku ulokowano kaplicę i pomieszczenie służące jako mieszkanie dla kapłana⁷⁶.

Kaplica w Szepietowie.

W dniu 29 sierpnia 1982 roku ks. bp Edward Samsel poświęcił kaplicę i plac pod budowę kościoła oraz odprawił pierwszą mszę świętą. W uroczystościach wzięli udział przedstawiciele Kurii Łomżyńskiej: Oficjał Sądu Biskupie-

⁷⁵Akt notarialny z 30.06.1982. wydzielający nieruchomość pod budowę kościoła w Szepietowie [w:] Archiwum MNP.

⁷⁶Kronika Parafialna.

go ks. Henryk Gołaszewski, ks. Ludwik Brzostowski – profesor Seminarium Duchownego, ks. Henryk Skorze, który wygłosił Słowo Boże (za które spotkały go trudności i przykrości ze strony Służby Bezpieczeństwa), ks. dziekan Dekanatu Wysokie Mazowieckie – Władysław Kozikowski oraz kapłani, których zgromadziło się około pięćdziesięciu. Towarzyszyła im wielka rzesza wiernych – licząca około 2 tysięcy osób. W ten oto sposób rozpoczęto sprawowanie Eucharystii na ziemi szepietowskiej, zarówno w dni świąteczne, jak i w dni powszednie⁷⁷.

*Pierwsza msza święta i poświęcenie kaplicy w Szepietowie, 29.08.1982.
(Zbiory Jana i Haliny Ołdakowskich)*

Wkrótce po opisanym wydarzeniu, w dniu 11 września 1982 roku, Kuria Łomżyńska wydała zezwolenie na stałe przechowywanie Najświętszej Eucharystii w kaplicy w Szepietowie, po zapewnieniu należytego jej kultu i bezpieczeństwa⁷⁸.

⁷⁷ Jak wyżej.

⁷⁸ *Książka ogłoszeń duszpasterskich lat 1982-1984* [w:] Archiwum MNP.

*Pierwsza msza święta i poświęcenie kaplicy w Szepietowie, 29.08.1982.
(Zbiory Jana i Haliny Ołdakowskich)*

Rozpoczęto też przygotowania do budowy kościoła. Mieszkańcy Szepietowa (w liczbie około 1.700 osób) aktywnie włączyli się w budowę. Organizowali zbiórki pieniężne na terenie całego Dekanatu Wysokie Mazowieckie i sąsiednich dekanatów, uzyskując przychylność i życzliwość wiernych oraz księży proboszczów z parafii: Wojny, Dąbrówka Kościelna, Dąbrowa Wielka, Kuczyn, Klukowo, Wyszonki Kościelne, Jabłoń Kościelna, Piekuty Nowe, Hodyszewo, Sokoły, Czyżew, Nur, Domanowo, Rosochate. Kupowano różne potrzebne materiały budowlane, składając je na placu budowy. Były to tony piasku, cegieł, cementu i innych materiałów. Konieczne też było stałe porządkowanie terenu budowy. O terminowe i właściwe gromadzenie oraz wykorzystywanie materiałów budowlanych, przebieg wszelkich załatwianych formalności troszczył się ks. Józef Lucjan Żyłowski⁷⁹.

⁷⁹*Kronika Parafialna*. Relacje ustne zebrane od uczestników omawianych wydarzeń w latach 2009-2010.

Rozpoczynając dzieło budowy świątyni, nowo mianowany jej budowniczy powołał w dniu 9 listopada 1982 roku Komitet Budowy Kościoła, w skład którego weszli wszyscy chętni parafianie:

- Przewodniczący: Jan Ołdakowski
- Sekretarz: Wanda Stefaniak
- Skarbnik: Leontyna Sawko
- Członkowie: Józef Kobosko, Józef Zabłocki, Stanisław Perkowski, Czesław Moczydłowski, Konstanty Borecki, Tadeusz Bańkowski, Krzysztof Powojski.

Zadaniem Komitetu było wyznaczenie zakresu działań, pomoc w załatwianiu formalności związanych z budową, nadzorowanie przebiegu prac budowlanych lub ich wykonywanie – w miarę istniejących możliwości oraz posiadanych umiejętności.

W dniu 12 listopada 1982 roku Szepietowo otrzymało oficjalne zezwolenie na budowę kościoła. Kolejnym ważnym etapem było powołanie przez ks. bp. Wikariusza Generalnego Kapituły do życia, z dniem 1 stycznia 1983 roku, Ośrodka Duszpasterskiego w Szepietowie. Rektorem ośrodka został mianowany ks. Józef Lucjan Żyłowski – wikariusz Parafii Dąbrówka Kościelna.

Z kolei mieszkańcy Szepietowa bardzo przeżyli, długo oczekiwaną, pierwszą kolędę w ich domach – sprawowaną przez ks. Józefa Lucjana Żyłowskiego. Ludzie byli ogromnie zadowoleni z tego powodu, że mają *swojego* księdza, który mobilizował i dodawał im sił, również duchowych, do pracy przy budowie kościoła, bardzo miło i serdecznie go przyjmowali. Czuli się też odpowiedzialni, i ogromnie dowartościowani – brali przecież oni udział w wydarzeniach historycznych – *Narodzinach Parafii*.

*Pierwsza msza święta i poświęcenie kaplicy w Szepietowie, 29.08.1982.
(Zbiory Jana i Haliny Ołdakowskich)*

*Ołtarz w kaplicy w Szepietowie, 29.08.1982.
(Zbiory Jana i Haliny Ołdakowskich)*

Nadszedł wreszcie tak wyczekiwany i upragniony dzień 18 kwietnia 1983 roku, kiedy rozpoczęły się wykopy pod fundamenty świątyni, które trwały 2 dni. Wzięli w nich udział wszyscy mężczyźni, którzy mieli siły do pracy, bo zapału i chęci nikomu nie brakowało. Prace trwały od świtu do późnych godzin wieczornych, z krótką przerwą na posiłki. Pierwszego dnia na budowie świątyni pracowało 120 osób, drugiego 130 osób. Pierwszy rozpoczął pracę ks. Józef Lucjan Żyłowski – budowniczy kościoła. Budowę prowadził pan Kazimierz Jamiołkowski, nadzór pełnili panowie: Stanisław Ameljan i Kazimierz Szymborski, pracownicy Urzędu Gminy⁸⁰.

Plac pod budowę świątyni.

Kolejnym, tym razem duchowym wydarzeniem w życiu mieszkańców Szepietowa, była Pierwsza Komunia Święta w dniu 28 maja w ich Kaplicy. Do Stołu Pańskiego po Ciało Chrystusa przystąpiło po raz pierwszy 46 dzieci. Również po raz pierwszy, w dniu 2 czerwca 1983 roku, procesja Bożego Ciała przeszła ulicami Szepietowa: Ogrodową, Mazowiecką, Główną i Przechodnią. Chrystus pobłogosławił mieszkańców, którzy wzięli w niej udział. Większość zgromadzonych miała łzy w oczach, z radości i wzruszenia.

⁸⁰Relacje ustne zebrane od uczestników omawianych wydarzeń w latach 2009-2010.

W dniu 26 sierpnia 1983 roku ks. bp Tadeusz Zawistowski poświęcił i wmurował *kamień węgielny* pod budowę kościoła pod wezwaniem Najświętszej Maryi Panny Matki Miłosierdzia w Szepietowie, parafii Dąbrówka Kościelna⁸¹. Rzecz miała miejsce w Jubileuszowym Roku Odkupienia i 600-lecia obecności cudownego obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze oraz drugiej Pielgrzymki do Ojczyzny Ojca Świętego Jana Pawła II.

Podpisanie aktu poświęcenia „kamienia węgielnego” pod budowę kościoła pw. Najświętszej Maryi Panny Matki Miłosierdzia w Szepietowie, 26.08.1983.

Uroczystość wmurowania „kamienia węgielnego” pod budowę kościoła pw. Najświętszej Maryi Panny Matki Miłosierdzia w Szepietowie, 26.08.1983.

⁸¹ „Kamień węgielny” pod budowę kościoła pw. Najświętszej Marii Panny Matki Miłosierdzia w Szepietowie z 26.08.1983. [w:] Archiwum MNP.

Pani Halina Ołdakowska wręcza kwiaty ks. biskupowi Tadeuszowi Zawistowskiemu podczas uroczystości poświęcenia „kamienia węgielnego” pod budowę kościoła pw. Najświętszej Maryi Panny Matki Miłosierdzia w Szepietowie, 26.08.1983. (Zbiory Jana i Haliny Ołdakowskich)

Akt poświęcenia *kamienia węgielnego* podpisali:

- ks. bp Tadeusz Zawistowski
- ks. proboszcz Bogusław Targoński
- ks. rektor Ośrodka Duszpasterskiego Józef Lucjan Żyłowski
- ks. Henryk Gołaszewski – oficjał
- ks. Władysław Kozikowski – dziekan Dekanatu Wysokie Mazowieckie
- ks. Józef Kruczyński – referent budownictwa sakralnego

- Stanisław Ameljan – sprawujący nadzór budowlany
- ks. Jan Rogowski
- ks. Ludwik Brzostowski – kanclerz Kurii
- ks. Jan Sołowianiuk – ceremoniarz⁸².

By podziękować za dotychczasowe łaski i opiekę Matki Bożej nad budową kościoła 31 lipca 1983 roku odbyła się pielgrzymka wiernych z Szepietowa na czele z ks. Józefem Lucjanem Żyłowskim do Hodyszewa.

Budowa świątyni w Szepietowie, lata 1983-1984.

Jednocześnie, w zawrotnym tempie, trwała budowa kościoła, zaś ofiarni parafianie nie szczędzili sił, by jak najszybciej stanęła w Szepietowie świątynia ku czci Najświętszej Maryi Panny. Prace przerwano na krótko jedynie w czasie

⁸²Jak wyżej.

zimy, ze względu na trudne warunki atmosferyczne. Jednak z nadejściem wiosny nastąpiło wznowienie prac i w dniu 18 maja 1984 roku została zasklepiona główna nawa. W niedługim czasie wykonano także więźbę dachową i pokrycie kościoła.

Budując swoją świątynię społeczeństwo Szepietowa nie zapomniało o swoich duszpasterzach. 27 maja 1984 roku odbyła się uroczystość 50-lecia kapłaństwa ks. Jana Rogowskiego, byłego proboszcza Parafii Dąbrówka Kościelna, obecnie mieszkającego w Szepietowie, kapłana zaangażowanego duchowo, a także materialnie w budowę tej świątyni. Razem z ks. Janem Rogowskim złoty jubileusz obchodził również ks. prałat Kazimierz Domanowski – emerytowany duchowny mieszkający w Szepietowie. W tych podniosłych uroczystościach uczestniczył ordynariusz Diecezji Łomżyńskiej – ks. bp Juliusz Paetz, który udzielił błogosławieństwa czcigodnym jubilatom.

W dniu 9 września 1984 roku ks. bp Edward Samsel odwiedził samodzielną placówkę kościelną i odprawił pierwszą mszę świętą w murach nowej świątyni, poświęcając sztandar kolejarzy⁸³.

Począwszy od dnia 19 listopada 1984 roku wśród mieszkańców Szepietowa rozpoczął peregrynację obraz Matki Bożej Miłosierdzia.

Ponieważ kościół to nie tylko budynek, pan Józef Miałkowski ufundował chorągiew z wizerunkiem Matki Bożej Ostrobramskiej i św. Józefa.

Nadszedł Wielki Tydzień roku 1985. Nabożeństwa odbywały się już w nowym kościele, co dodawało im powagi i wprowadzało podniosły nastrój poprzez surowość i nagość murów. W okresie wiosenno-letnim w świątyni trwały intensywne prace wykończeniowe. Chętni parafianie składali ofiary na rzecz wyposażenia świątyni. Pan Stanisław Perkowski wykonał ławki do kościoła.

⁸³*Kronika Parafialna*. Relacje ustne zebrane od uczestników omawianych wydarzeń w latach 2009-2010.

Pierwsza komunia święta w kościele pw. Najświętszej Maryi Panny Matki Miłosierdzia w Szepietowie, 1985 rok. (Zbiory Jana i Haliny Ołdakowskich)

Rozpoczęto też działania organizacyjne związane z powołaniem nowej parafii. W dniu 21 września 1985 roku ks. bp Juliusz Paetz wydał dekret dla kościoła rektorskiego pw. Matki Bożej Miłosierdzia o włączeniu wioski Szepietowo-Janówka z Parafii pw. św. Stanisława Biskupa Męczennika w Dąbrowie Wielkiej, do Ośrodka Rektorskiego w Szepietowie, ogłoszony 29 września 1985 roku w wymienionych parafiach⁸⁴.

⁸⁴ Parafia pw. NMP Matki Miłosierdzia. Internet: <http://www.kuria.lomza.pl/index.php?wiad=268>

*Zakończenie budowy wieży kościoła pw. NMP Matki Miłosierdzia
w Szepietowie, 1985 rok.*

Na mocy powyższego dekretu biskup diecezji, mając na względzie dobro duchowe wiernych oraz biorąc pod uwagę wolę zdecydowanej większości mieszkańców Szepietowa-Janówka zezwolił, aby mogli oni nie tylko uczestniczyć w nabożeństwach liturgicznych i paraliturgicznych w kościele pw. NMP Matki Miłosierdzia w Szepietowie. Ci spośród mieszkańców, którzy sobie tego życzyli, mogli w nim spełniać również czynności sakramentalne i sakramentalia: przyjmować chrzest, zawierać małżeństwa, grzebać umarłych, itp.

Powodem ogłoszenia tego dekretu było uznanie przez ks. biskupa ogromnego zaangażowania mieszkańców miejscowości Szepietowo-Janówka w budowę kościoła w Szepietowie, mniejsza odległość do Szepietowa niż do Dąbrowy, przynależność społeczno-administracyjna, a także faktyczne korzystanie z posług religijnych w Szepietowie oraz na prośbę wielu mieszkańców o formalne przyłączenie ich do Ośrodka Duszpasterskiego w Szepietowie.

W trosce o duchowy rozwój mieszkańców Szepietowa i Szepietowa-Janówki w naszym kościele odbywały się rekolekcje, które prowadził ks. dr Jan Sołowianiuk. Jednocześnie trwały przygotowania do poświęcenia kościoła.

W dniu 17 listopada 1985 roku ks. bp Juliusz Paetz poświęcił kościół i przeniósł Najświętszy Sakrament z kaplicy do nowo wybudowanej świątyni. Była to niezwykle podniosła uroczystość, która wycisnęła łzy w oczach niemal wszystkich wiernych, zgromadzonych na tej uroczystości. Opuszczona została przecież kaplica, która służyła im od 29 sierpnia 1982 roku do 17 listopada 1985 roku⁸⁵.

Przeniesienie Najświętszego Sakramentu z kaplicy do nowo wybudowanej świątyni, 17.11.1985 rok

W ogłoszonym w dniu 1 grudnia 1985 roku przez ks. bp. Juliusza Paetza dekrete erekcyjnym Parafii pw. Najświętszej Maryi Panny Matki Miłosierdzia w Szepietowie, określone zostały granice nowej parafii, w skład której weszły następujące miejscowości:

- Szepietowo – z Parafii Dąbrówka Kościelna
- Szepietowo-Janówka – z Parafii Dąbrowa Wielka
- Państwo Stokowscy – z Parafii Wysokie Mazowieckie zamieszkali w miejscowości Włosty-Olszanka⁸⁶.

Tymczasowym administratorem tejże parafii został mianowany rektor kościoła wielebny ks. Józef Lucjan Żyłowski. Powierzając mu obowiązki

⁸⁵Kronika Parafialna. Relacje ustne zebrane od uczestników omawianych wydarzeń w latach 2009-2010.

⁸⁶Dekret erekcyjny Parafii pw. Najświętszej Maryi Panny Matki Miłosierdzia w Szepietowie z 01.12.1985. [w:] Archiwum MNP.

administratora parafii ks. bp. Juliusz Paetz wyraził ks. Józefowi Lucjanowi Żyłowskiemu wyrazy uznania, najserdeczniejsze gratulacje i głęboką wdzięczność za ogrom pracy włożonej w budowę świątyni i za przykładową pracę duszpasterską dla Wspólnoty Ludu Bożego w Szepietowie, jednocześnie błogosławiąc dalszej pracy i posłudze duszpasterskiej.

Równolegle ze sprawami administracyjno-prawnymi trwało uzupełnianie wyposażenia nowej świątyni, w grudniu 1985 roku zostały zamówione stacje Drogi Krzyżowej, zakupione z fundacji prywatnych ofiarodawców.

Poczynając od dnia 1 stycznia 1986 roku ks. bp Juliusz Paetz powierzył urząd proboszcza Parafii pw. Najświętszej Maryi Panny Matki Miłosierdzia w Szepietowie dotychczasowemu administratorowi i rektorowi tejże parafii, ks. Józefowi Lucjanowi Żyłowskiemu⁸⁷. Ksiądz Józef Lucjan Żyłowski, dziękując Bogu Wszechmogącemu w Trójcy Jedynemu za nominację, obiecał spełniać powierzony mu urząd z całkowitym oddaniem i gorliwością wynikającą z powołania i misji kapłańskiej, w duchu Ewangelii i zgodnie z przepisami prawa kanonicznego, prosząc jednocześnie Boga o pomoc w dalszej pracy duszpasterskiej.

W dniu 17 marca 1986 roku zakończył peregrynację rodzin obraz Matki Bożej Miłosierdzia w Szepietowie. W tym czasie rodziny w Szepietowie-Janówce nawiedzał obraz Serca Jezusowego z Parafii Dąbrowa Wielka.

Obok radosnych wydarzeń i miłych chwil, w życiu parafii mają miejsce również przykre wydarzenia. Jednym z takich smutnych i refleksyjnych wydarzeń był pogrzeb ks. prałata Jana Rogowskiego, który odbył się 10 kwietnia 1986 roku, kapłana, który dołożył wielu starań, by Szepietowo miało własną parafię i świątynię. Wielu mieszkańców z parafii: Szepietowo, Dąbrówka Kościelna i sąsiednich przybyło pożegnać kapłana znanego im ze służby Kościołowi i wiernym.

⁸⁷ *Kronika Parafialna.*

Wkrótce po tym wydarzeniu, w dniu 30 kwietnia 1986 roku miała miejsce w Szepietowie Konferencja Dekanalna, zaś 13 maja 1986 roku Parafię Szepietowo nawiedził obraz Pani Jasnogórskiej. Z tej okazji ogromne rzesze wiernych przybyły do kościoła. Wielu przybyłych płakało ze wzruszenia, dziękując Bogu za to, że już do Szepietowa, do nowej parafii pw. NMP – Matki Miłosierdzia, przybyła Ta Matka, której poświęciliśmy się i oddaliśmy w macierzyńską opiekę.

Odbyły się też Rekolekcje, które prowadzili Ojcowie Franciszkanie z Niepokalanowa. Trwały całodobowe adoracje obrazu Matki Polskiej Częstochowskiej z modlitwami i śpiewami, w wykonaniu młodzieży i starszych wiernych. Uroczystemu nabożeństwu przewodniczył ks. bp Edward Samsel. Słowo Boże do licznie zgromadzonych wiernych wygłosił ks. prof. Henryk Skorża.

Jednocześnie wewnątrz świątyni odbywały się prace mające na celu jej upiększenie. 14 maja 1987 roku rozpoczęto układanie marmurowej posadzki w kościele. Prace prowadził pan Antoni Gabryś.

19 czerwca 1987 roku miało miejsce kolejne doniosłe wydarzenie kościelne, bo do parafii przybył z wizytą duszpasterską ks. bp. Józef Michalik – Biskup Gorzowski. Natomiast 23 października delegacja wiernych z Parafii Szepietowo udała się na Jasną Górę po obraz Matki Bożej Częstochowskiej, który rozpoczął pielgrzymowanie do szepietowskich rodzin.

W trosce o właściwe obchodzenie Wielkiego Postu w dniu 12 lutego 1988 roku z Białegostoku przywieziono zamówione wcześniej Stacje Drogi Krzyżowej, które zawieszono na ścianach świątyni. Z kolei 4 maja tego roku pan Jan Moczydłowski z Białegostoku rozpoczął malowanie kościoła wewnątrz. Kolejny ważny etap w życiu parafii to 19 maja 1988 roku, kiedy otrzymano pozwolenia na budowę plebani. Jej budowę rozpoczęto w dniu 18 sierpnia tego roku. Jednocześnie 6 sierpnia 1988 roku odbyła się wizytacja kanoniczna w parafii sprawowana przez ks. bp. Tadeusza Zawistowskiego. Nadszedł wrzesień – zakupiono i

zawieszono żyrandole w kościele, które wykonał pan Roman Murawski z Ciechanowca.

Jednocześnie ks. proboszcz załatwiał sprawy urzędowe. Między innymi 6 listopada 1988 roku została załatwiona sprawa tzw. *placu belgijskiego*. Pani Maria Zarzecka-Hetman mieszkająca w Brukseli przekazała należącą do niej działkę, usytuowaną przy ul. Świerczewskiego, na rzecz Parafii Szepietowo. Akt notarialny z ramienia parafii podpisał ks. proboszcz Józef Lucjan Żyłowski.

Rozpoczął się rok 1989, rok wyteźzonej pracy przy budowie plebanii, kolejny rok ofiarnego wysiłku wiernych parafian i ks. proboszcza. Już w kwietniu rozpoczęto wznoszenie murów, bo fundamenty wykonano jeszcze w roku ubiegłym. 26 kwietnia 1989 roku zalano sklepienie podpiwniczenia. W ciągu roku zakończono budowę plebanii, wykonano więźbę dachową i krycie dachu blachą. Do wszystkich tych prac garnęli się liczni wierni.

23 maja 1989 roku miała miejsce wielka uroczystość w parafii, na którą przybyli tłumnie parafianie, goście z innych parafii i duchowieństwo. Powodem było 25-lecie kapłaństwa duszpasterza Parafii Szepietowo, wielbnego ks. proboszcza Józefa Lucjana Żyłowskiego. Życzenia dalszej owocnej pracy duszpasterskiej, pogodnych i spokojnych lat życia oraz wielu łask od Boga, a także podziękowania za dotychczasową ofiarną pracę kapłana, złożyli księdzu dzieci, młodzież i starsi parafianie.

Jest rok 1990. Wiosną rozpoczęły się dalsze prace przy plebanii: prace elektryków, hydraulików, prace wykończeniowe, które zakończono latem, a 18 listopada w uroczystość odpustową Matki Bożej Ostrobramskiej – Matki Miłosierdzia nastąpiło poświęcenie nowo wzniesionej plebanii przez ks. bp. Tadeusza Zawistowskiego.

Następnie 20 grudnia 1990 roku pan Waldemar Herman przywiózł z Przemyśla trzy dzwony, zakupione przez dwie rodziny z Szepietowa. Jednak ich zawieszenie i uruchomienie nastąpiło dopiero 24 września 1991 roku. Prace te przy pomocy parafian prowadzili specjaliści z Gdańska.

W dniu 24 listopada 1991 roku ks. bp Edward Samsel dokonał poświęcenia dzwonów, z których pierwszy otrzymał imię **Maryja** – dla uczczenia patronki parafii i nowej świątyni parafialnej poświęconej Najświętszej Maryi Pannie Matce Miłosierdzia. Na dzwonie tym umieszczono napis: *Ludu Maryi, Narodzie Polski, gdy usłyszysz głos mój, wnieś serce do Boga, zmów Anioł Pański, wspomnij zmarłych i poległych za Wiarę i Ojczyznę*. Drugi z dzwonów otrzymał imię **Jan Paweł II** – dla uczczenia dwunastej rocznicy pontyfikatu Papieża Polaka Jana Pawła II. Na dzwonie tym widnieje napis: *Miłosierdzie, błogosławieństwo i pokój wydzwaniać będę, dla wszystkich, którzy Boga miłują*. Trzeci z dzwonów otrzymał imię **Maksymilian Maria Kolbe** – jako wotum wdzięczności za Błogosławieństwo Boże w czasie budowy kościoła parafialnego pw. NMP Matki Miłosierdzia w Szepietowie w latach 1983-1984.

Od tej pory ich dźwięk uświetnia codzienne i uroczyste nabożeństwa, towarzyszy w ostatniej drodze zmarłym...

Również we wrześniu 1991 roku pan Witold Dawidowski ofiarował dla kościoła organy elektroniczne, dzięki którym lepiej brzmią pieśni śpiewane przez wiernych, a nabożeństwa mają bardziej podniosły charakter.

W roku 1992 nastąpiło dalsze doposażenie wnętrza świątyni. W lipcu zajęto się dachem – wykonano malowanie, w sierpniu z Perlejewą przywieziono ławki do kościoła, wykonane przez pana Leszczyńskiego.

W tym czasie można śmiało powiedzieć, że parafia Szepietowo nie tylko się buduje, ale także żarliwie się modli. W dniach 23-30 sierpnia 1992 roku odbyły się Misje Świętego Serca Jezusowego, które prowadził jezuita o. Janusz Tereszczuk z Warszawy. Z tej okazji w ostatnim dniu ich trwania postawiono Krzyż Misyjny. Znamienny i pełen wymowy jest fakt, że krzyż postawiono w dziesiątą rocznicę pierwszej mszy świętej odbytej w Szepietowie. Niech przypomina wszystkim, iż w Krzyżu zbawienie i że nasza polska ziemia od ponad tysiąca lat naznaczona jest Krzyżem Chrystusa. Jest to nasza duma, zaszczyt oraz zobowiązanie.

Cztery miesiące później, w dniu 1 stycznia 1993 roku do parafii Szepietowo została włączona wieś Średnica-Mańkowieża z Parafii pw. św. Jana Chrzciciela w Wysokiem Mazowieckiem⁸⁸.

Piesza pielgrzymka parafian z Szepietowa przed oblicze Matki Bożej Hodyszewskiej, 28.08.1993.

Aby podziękować Matce Boskiej za erekcję parafii, zanieść własne intencje 28 sierpnia 1993 roku odbyła się piesza pielgrzymka parafian z Szepietowa przed oblicze Matki Bożej Hodyszewskiej, której przewodniczył ks. Proboszcz Józef Lucjan Żyłowski.

W dniach 3-5 czerwca 1994 roku miała miejsce wizytacja pasterska ks. bp. Tadeusza Zawistowskiego, mająca bardzo bogaty program. W sobotę 4

⁸⁸ Parafia pw. NMP Matki Miłosierdzia. Internet: <http://www.kuria.lomza.pl/index.php?wiad=268>

czerwca ks. biskup spotkał się z nauczycielami i pracownikami administracyjnymi szkoły. Udzielił także sakramentu bierzmowania młodzieży naszej parafii.

Wizytacja pasterska ks. bp. Tadeusza Zawistowskiego, 3-5.06 1994 rok.

W trosce o duchowy rozwój młodego pokolenia odbył się 14 czerwca 1994 roku wyjazd autokarem z młodzieżą do Zuzeli, na uroczystości ku czci Sługi Bożego ks. prymasa Stefana Wyszyńskiego, z okazji 70 rocznicy Jego święceń kapłańskich.

O tym, że mieszkańcy Szepietowa dbają nie tylko o sprawy religijne, lecz są także gorącymi patriotami, świadczyć może wydarzenie z dnia 10 lipca 1994 roku, kiedy to ks. proboszcz Józef Lucjan Żyłowski poświęcił tablicę-pomnik, zlokalizowany przy ulicy Mazowieckiej, który upamiętnia datę 22 czerwca 1941 roku, kiedy to dziesięciu Polaków zostało rozstrzelanych przez NKWD.

Z kolei 13 listopada 1994 roku ks. bp Tadeusz Zawistowski poświęcił figurę ojca Maksymiliana Marii Kolbego, który jest drugim patronem naszej para-

fii. Została ona ufundowana przez państwa Halinę i Henryka Karolak, natomiast postument przez Bank Spółdzielczy w Szepietowie. Dla upamiętnienia męczeńskiej śmierci ks. Jerzego Popiełuszki zostało ufundowane epitafium, którego poświęcenia dokonał również ks. bp Tadeusz Zawistowski. Fundatorami byli Komitet Obywatelski *Solidarność* w Szepietowie oraz mieszkańcy Gminy Szepietowo.

W trosce o dopełnienie wystroju wnętrza kościoła, w roku 1994 w świątyni zostały obsadzone witraże, które ufundowali: ks. kanonik Roman Pogonowski, Barbara i Marian Gromadowie, Halina i Jan Ołdakowscy, Kółka Różańcowe, Janina i Konstanty Boreccy, Kazimiera Skłodowska, o. Nikodem Powojski, parafianie. Witraże zaprojektował pan Jan Moczydłowski, a wykonali panowie Trojan i Zaniewski z Białegostoku.

Natomiast w kwietniu 1995 roku świątynia została wyposażona w nowe konfesjonały ufundowane przez państwa Janinę i Konstantego Boreckich, Alicję i Kazimierza Warzyńskich z synem Jackiem i jego żoną Dorotą, Elżbietę i Stanisława Wojtkowskich, Eugenię Zawisza. Zaś stallę kapłańską i ławki pod ścianę ufundowali: Marek Janczewski z żoną Marią i Marek Łukaszewicz z żoną.

14 sierpnia 1995 roku, w uroczystość św. Maksymiliana Marii Kolbego, miał miejsce pierwszy odpust, na którym uroczystą sumę odprawił ks. bp Antoni Dydycz, ordynariusz Diecezji Drohiczyńskiej, który poświęcił też chrzcielnicę ufundowaną przez dzieci, które przyjęły w tym roku Pierwszą Komunię Świętą.

Grzegorz Godlewski

Druga dekada istnienia Parafii (1995-2005)

Drugie dziesięciolecie parafii to okres ciągłej pracy dla dobra wspólnoty. Okres ten przyniósł wiele zmian, zarówno w zakresie rozbudowy, przebudowy i remontów obiektów służących celom religijnym, jak i wśród osób organizujących i kierujących życiem wspólnoty.

W omawianym okresie życiem parafii kierowało dwóch księży proboszczów. Do końca sierpnia 2004 roku funkcję proboszcza pełnił ks. kan. Józef Lucjan Żyłowski, kapłan, którego starania, zaradność, operatywność i zdolności organizatorskie pozwoliły na stworzenie od podstaw naszej parafii (a w późniejszym okresie także Dekanatu Szepietowskiego). Był on zaangażowany w dzieło organizacji nowej parafii już od roku 1982, kiedy to rozpoczął swe dzieło z błogosławieństwem ks. biskupa łomżyńskiego Mikołaja Sasinowskiego. Jego następcą został ks. kan. Antoni Bardłowski, sprawujący uprzednio funkcję proboszcza w Baranowie. Ksiądz Józef Lucjan Żyłowski po wielu latach spędzonych w Parafii Szepietowo, objął probostwo w Szumowie. Uroczystość objęcia urzędu proboszcza przez ks. Antoniego Bardłowskiego miała miejsce 5 września 2004 roku. Sylwetka, dokonania i zasługi ks. Józefa Lucjana Żyłowskiego dla parafii zostały szczegółowo opisane w innym rozdziale niniejszego opracowania.

1. Konsekracja kościoła parafialnego

Zdecydowanie najbardziej doniosłym wydarzeniem w życiu parafii w omawianym okresie była konsekracja kościoła w Szepietowie, która miała miejsce 22 czerwca 1997 roku. Konsekracji świątyni dokonał ks. bp łomżyński Stanisław Stefanek. Akt konsekracji, czyli oddania świątyni do pełnego kultu Bożego jest jednym z najważniejszych wydarzeń w historii każdego kościoła.

Konsekracja kościoła – (łac. *consecratio ecclesiae*, od słowa: *consecrare* – poświęcić, *consecratio* – poświęcenie, przekazanie na własność Bogu) jest to uroczyste poświęcenie nowo powstałej świątyni. Dokonanie konsekracji jest czynnością zastrzeżoną dla biskupa.

Tablica pamiątkowa poświęcona konsekracji kościoła pw. NMP Matki Miłosierdzia w Szepietowie, 2010. (Fot. Ryszard Grodzki).

Ceremonia ta dokonywana jest według obrzędu, którego główne elementy powstały w liturgii gallikańskiej i rzymskiej między IV a IX wiekiem. Ceremonia składa się z trzech części. Poprzez pokropienie ścian budynku wodą święco-

ną biskup obejmuje go w posiadanie, by następnie odbyć procesję do wnętrza świątyni. Po śpiewie hymnu *Veni Creator* wypisuje pastorałem na popiele alfabety grecki i łaciński.

W kolejnej części za pomocą wody gregoriańskiej uświęca wnętrze kościoła, po czym zostaje odmówiona prefacja, w której biskup błaga o wspomnienie Ducha Świętego.

Dopiero w ostatniej części dokonuje się właściwa konsekracja murów poprzez namaszczenie olejem tzw. *zacheuszków* symbolizujących dwunastu apostołów. Po namaszczeniu ołtarza spala się na nim kadzidło w czterech rogach i pośrodku.

Całe pierwsze półrocze 1997 roku było w Parafii Szepietowo podporządkowane przygotowaniom do tego niezwykle doniosłego wydarzenia. Od początku roku trwały wzmożone przygotowania do jak najlepszego przygotowania świątyni do nadchodzącej uroczystości. Przygotowano między innymi chór oraz wyremontowano schody boczne.

Sam dzień konsekracji poprzedziły dwudniowe rekolekcje, w których wierni licznie uczestniczyli. Wreszcie 22 czerwca 1997 roku o godzinie 16⁰⁰ rozpoczęły się uroczystości związane z ceremoniałem przeprowadzenia aktu konsekracji świątyni.

Wydarzenie to symboliczny sposób zamknęło wieloletnie starania mieszkańców Szepietowa o pobudowanie w ich miejscowości kościoła i powołanie parafii.

2. Dekanat Szepietowo

W dniu 11 stycznia 1998 roku miało miejsce kolejne ważne wydarzenie w życiu parafii. Tego dnia ks. bp Stanisław Stefanek podniósł Szepietowo do rangi dekanatu. Pierwszym dziekanem został ks. Józef Lucjan Żyłowski. W obręb dekanatu weszły parafie: Dąbrówka Kościelna, Ciechanowiec, Hodyszewo, Klukowo, Kuczyn, Piekuty, Szepietowo, Wojny-Krupy i Wyszonki Ko-

ścielne. Wydarzenie to miało z pewnością duże znaczenie prestiżowe i było niewątpliwie dużym zaszczytem dla tak niedługo przecież istniejącej parafii.

3. Prace przy kościele, cmentarzu, domu parafialnym

W ciągu omawianego dziesięciolecia dokonano się wiele zmian, została wykonana ogromna ilość pracy na rzecz rozbudowy, ulepszenia i upiększenia obiektów służących wiernym do celów religijnych. Nieocenione zasługi w organizacji i koordynowaniu poszczególnych prac miał ks. kan. Józef Lucjan Żyłowski. Poświęcił on całą swoją energię, czas i zdolności dla dobra kierowanej przez siebie parafii, cały czas mając świadomość jak wielkim i pracochłonnym dziełem jest budowa i utrzymanie obiektów sakralnych, zwłaszcza w parafii, która została w stosunkowo krótkim czasie stworzona praktycznie od podstaw.

W omawianym okresie (w 1996 roku) zostały zasadniczo zakończone prace związane z ogrodzeniem cmentarza grzebalnego. W pracach tych ogromnym zaangażowaniem wykazali się wierni parafii, pracując częstokroć po kilkanaście godzin, szczególnie przy kopaniu fundamentów pod ogrodzenie. Wielu przysłużyło się też sprawie ogrodzenia cmentarza dostarczając potrzebne materiały (cement, kamienie itp.) oraz udostępniając urządzenia (traktory, przyczepy, betoniarki), bez których wykonanie tego typu prac byłoby praktycznie niemożliwe. Duże ilości potrzebnych materiałów zostało dostarczonych przez lokalnych przedsiębiorców, chętnie wspierających wspólne dzieło budowy.

Po zakończeniu zasadniczych prac związanych z budową ogrodzenia cmentarza w kolejnych latach wykonywano inne prace, takie jak wykonanie parkingu dla osób odwiedzających (wysypano tłuczeń kamienny), wykonano bramę, wylano alejki asfaltowe, a w trosce o czystość wybudowano osłonę śmietnikową.

W kwietniu 2003 roku rozpoczęły się prace przy budowie domu parafialnego. Był on planowany jako mieszkanie służbowe dla organisty i kościelnego,

a także miejsce spotkań wszystkich udzielających się czynnie w życiu parafii. Również i tu ogromną część prac, nawet tych wymagających dużych fachowych umiejętności i zaawansowanego sprzętu, wykonali parafianie, poświęcając temu dziełu dużo czasu i własnej pracy. Aby zdobyć część funduszy potrzebnych na budowę sprzedano część działki, na której dom parafialny miał powstać, reszta funduszy miała pochodzić ze składek wiernych. Wykonano znaczną część prac budowlanych, włącznie z pokryciem dachowym i niezbędnymi instalacjami, jednak w 2005 roku prace budowlane wstrzymano i do dziś pokaźny budynek stoi niewykończony i niezagospodarowany.

Wiele prac zostało w latach 1995-2005 wykonanych także w kościele, jak i w jego najbliższym otoczeniu. Do najważniejszych możemy zaliczyć:

- Wykonanie elewacji zewnętrznej kościoła (prace rozpoczęły się w marcu 1996 roku od postawienia rusztowań i zakończyły we wrześniu tegoż roku). Dla wykonania tego typu prac potrzebne były duże zasoby materiałów, sprzętu, jak i wiele pracy. W tym przypadku, podobnie jak przy budowie cmentarza dużym zaangażowaniem wykazali się parafianie i lokalni przedsiębiorcy, dostarczając wiele potrzebnych materiałów i służąc własną pracą.
- Wykonanie chodników z kostki brukowej wokół kościoła, które w znaczący sposób poprawiło wygląd świątyni. Tu także wielki wkład pracy wnieśli parafianie, szczególnie przy demontażu i wywożeniu leżących wokół kościoła płyt chodnikowych. Roboty te były prowadzone zasadniczo w latach 1999-2000.

W roku 1999 zamontowano w kościele system centralnego ogrzewania, oparty o halogenowo-kwarcowe promienniki elektryczne, zawieszony pod sklepieniem kościoła. Dużym wsparciem dla tej inwestycji wykazali się wierni, bez ich pomocy materialnej nie byłby możliwy zakup tak nowoczesnego, ale i stosunkowo drogiego sprzętu. Dużą pomoc przy montażu instalacji wykazała jedna z firm elektrycznych z Szepietowa, której pomoc jest trudna do przecenie-

nia zważywszy na fakt, iż przy tych pracach niezbędni byli wysoko wykwalifikowani elektrycy i specjalistyczny sprzęt.

*Wnętrze kościoła pw. NMP Matki Miłosierdzia w Szepietowie, 2010.
(Fot. Ryszard Grodzki).*

Z pozostałych prac wspomnieć należy systematyczne wstawianie witraży w okna kościoła, remont dachu na kościele, wymiany okien w części wikariackiej kościoła, sali katechetycznej i kaplicy pogrzebowej, remont kaplicy pogrzebowej (wykonano też katafalk i zakupiono szereg przedmiotów używanych podczas ceremonii pogrzebowych), wykonanie nawierzchni z kostki brukowej wokół plebanii, budowa ogrodzenia wokół kościoła, prace związane ze zwiększeniem funkcjonalności wieży kościelnej (m.in. zamontowano żaluzje), wykonanie c.o. plebanii, remont przykościelnych ubikacji, zakupienie nowoczesnych elementów nagłośnienia do kościoła. W świątyni pojawiły się także kaplice św. Maksymiliana oraz ks. Jerzego Popiełuszki. Wykonano też prace związane z montażem organów w szepietowskim kościele.

4. Osoby pracujące dla dobra parafii

Jak wspomniano szerzej na początku niniejszego rozdziału na lata 1995–2005 przypada okres probostwa dwóch duszpasterzy: ks. Józefa Lucjana Żyłowskiego oraz ks. Antoniego Bardłowskiego.

W tych latach w Parafii Szepietowo księża pełnili również posługę wikaryacką. Od 1 lipca 1993 roku przebywał w Szepietowie ks. Roman Pogonowski, który przebywał tu aż do śmierci w dniu 12 sierpnia 1996 roku Zmarł w wieku 71 lat w szpitalu w Wysokiem Mazowieckiem i został pochowany na cmentarzu w Szepietowie. Wielu parafian wzięło udział w przygotowaniach do pogrzebu i stypy oraz wzięło udział w uroczystościach żałobnych, aby jak najgodniej pożegnać zmarłego kapłana.

Od dnia 31 sierpnia 1996 roku nowym wikarym z woli biskupa łomżyńskiego został ks. Zbigniew Kuczewski, sprawujący poprzednio posługę kapłańską w Ostrowi Mazowieckiej w Parafii Chrystusa Dobrego Pasterza. Przebywał on w naszej parafii do 25 sierpnia 1997 roku, kiedy to został skierowany do pracy do Wyszkowa, a w jego miejsce przybył ks. Jan Kisłowski z Tykocina. Pracował on dla dobra parafii w Szepietowie całe 4 lata, do 25 sierpnia 2001 roku, kiedy to ks. bp Stanisław Stefanek skierował go do Parafii pw. św. Wojciecha w Wyszkanie, a w jego miejsce wyznaczył ks. Wojciecha Nitkowskiego pracującego uprzednio w Ostrołęce, w Parafii pw. Zbawiciela Świata. Po 2 latach posługi, 25 sierpnia 2003 roku ks. Nitkowski został wolą biskupa przeniesiony do Parafii Rutki-Kossaki, a jego miejsce zajął ks. Marek Dołęgowski.

Zmiany dotyczyły też funkcji organisty. Pierwszą osobą, sprawującą tę funkcję od samego początku tworzenia struktur parafialnych w Szepietowie, był pan Mieczysław Godlewski. Rozpoczął on swą pracę 29 sierpnia 1982 roku, a zakończył po 18 latach, 7 stycznia 2001 roku Brał on aktywny udział w życiu wspólnoty od początków jej istnienia przez niemal 2 dekady. Po jego odejściu funkcję tę przejął pan Mariusz Gromada. Po roku pracy, 2 kwietnia 2002 roku, zrezygnował on ze swej funkcji, i w dniu 14 kwietnia tegoż roku jego następcą został pan Mariusz Koliński. Kolejna zmiana na tym stanowisku miała miejsce

jeszcze w tym samym roku, gdyż od 29 września 2002 roku nowym organistą został pan Tomasz Górski.

Należy też odnotować w omawianym okresie przyjęcie święceń przez kapłana wywodzącego się z Parafii Szepietowo. Ksiądz Marek Średnicki już od najmłodszych lat związany był z kościołem w Szepietowie jako ministrant. Później wstąpił do Wyższego Seminarium Duchownego w Łomży i 8 maja 1996 roku przyjął święcenia diakonatu w katedrze łomżyńskiej z rąk ks. biskupa Tadeusza Zawistowskiego. Następnie 24 maja 1997 roku przyjął święcenia kapłańskie z rąk ks. bp. Stanisława Stefanka. Uroczysta msza peregrynacyjna ks. Marka Średnickiego miała miejsce następnego dnia, 25 maja 1997 roku o godz. 12⁰⁰ w kościele w Szepietowie, w jego rodzinnej parafii.

5. Pielgrzymka papieska

W dniach 5-17 czerwca 1999 roku miała miejsce VII pielgrzymka papieża Jana Pawła II do ojczyzny. Było to doniosłe wydarzenie w dziejach wspólnoty szepietowskiej, gdyż papież odwiedził nasze województwo (Ełk, Wigry, Drohiczyn). Była to wspaniała okazja dla wiernych, aby na własne oczy ujrzeć najwyższego kapłana i wysłuchać jego nauki. W tym celu zostały zorganizowane przez ks. Józefa Lucjana Żyłowskiego wyjazdy na spotkanie z Ojcem Świętym w dniu 8 czerwca w Ełku i 10 czerwca w Drohiczynie. Wielu wiernych oraz księży wybrało się, aby uczestniczyć w tym doniosłym wydarzeniu i wziąć udział w nabożeństwach odprawianych przez Papieża – Polaka.

6. Inne ważne wydarzenia

W dniu 8 lutego 1997 roku rozpoczął się oficjalnie proces beatyfikacyjny ks. Jerzego Popiełuszki. Wydarzenie to miało miejsce w kościele pw. św. Stanisława Kostki w Warszawie, a udział w uroczystościach brała delegacja *Solidarności z Szepietowa*.

Szepietowska wspólnota parafialna nie pozostała obojętna w obliczu wielkiej powodzi, która w 1997 roku spustoszyła południowe rejony naszego kraju. W naszej parafii zorganizowano, przy dużym współudziale Caritas, zbiórkę pomocy dla powodzian. Apel o pomoc w postaci artykułów najbardziej potrzebnych ofiarom żywność (koce, ubrania, art. spożywcze, zapalki itp.) nie został bez odpowiedzi i udało się zebrać dużą ilość darów, które następnie przewieziono w rejony dotknięte kataklizmem.

W dniu 29 maja 1998 roku na stację w Szepietowie przybył koleją z Łap cudowny obraz Matki Boskiej Pojednania Hodyszewskiej. Na tę uroczystość na stację kolejową w Szepietowie przybyły tysiące wiernych, także z innych parafii. Po uroczystym przywitaniu i odprowadzeniu do kościoła w Szepietowie nastąpiły uroczystości liturgiczne i adoracja obrazu. Następnego dnia z kościoła w Szepietowie wyruszyła pielgrzymka, która w uroczystym orszaku odprowadziła obraz do kościoła w Dąbrówce Kościelnej (następnie obraz został przeniesiony do sanktuarium w Hodyszewie).

W dniu 2 września 2002 roku podczas uroczystego otwarcia i oddania do użytku budynku gimnazjum i hali sportowej w Szepietowie ks. bp Tadeusz Zawistowski dokonał poświęcenia obiektu.

ks. Antoni Bardłowski, Anna Brulińska

Najważniejsze wydarzenia w życiu Parafii w latach 2004-2010

Rok 2004

23 maja 2004 roku odbyła się w naszej parafii uroczystość jubileuszu 40-lecia kapłaństwa, którą obchodził ks. kanonik Józef Żyłowski i jego koledzy. Obchody uroczystość rozpoczęto Eucharystią w kościele parafialnym w Szepietowie, której przewodniczył ksiądz arcybiskup – przewodniczący Komisji Episkopatu Polski – Józef Michalik. Brali w niej udział również biskup ordynariusz łomżyński Stanisław Stefanek, biskup sufragan Tadeusz Zawistowski oraz jubilaci. Na zakończenie uroczystości delegacje wiernych z naszej parafii wręczyły dowody wdzięczności i uznania za tworzenie i funkcjonowanie parafii ks. kanonikowi Józefowi Żyłowskiemu.

10 czerwca obchodzono uroczystość Bożego Ciała. Swą mszę prymicyjną sprawowali księża neoprezbiterzy ks. Marcin Roszkowski, były uczeń Szkoły Podstawowej w Szepietowie pochodzący ze wsi Włosty-Olszanka i ks. Jacek Rudawski z Tykocina. Udzielili błogosławieństwa wiernym i wzięli udział w procesji eucharystycznej ulicami Szepietowa

24 czerwca 2004 roku odbyła się wizytacja duszpasterska ks. biskupa Stanisława Stefanka w naszej parafii. Ksiądz biskup udzielił sakramentu bierzmo-
wania młodzieży z miejscowego gimnazjum.

21 sierpnia 2004 roku po raz ostatni pod przewodnictwem ks. proboszcza Józefa Żyłowskiego odbyła się piesza pielgrzymka parafian do Sanktuarium Podlasia w Hodyszewie.

W dniu 29 sierpnia ksiądz proboszcz Józef Żyłowski odprawił ostatnią mszę świętą w kościele parafialnym w Szepietowie. Wierni naszej wspólnoty parafialnej ze wzruszeniem zegnali swego pierwszego proboszcza i budowni-

czego kościoła. Kwiaty i ciepłe słowa pożegnania były wyrazem wdzięczności za wieloletnią wyteżoną pracę duszpasterską wśród naszej społeczności.

Z dniem 30 sierpnia 2004 roku, na mocy dekretu ks. biskupa Stanisława Stefanka, nowym proboszczem Parafii Szepietowo został ks. kanonik Antoni Bardłowski. Nowy proboszcz przybył z Dekanatu Kadziłańskiego z Parafii Baranowo. Liturgiczne wprowadzenie ks. Antoniego Bardłowskiego na urząd proboszcza dokonało się w niedzielę 5 września 2004 roku, z udziałem kapłanów Dekanatu Szepietowo i miejscowych parafian. Obrzędowi wprowadzenia przewodniczył prałat Ludwik Brzostowski – wikariusz biskupi. W imieniu parafii, nowego proboszcza witały dzieci ze szkoły podstawowej i młodzież gimnazjalna.

Ksiądz kanonik Antoni Bardłowski skierował do swoich nowych parafian następujące słowa: *Mam pełną świadomość, że nowa parafia stawia przede mną nowe, niełatwe wymagania. Praca po pierwszym proboszczu, moim Czcigodnym Poprzedniku Józefie Żyłowskim, który z oddanymi i życzliwymi dla Kościoła ludźmi, tworzył zręby Parafii Szepietowo, budował świątynię i wszystko, co stanowi Parafię – będzie bardzo wymagająca.*

Nowy proboszcz już 15 września 2004 roku wprowadził nowe zwyczaje. Pierwszym posunięciem było wprowadzenie nowenny do Matki Bożej Nieustającej Pomocy, która będzie odprawiana w każdą środę o godz. 18⁰⁰.

24 października 2004 roku w naszej Diecezji rozpoczyna się Rok Eucharystii ogłoszony przez Ojca Świętego Jana Pawła II.

Od pierwszej niedzieli listopada (7.11.2004.) rozpoczęły się modlitewne SPOTKANIA RÓŻAŃCOWE, po mszy świętej, o godz. 11⁰⁰. Są one przeznaczone dla Kół Żywego Różańca oraz czcicieli Matki Bożej i odbywają się co miesiąc w naszej świątyni.

Kolejnym posunięciem naszego proboszcza było wprowadzenie do kościoła uroczystości patriotycznych. Inicjatywę chętnie podjęła Szkoła Podstawowa i już 11 listopada 2004 roku główna msza święta w intencji Ojczyzny z okazji

Święta Niepodległości została połączona z programem patriotycznym, który przedstawiły dzieci przygotowane przez nauczycieli: Panią Martę Antoniak, Annę Pawłowską i Piotra Markowskiego. Od tego czasu dzieci ze Szkoły Podstawowej rokrocznie w kościele uświetniają programem słowno-muzycznym Święto Niepodległości, rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 Maja, Boże Narodzenie oraz Wielkanoc.

W 2004 roku obchodzono w Katolickim Kościele Polskim 50 lat nabożeństwa APELU JANOGÓRSKIEGO. W związku z tym jubileuszem każda parafia otrzymała pamiątkowe, ozdobne świece z podobizną Królowej Polski.

Rok 2005

W Kościele Powszechnym trwał Rok Eucharystii, a wierni modlili się o zdrowie dla Papieża, gdyż z Watykanu docierały niepokojące informacje o pogarszającym się stanie zdrowia naszego umiłowanego Ojca Świętego Jana Pawła II.

Jan Paweł II w dniu 2 kwietnia 2005 roku przeszedł z *życia do życia*, w Dzień Maryjny – pierwszą sobotę miesiąca i liturgiczne święto Miłosierdzia Bożego. Spełniły się słowa modlitwy kończącej jego *List do osób w podeszłym wieku: Maryjo, matko ludzkości pielgrzymującej, módl się za nami teraz i w godzinę śmierci naszej.*

Jan Paweł II do końca wypełnił wolę Bożą, przez całe swoje życie wielką odwagą szedł drogą wiary, całkowitego zawierzenia Chrystusowi przez Maryję. W ostatnich latach, dniach i godzinach swojego życia na ziemi dał lekcję jak godzić się z wolą Bożą, jak cierpieć i umierać... W swoim testamencie napisał: *...z możliwością śmierci każdy zawsze musi się liczyć. I zawsze musi być przygotowany do tego, że stanie przed Panem i sędzią – a zarazem Odkupicielem i Ojcem...* Byliśmy świadkami wielkiego cudu oddziaływania miłości Chrystusa na niezliczone rzesze ludzi poprzez cierpienie i śmierć Jana Pawła II. Ojciec Święty odnosił się z ogromnym szacunkiem do każdego człowieka i domagał się, aby

każda osoba ludzka miała zagwarantowane podstawowe prawa do życia, od poczęcia aż do naturalnej śmierci, oraz prawo wolności sumienia. Dla niego każdy człowiek był tak samo ważny i dlatego nigdy nie mówił o nikim źle, z lekceważeniem czy pogardą. Z wielką odwagą przekazywał najbardziej niewygodne i niepopularne prawdy wiary, nie schlebiał słuchaczom i nie szukał poklasku.

Ojciec Święty Jan Paweł II.

Pontyfikat Jana Pawła II trwał 26 lat i sześć miesięcy. W tym czasie Ojciec Święty odbył 104 pielgrzymki do 129 krajów, 144 podróży we Włoszech, zwizytował 784 parafie w diecezji rzymskiej i Castel Gandolfo. W sumie przemierzył 1.271.000 km, czyli 31 okrążeń kuli ziemskiej. Napisał 14 encyklik, 15 abhortacji apostolskich, 11 konstytucji apostolskich, 45 listów apostolskich oraz

niezliczone przemówienia i homilie wygłaszane przy najróżniejszych okazjach. Kanonizował 482 osoby a 1.338 beatyfikował. Dokonania pontyfikatu Jana Pawła II są tak wielkie, że dają się wytłumaczyć tylko jego świętością – całkowitą przynależnością do Chrystusa za pośrednictwem Maryi – Totus Tuus.

Wypełnił swą misję na ziemi... nauczył nas, jak mamy żyć, cierpieć i umierać, jak ważne jest życie, jak kruche jest ono na ziemi, że całkowicie jesteśmy w rękach kochającego Boga oraz jak wielkim skarbem jest wiara. Te prawdy Jan Paweł II przekazał całemu światu w czasie swojego pontyfikatu. Cokolwiek by się nie napisało, wszystko i tak będzie za małe wobec ogromu życia i dorobku papieża Jana Pawła II. I tylko od nas zależy jak dalece będziemy chcieli czerpać z Jego spuścizny, z Jego mądrości. Wierzimy, że pozostanie naszym drogowskazem...

Wyrazem ogromu miłości do Ojca Świętego jest księga pamięci pisana przez wiernych naszej parafii. Lektura tej księgi jest bardzo wymowna...

Wierni całego świata oplakiwali Jego śmierć. Do Watykanu płynęły kondolencje od koronowanych głów, przywódców państw, od duchownych islamskich, żydowskich, hinduskich i buddyjskich. Cały świat płakał na pogrzebie naszego papieża Jana Pawła II.

19 kwietnia 2005 roku konklawe kardynałów wybrało nowego papieża Benedykta XVI. Kardynał Joseph Ratzinger został kolejnym następcą Świętego Piotra.

20 maja w naszym kościele NMP Matki Miłosierdzia w Szepietowie odbył się Dekanalny Kongres Eucharystyczny pod hasłem *Zostań z nami, Panie*.

Msza św. koncelebrowana pod przewodnictwem J.E. ks. biskupa Tadeusza Zawistowskiego z udziałem wszystkich kapłanów z Dekanatu Szepietowskiego poprzedzona została adoracją Najświętszego Sakramentu, nabożeństwem do Miłosierdzia Bożego i konferencją ks. dr. Marka Dembińskiego na temat: *Aktywne uczestnictwo we Mszy Świętej*. Procesja eucharystyczna zakończyła Kongres Dekanalny. W kościele wystawiono prace plastyczne dzieci ze Szkoły

Podstawowej w Szepietowie z powiatowego konkursu na temat: *Eucharystia sercem kościoła*.

31 maja ks. proboszcz Antoni Bardłowski obchodził 25 rocznicę święceń kapłańskich. W niedzielę 5 czerwca w naszej parafialnej świątyni dziękczynną mszę świętą wraz z kolegami Jubilatami sprawował ks. proboszcz. Słowo Boże wygłosił ks. dr Wojciech Turowski z Łomży. Uroczystość uświetnił Zespół Artystyczny Wojska Polskiego z Warszawy. Srebrni Jubilaci dziękowali Najwyższemu Kapłanowi za otrzymany dar i łaskę służby Bogu i bliźnim.

W czerwcu w ołtarzu głównym zamontowano nowe tabernakulum. Na drzwiach frontowych widnieje Zmartwychwstały Chrystus w Emaus zasiadający z uczniami przy stole i łamiący chleb. Tabernakulum ufundowała rodzina z Szepietowa, jest to piękny gest w Roku Eucharystii.

Dnia 30 VI skończył pracę w naszej parafii pan organista Tomasz Górski. Nowym organistą od 1 VII został Piotr Żukowski.

W lipcu dokonano modernizacji i naprawy napędu naszych dzwonów kościelnych oraz zainstalowano *komputer kościelny*.

Ksiądz Marek Dołęgowski – wikariusz naszej parafii 25 sierpnia odszedł do Parafii Krasnosielce. Za dwuletnią posługę duszpasterską serdecznie podziękowaliśmy księdzu Markowi. Do naszej parafii przybył ksiądz Adam Leniewski.

W ostatnią sobotę sierpnia obchodziliśmy uroczystość 25 rocznicy koronacji Cudownego Obrazu Matki Bożej Hodyszewskiej, Matki Pojednania. Uroczystość miała miejsce w sanktuarium w Hodyszewie. Poprzedziliśmy te obchody pieszą pielgrzymką do Hodyszewa w wigilię uroczystości.

Świątynia nasza wzbogaciła się o używane, profesjonalne organy elektryczne, trzy nowe ornaty (dwa zielone, jeden Maryjny) pozłocono (odnowione) cztery puszki do Komunii Świętej, monstrancję, nowy kielich mszalny, zamontowano nowe reflektory na prezbiterium.

Od 9 października br. rozpoczął swoją działalność Punkt Wypożyczenia Książki Katolickiej zorganizowany i wyposażony przez rodzinę z Szepietowa.

28 października 2005 roku Diecezja Łomżyńska obchodziła 80 lat swego istnienia (powstała 28.X.1925 roku).

Rok 2006

11 lutego 2006 roku Ojciec Święty Benedykt XVI mianował ks. prałata dr. Tadeusza Bronakowskiego biskupem pomocniczym Diecezji Łomżyńskiej. Nowy biskup święcenia biskupie (konsekrację) przyjął 4 marca 2006 roku z rąk biskupa łomżyńskiego Stanisława Stefanek w katedrze łomżyńskiej. Dotychczasowy biskup Tadeusz Zawistowski przeszedł, za zgodą papieża, na emeryturę.

Ojciec Święty Benedykt XVI.

8 kwietnia 2006 roku młodzież gimnazjalna przyjęła sakrament bierzmowania. Sakramentu dojrzałości chrześcijańskiej udzielił Jego Ekszelencja ksiądz biskup Stanisław Stefanek.

25 maja rozpoczął swoją I pielgrzymkę do naszej Ojczyzny papież Benedykt XVI. Ojciec Święty chciał umocnić naszą wiarę nawiedzając miejsca (miejsowości) szczególnie drogie i bliskie Słudze Bożemu Janowi Pawłowi II.

W lipcu wróciły do naszej świątyni parafialnej odnowione i pozłoczone dwa kielichy mszalne i druga monstrancja.

Z dniem 22 sierpnia zakończył pracę w naszej parafii ks. Adam Leniewski. Ksiądz Adam został proboszczem Parafii Połoń w dekanacie Chorzele.

Od ostatniej niedzieli sierpnia (27.08.2006.) w każdą niedzielę i święta przyjeżdżał do nas z posługą duszpasterską ks. prałat Stanisław Biały.

W kościele naszym dokonano zabudowy części przedsionka bocznego wejścia oraz wnęki po chórem. Przeszklono szkłem ornamentowym boczny przedsionek. Paramenty procesyjne (chorągwie, baldachim, różaniec) mają swoje właściwe miejsce w tymże przedsionku. Natomiast pod chórem umieszczone są emblematy *pogrzebowe* i *ślubne*.

30 września nastąpiła zmiana organisty. Na miejsce Piotra Żukowskiego przyszedł pan Piotr Karwowski – student Akademii Muzycznej w Białymstoku.

Na cmentarzu grzebalnym w październiku zamontowano nowy, duży krzyż z napisem: *Jezu, ufam Tobie*.

16 listopada pan Tadeusz Kostrowski rozpoczął posługę kościelną naszej parafii. Tym samym zakończyło się społeczne, według kolejki, sprzątnięcie kościoła.

26 listopada w uroczystość Chrystusa Króla Wszechświata, w naszej świątyni gościliśmy kolejarzy naszej diecezji z diecezjalnym duszpasterzem kolejarzy – ks. kanonikiem Janem Mrową.

Przed adwentem zostały wykonane ołtarze boczne w naszej świątyni. Ołtarz Bożego Miłosierdzia stanowi początek i podstawę kaplicy Miłosierdzia Bożego. W przyszłym roku będzie umieszczony obraz św. Faustyny Kowalskiej i relikwie apostołki Jezusa Miłosiernego. Ołtarz świętego Maksymiliana z nowym obrazem naszego Patrona z dodatkowym (pomocniczym) tabernakulum. Ofiaro-

dawcom, życzliwym i szlachetnym parafianom składamy serdeczne podziękowania.

W roku 2005 w naszym kościele:

- ufundowano chorągiew błogosławionej Karoliny Kózkówny
- doświetlono reflektorami ołtarze boczne i chór
- sprawiono 12 komż kapłańskich, komplet obrusów ołtarzowych
- wykonano gablotę pod kościołem.

Na plebanii dokonano kilku koniecznych przeróbek poprawiających bezpieczeństwo i stan budynku (cieknący, duży taras, itp.)

Rok 2007

25 lutego w I niedzielę Wielkiego Postu wprowadzono w naszym kościele krótką modlitwę do świętego Michała Archanioła głównego patrona Kościoła. Modlitwa, która będzie odmawiana po każdej mszy św. (przed błogosławieństwem) wyraża prośbę, by św. Michał wyprosił łaskę obrony przed złem i napaścią szatana...

W marcu przy kościele zamontowano podjazd przystosowany dla wózków dziecięcych i inwalidzkich. W oknach podpiwniczenia kościoła, dla bezpieczeństwa umieszczono kraty.

Kaplica Miłosierdzia Bożego *wzbogaciła się* o kolejny obraz św. Faustyny Kowalskiej – sekretarki i wielkiej apostołki Jezusa Miłosiernego. Obraz ufundowało Koło Żywego Różańca, którego patronką jest św. Faustyna.

Misterium Wielkanocne przygotowane przez dzieci ze Szkoły Podstawowej w Szepietowie zostało przedstawione w naszym kościele w Niedzielę Bożego Miłosierdzia.

13 maja – przypada 90 rocznica objawień Matki Bożej w Fatimie i jednocześnie 26 rocznica zamachu na Jana Pawła II.

W dniach 7 i 8 lipca odbyła się parafialna pielgrzymka autokarowa do Częstochowy, Wadowic, Kalwarii Zebrzydowskiej i Krakowa-Łagiewnik – Sanktu-

arium Bożego Miłosierdzia. Głównym celem pielgrzymki było nawiedzenie Bazyliki Miłosierdzia Bożego i grobu św. Faustyny. Siostry przekazały relikwie świętej Faustyny na ręce naszego proboszcza. Relikwie ze czcią i modlitwą przewiezione zostały do szepietowskiej świątyni. Każdy z uczestników pielgrzymki, w drodze powrotnej, przez kilkanaście minut – trzymając *cząstkę* świętej Faustyny – przy sercu w swoich rękach, mógł otworzyć przed Nią swoją duszę... Każdy uczestnik tej pielgrzymki ze czcią i wzruszeniem przeżywał te niezapomniane chwile.

12 sierpnia w odpust św. Maksymiliana Marii Kolbego z udziałem księdza biskupa Tadeusza Bronakowskiego. Ksiądz biskup dokonał uroczystego poświęcenia bocznych ołtarzy: Miłosierdzia Bożego i św. Maksymiliana. Po procesji eucharystycznej relikwie św. Faustyny zostają umieszczone w Kaplicy Miłosierdzia Bożego, która od tej chwili jest w pełni wyposażona.

25 sierpnia w ostatnią sobotę miesiąca odbywa się XXV Parafialna Piesza Pielgrzymka do Matki Bożej Hodyszewskiej. W jubileuszowej pielgrzymce uczestniczy prawie 400 idących pieszo. Trasę pielgrzymki jak co roku, pod względem bezpieczeństwa zabezpiecza szepietowska Ochotnicza Straż Pożarna.

Na początku września w kościele zostaje zainstalowany cyfrowy rzutnik do wyświetlania tekstów pieśni religijnych. Rzutnik funduje rodzina Ołdakowskich z Szepietowa.

23 września – we wszystkich parafiach naszej diecezji odbywają się uroczystości bobolańskie związane z 350 rocznicą męczeńskiej śmierci św. Andrzeja Boboli.

W 2007 roku sprawiono do kościoła:

- 20 sztuk pelerynek do procesji
- 2 komplety obrusów ołtarzowych
- 6 alb, 6 komż kapłańskich
- Ogrzewanie chóru kwarcowymi promiennikami

Na plebanii zamontowano nowe balustrady metalowe do balkonów i schodów.

Skończyliśmy ten rok, dziękując Bogu za otrzymane dary, łaski religijne, przeżywanie niedziel, świąt, rekolekcji, adoracje Najświętszego Sakramentu, nabożeństwa, procesje, nowenny... Dziękujemy Bogu za szlachetnych, dobrych, pobożnych i rozmodlonych naszych Parafian.

Rok 2008

W Wielkim Poście nasza świątynia wzbogaciła się o dwa feretrony – ołtarze procesyjne. Jeden poświęcony Matce Bożej Częstochowskiej i Słudze Bożemu kardynałowi Stefanowi Wyszyńskiemu ufundowany przez Elżbietę i Kazimierza Waszczuk. Drugi dedykowany NMP Matce Miłosierdzia i Słudze Bożemu Janowi Pawłowi II ufundowany przez Barbarę i Wiesława Stypułkowskich.

30 marca w Niedzielę Miłosierdzia Bożego w naszej diecezji rozpoczęła się peregrynacja obrazu Jezusa Miłosiernego. Obraz odwiedził każdą parafię.

W kwietniu naszemu kościołowi przybyły dwa obrazy olejne Matki Bożej Częstochowskiej i Sługi Bożego kardynała Stefana Wyszyńskiego – syna naszej łomżyńskiej Diecezji (urodził się w Zuzeli nad Bugiem). Fundatorami obrazów byli Elżbieta i Zdzisław Biały.

23 maja odbyła się autokarowa pielgrzymka do Sanktuariów Maryjnych Suwalszczyzny (dawniej nasza diecezja): Studzienicznej i Sejn oraz Augustowa i Wigier. Uczestnikami byli ministranci i schola młodzieżowa.

23 maja w 80 rocznicę powrotu z wygnania cudownego obrazu Matki Bożej Hodyszewskiej, który wówczas był przywieziony specjalnym pociągiem z Warszawy do Szepietowa. Matka Boża w jej wizerunku została powitana przez kolejarzy i miejscową ludność w Szepietowie przy krzyżu na rogu ulic Głównej, Kolejowej i Mazowieckiej. Nabożeństwo Maryjne z tej okazji celebrowali ks. prałat Mieczysław Dworakowski z Dąbrówki Kościelnej, ks. Jacek

Koc SAC – proboszcz Hodyszewa, ks. kanonik Józef Bagiński – emeryt z Wysokiego Mazowieckiego oraz miejscowy proboszcz.

8 kwietnia sakramentu bierzmowania udzielił ks. bp Tadeusz Bronakowski. Rodzice dzieci pierwszokomunijnych i młodzieży bierzmowanej ufundowali feretron poświęcony Jezusowi Miłosiernemu i świętej Faustynie.

Na cmentarzu grzebalnym zostały wykonane asfaltowe alejki. Ofiarodawcami tej inwestycji jest rodzina Ołdakowskich z Szepietowa.

1 i 2 lipca na trasie pielgrzymki obrazu Jezusa Miłosiernego znalazła się nasza parafia. Czas nawiedzenia był dla wszystkich rodzin czasem niezwykłym. Piękne nabożeństwa, adoracja, czuwanie, żarliwe modlitwy zaowocowały doznanymi wieloma łaskami, wzruszeniem, odczuwalną bliskością Pana. Wierzymy, że święty czas nawiedzenia wyda obfite i błogosławione owoce.

W sierpniu wykonano następujące prace przy naszym kościele: wymieniono wszystkie rynny i rury spustowe, pomalowano dach na świątyni, plebanii i budynku gospodarczym.

Od 1 września w naszej parafii pracę organisty rozpoczyna pan Tomasz Paduch.

28 września w Białymstoku mają miejsce uroczystości beatyfikacyjne księdza Michała Sopoćki – spowiednika św. Faustyny Kowalskiej.

29 listopada w katedrze łomżyńskiej odbyła się uroczystość zakończenia peregrynacji obrazu Jezusa Miłosiernego w naszej diecezji.

5 października, w 70 rocznicę śmierci świętej siostry Faustyny, rozpoczyna się nawiedzenie obrazu Jezusa Miłosiernego w rodzinach naszej parafii. Wierzymy, iż czas nawiedzenia zaowocuje zawierzeniem całej naszej wspólnoty Miłosiernemu Jezusowi, ożywieniem modlitwy rodzinnej, przebaczeniem i pojednaniem oraz powrotem do zgody i miłości.

16 października obchodziliśmy 30 rocznicę wyboru kardynała Karola Wojtyły na Stolicę Piotrową. Modlitwą dziękowaliśmy Bogu za święte owoce pontyfikatu Ojca Świętego Jana Pawła II.

Rok 2009

Patronami roku ogłoszono:

- św. Pawła Apostoła – trwa Rok św. Pawła w 2000 rocznicę narodzin Apostoła Narodów,
- św. Brunona Biskupa i Męczennika – głównego patrona Kościoła Łomżyńskiego. W 2009 roku minęła 1000 rocznica jego śmierci.

W marcu dwie rodziny z Szepietowa ufundowały 2 ornaty, poświęcone są Najświętszemu Sercu Pana Jezusa i Matce Bożej Fatimskiej. Sprawiono również trzy przenośne konfesjonały – klęczniki. Przy cmentarzu grzebalnym naprawiono parkan uszkodzony (przez huragan) w poprzednim roku.

5 maja ksiądz biskup Tadeusz Bronakowski w ramach wizytacji pasterskiej udzielił sakramentu bierzmowania naszym gimnazjalistom oraz odwiedził miejscowe szkoły.

22 maja w Hodyszewie ma miejsce dekanalna uroczystość ku czci św. Brunona z udziałem księdza biskupa Tadeusza Bronakowskiego i młodzieży gimnazjalnej z całego województwa podlaskiego.

7 czerwca w naszej Ojczyźnie obchodzony był II Dzień Dzięczynienia, który stał się okazją do wspomnienia 30 rocznicy I Pielgrzymki papieża Jana Pawła II do Ojczyzny oraz 20 rocznicy *odzyskania* wolnej III Rzeczypospolitej.

19 czerwca Ojciec Święty Benedykt XVI ogłosił Rok Kapłański, którego patronem jest św. Jan Maria Vianney. W tym samym dniu w Łomży mają miejsce ogólnopolskie uroczystości ku czci św. Brunona z Kwerfurtu z udziałem całego Episkopatu Polski. Jednocześnie w Łomży odbyła się Konferencja Plenarna wszystkich polskich biskupów.

W lipcu ks. dr Stanisław Biały ukończył kapłańską posługę w naszej parafii. Ksiądz Stanisław otrzymał od księdza biskupa ordynariusza urlop naukowy.

30 sierpnia ks. dr Waldemar Świątkowski z Łomży rozpoczął pracę duszpasterską w naszej społeczności parafialnej, będzie przyjeżdżał w niedziele i święta.

26 i 27 września przybywa do Szepietowa specjalny Pociąg Papieski.

19 października mija 25 rocznica męczeńskiej śmierci Sługi Bożego ks. Jerzego Popiełuszki. 25 X w naszym kościele pod przewodnictwem ks. bp. Tadeusza Zawistowskiego odprawiona została uroczysta msza święta w intencji beatyfikacji Kapelana *Solidarności*. Ksiądz Biskup poświęcił odnowione i upiękzone epitafium Sługi Bożego. Słowo Boże wygłosił ks. Janusz Kubrak, proboszcz z Grabowa. Jak co roku obecne były poczty sztandarowe *Solidarności*.

4 listopada powstał Parafialny Zespół *Caritas* w Szepietowie. Na początku PZC tworzy 8 osób. Prezesem PZC została p. Anna Brulińska.

15 listopada z II częścią wizytacji pasterskiej przybywa ksiądz biskup Tadeusz Bronakowski i przewodniczy uroczystościom odpustowym NMP Matki Miłosierdzia patronki naszej świątyni.

W związku z 25-leciem naszej parafii, które będziemy obchodzić w 2010 roku, z inicjatywy Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Szepietowskiej powstanie monografia tejże parafii.

1 grudnia nasza Parafia rozpoczęła Jubileuszowy Rok swego istnienia. Parafię Szepietowo erygowano (utworzono) 15 grudnia 1985 roku. Utworzył ją ksiądz biskup Juliusz Paetz – ówczesny ordynariusz Diecezji Łomżyńskiej.

4 i 5 grudnia Parafialny Zespół *Caritas* przeprowadził zbiórkę żywności w sklepach na terenie Szepietowa. Hojność darczyńców przerosła oczekiwania organizatorów. Zebranymi produktami obdarowano 56 rodzin z naszej parafii.

Ojciec Święty Jan Paweł II w Liście apostolskim *Mane Nobiscum Domine* (p. 28) napisał: *Nie możemy się łudzić: tylko po wzajemnej miłości i trosce o potrzebujących zostaniemy rozpoznani jako prawdziwi uczniowie Chrystusa.* Właśnie ta maksyma stała się hasłem przewodnim działalności PZC.

Rok 2010

W styczniu i lutym 2010 roku został oddany do renowacji obraz NMP Matki Miłosierdzia z ołtarza głównego naszej świątyni. Czyszczeniu, złoceniu i zabezpieczeniu zostały poddane ozdoby obrazu: korony, sukienka, promienie, gwiazdki i księżyc. Obraz NMP zyskał nowe tło i piękne złoczone ramy.

Pan Jezus Miłosierny w swoim wizerunku nawiedza rodziny naszej parafii.

W dniach 19-20 marca Parafialny Zespół *Caritas* po raz drugi zorganizował zbiórkę żywności dla rodzin potrzebujących zamieszkałych na terenie naszej parafii.

10 kwietnia 2010 roku pod Smoleńskiem w katastrofie samolotu ginie Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Lech Kaczyński z małżonką Marią oraz 89 członków delegacji lecącej do Katynia i 7 osób załogi.

Delegacja państwowa z Prezydentem RP na czele udawała się na obchody 70 rocznicy bestialskiego ludobójstwa na ponad 22 tysiącach pomordowanych: oficerów, inteligencji i urzędników państwowych.

W kraju ogłoszono 9-dniową żałobę narodową. Sprawowane były i są nadal msze święte w intencji ofiar katastrofy samolotu prezydenckiego.

W tym czasie parafianie sukcesywnie składali ofiary na nowy ołtarz do parafialnej świątyni.

*Nowy ołtarz główny w kościele pw. NMP Matki Miłosierdzia w Szepietowie.
15.09.2010. (Fot. Monika Zaremba)*

Ksiądz proboszcz Antoni Bardłowski powołał Komitet Obchodów Jubileuszu oraz powierzył mu koordynowanie prac i przygotowań naszej społeczności

parafialnej do uroczystości rocznicowych, które odbędą się 8 listopada 2010 roku.

W dniach 1-7 maja 2010 roku do Włoch udała się pielgrzymka parafialna w ramach duchowego przygotowania do obchodów jubileuszu 25-lecia istnienia parafii. Pielgrzymi zwiedzili: Padwę, Wenecję, Florencję, Orvieto, Pangię, Asyż, Rzym – Watykan z audiencją generalną Ojca Świętego Benedykta XVI na Placu Świętego Piotra i Monte Casino.

Uroczystość Pierwszej Komunii Świętej odbyła się 16 maja, przyjęło ją 28 dzieci.

PZC już w kwietniu rozpoczął działania zmierzające do przystąpienia do Europejskiego Programu Pomocy Najbardziej Potrzebującym PEAD, rozpropagował wiadomości o programie i przy pomocy MOPS-u gromadził wnioski o pomoc. Od 12 maja PZC przystąpił do realizacji programu, czyli dystrybucji produktów żywnościowych. Pomocą objęto 16 rodzin (84 osoby). W tych trudnych czasach kryzysu gospodarczego każda forma pośredniej pomocy jest ważna, dzięki niej rodziny mogą przeznaczyć zaoszczędzone fundusze na inne potrzeby bieżące.

W dniach 25-28 maja Zakład Stolarski p. Gąski ze Szczytna zbudował w stanie surowym nowy ołtarz główny w naszej świątyni.

31 maja w naszym kościele odbyła się uroczystość religijno-patriotyczna z udziałem biskupa Tadeusza Bronakowskiego, księży Dekanatu Szepietowskiego, władz samorządowych naszej gminy i zaproszonych gości. Sprawowano mszę świętą w intencji ojczyzny i ofiar katastrofy pod Smoleńskiem. Po mszy świętej posadzono *Dęby Pamięci* w ramach ogólnopolskiej akcji *Katyń – ocalić od zapomnienia*.

Szkoła Podstawowa w Szepietowie obrała patrona. W dniu 11 czerwca 2010 roku odbyła się uroczystość nadania jej imienia kardynała Stefana Wyszyńskiego.

Nadanie imienia kardynała Stefana Wyszyńskiego Szkole Podstawowej w Szepietowie – uroczystości religijne w kościele pw. NMP Matki Miłosierdzia. 11.06.2010.

Nadanie imienia kardynała Stefana Wyszyńskiego Szkole Podstawowej w Szepietowie – przemarsz z kościoła pw. NMP Matki Miłosierdzia do budynku szkolnego. 11.06.2010.

Nadanie imienia kardynała Stefana Wyszyńskiego Szkole Podstawowej w Szepietowie – uroczystości przed budynkiem szkolnym. 11.06.2010.

W ramach duchowych przygotowań do jubileuszu w dniach 26-27 czerwca odbyła się autokarowa pielgrzymka do Ostrej Bramy w Wilnie. Natomiast w dniach 16-18 lipca nasi parafianie pielgrzymowali do Sanktuariów Narodowych w Krakowie-Łagiewnikach, Częstochowie, Leśniewie, Wadowicach i Kalwarii Zebrzydowskiej.

Anna i Paweł Stańczak

***Rys postaci księży oraz organistów i kościelnych
obsługujących parafię***

- **Ksiądz kanonik Józef Lucjan Żyłowski**

Budowniczym kościoła pod wezwaniem Najświętszej Marii Panny Matki Miłosierdzia w Szepietowie jest ks. Józef Lucjan Żyłowski.

W dniu 19 czerwca 1982 roku bp Mikołaj Sasinowski mianował księdza wikariuszem Parafii Dąbrówka Kościelna i jednocześnie zlecił zorganizowanie parafii i budowę kościoła w Szepietowie.

Ksiądz Józef Lucjan Żyłowski

Dzięki staraniom ks. Józefa Lucjana Żyłowskiego w dniu 5 lipca 1982 został kupiony od ks. proboszcza Antoniego Kapusty z Parafii Wyszonki Kościelne dom parafialny, przeznaczony na kaplicę, w której mogłyby być odprawiane nabożeństwa. W budynku tym miało też znaleźć się miejsce na mieszkanie dla księdza.

Prace rekonstrukcyjne trwały pięć tygodni, dlatego 29 sierpnia 1982 roku bp Edward Samsel poświęcił kaplicę i odprawił w niej pierwszą mszę świętą. Tego samego dnia został poświęcony plac pod budowę kościoła, natomiast 12 listopada 1982 roku Szepietowo otrzymało oficjalne pozwolenie na budowę nowej świątyni.

*Pierwsza msza święta i poświęcenie kaplicy w Szepietowie, 29.08.1982.
(Fot. Zbiory Jana i Haliny Ołdakowskich)*

Już 1 stycznia 1983 roku ks. bp Tadeusz Zawistowski powołał do życia Ośrodek Duszpasterski w Szepietowie, którego rektorem mianował ks. Józefa Lucjana Żyłowskiego – wikariusza Parafii Dąbrówka Kościelna.

Ksiądz Józef Lucjan Żyłowski z wielkim zaangażowaniem przystąpił do wszelkich prac związanych z budową kościoła. Dzięki współpracy z mieszkańcami Szepietowa już 26 czerwca 1983 roku ks. bp Tadeusz Zawistowski poświęcił *kamień węgielny* pod budowaną świątynią. Mury kościoła tworzone bardzo szybko, zaś ks. Józef Lucjan Żyłowski oddał się pracy budowniczego całkowicie. Jednak wszystkie działania księdza oraz parafian przyniosły wspaniałe efekty, ponieważ 17 listopada 1985 roku ks. bp ordynariusz Juliusz Paetz poświęcił kościół i przeniósł Najświętszy Sakrament z kaplicy do nowej świątyni.

1 grudnia 1985 dekretem ks. bp. wyznaczono granice Parafii Szepietowo a tymczasowym administratorem mianowano ks. Józefa Lucjana Żyłowskiego. Jednak już 30 grudnia bp Juliusz Paetz powierzył mu urząd proboszcza Parafii pod wezwaniem Najświętszej Maryi Panny Matki Miłosierdzia w Szepietowie.

Przez cały czas swojej posługi kapłańskiej w naszej parafii ks. Józef Lucjan Żyłowski pracował nad wyposażeniem, unowocześnieniem i upiększeniem kościoła. W 1987 roku zajął się również organizacją prac nad utworzeniem i ogrodzeniem cmentarza grzebalnego.

W 1988 roku rozpoczął budowę plebanii. Dzięki pomocy parafian zaledwie w ciągu roku zakończono podstawowe prace przy tworzeniu tego budynku, natomiast w 1990 roku zrealizowano ten projekt.

Wśród wielu pięknych fundacji wykonanych w naszym kościele za czasów ks. proboszcza Józefa Lucjana Żyłowskiego na niewątpliwą uwagę zasługuje epitafium księdza Jerzego Popiełuszki, wykonane w 1994 roku dzięki ofiarom Komitetu Obywatelskiego *Solidarność* oraz mieszkańców gminy Szepietowo.

22 czerwca 1997 roku w wyniku starań ks. Józefa Lucjana Żyłowskiego odbyła się bardzo ważna chwila dla parafian z Szepietowa. Biskup łomżyński Stanisław Stefanek konsekrował kościół pod wezwaniem Najświętszej Maryi

Panny Matki Miłosierdzia. Natomiast 11 stycznia 1998 roku nasza parafia została podniesiona do godności dekanatu, a pierwszym dziekanem został mianowany ks. kanonik Józef Lucjan Żyłowski. W tym samym roku razem z księdzem proboszczem przeżyliśmy bardzo ważne dla życia duchowego chwile. W dniach 29-30 maja naszą parafię nawiedził cudowny obraz Matki Bożej Hodyszewskiej, który powtórzył swoją drogę powrotu z *niewoli*. Na stacji PKP pojawili się wierni, duchowni, dostojnicy Kościoła oraz lokalne władze.

16 lutego 2003 roku ks. bp Stanisław Stefanek wyraził zgodę na budowę domu parafialnego i znowu ks. proboszcz nadzorował wszystkie prace oraz konsekwentnie dążył do zakończenia prac budowlanych.

Podczas pracy księdza w Szepietowie parafia nasza powiększyła swoje granice. Najpierw należeli do niej mieszkańcy Szepietowa, Szepietowa-Janówki oraz państwo Stokowscy zamieszkali we Włostach-Olszance. Natomiast w styczniu 1993 roku mając na względzie dobro oraz wolę mieszkańców ks. bp dołączył do parafii Średnicę-Maćkowiecia.

Ksiądz Józef Lucjan Żyłowski w Szepietowie obchodził 20, 25, 30, 35 oraz 40 rocznicę swoich święceń kapłańskich. Parafianie szczególnie zapewne zapamiętali jubileusz, który odbył się 23 maja 2004 roku. Eucharystii przewodniczył kolega kursowy ks. proboszcza, ks. arcybiskup Józef Michalik, a wśród obecnych byli również biskup ordynariusz łomżyński Stanisław Stefanek, biskup sufragan Tadeusz Zawistowski oraz księża, którzy przed 40 laty wraz z naszym księdzem proboszczem otrzymali święcenia kapłańskie.

*Uroczystości 25-lecia posługi kapłańskiej ks. Józefa Lucjana Żyłowskiego,
23.05.1989.*

Piękne i jakże prawdziwe słowa o ks. kanoniku Józefie Lucjanie Żyłowskim wypowiedział Przewodniczący Komisji Episkopatu Polski arcybiskup Józef Michalik: *Ksiądz proboszcz i dziekan ma szczególne zasługi. To on przecież stworzył struktury tej parafii, potrafił zapalić wiernych do budowania kościoła, plebanii, cmentarza i całego otoczenia. Zrobił bardzo wiele. Ma zresztą duże zdolności organizacyjne, a przy tym ma taki sposób bycia, że umie rozmawiać z wszystkimi życzliwie i twórczo*⁸⁹.

*Uroczystości 30-lecia posługi kapłańskiej ks. Józefa Lucjana Żyłowskiego,
23.05.1994.*

⁸⁹ Fragment przemowy księdza arcybiskupa, przewodniczącego Komisji Episkopatu Polski, Józefa Michalika wygłoszonej 23 maja 2004 roku w Szepietowie z okazji 40 rocznicy Jego święceń kapłańskich oraz kolegów kursowych.

W sierpniu 2004 roku ks. Józef Lucjan Żyłowski postanowił opuścić Szepietowo oraz świątynię, która zaistniała dzięki Jego staraniom. 29 sierpnia odprawił pożegnalną mszę świętą w kościele pod wezwaniem Najświętszej Maryi Panny Matki Miłosierdzia. Przez cały czas swojej posługi kapłańskiej ks. Józef Lucjan Żyłowski nie tylko dbał o materialny wymiar parafii, ale przede wszystkim o stworzenie Kościoła Duchowego i kultu Matki Bożej Miłosierdzia. Jako organizator i budowniczy wykazał się ogromnym talentem, ale zawsze podkreślał z wdzięcznością, że wszystkie Jego działania mogły zakończyć się sukcesem dzięki ludziom dobrej woli, którzy wspierali go w realizowaniu wszelkich projektów. Zapamiętamy go jako życzliwego człowieka, dzięki któremu tworzymy wspólnotę parafialną, i który dbał o nasze życie duchowe, religijne oraz zwracał uwagę wiernych na wartości ważne w życiu każdego chrześcijanina. Jednak nigdy parafianie z Szepietowa nie zdołają odwdzińczyć się księdzu proboszczowi za piękne dzieło, które dla nas stworzył.

- **Ksiądz kanonik Antoni Bardłowski**

Na mocy dekretu ks. bp. Stanisława Stefanka 30 sierpnia 2004 roku nowym proboszczem oraz dziekanem Dekanatu Szepietowo został ks. kanonik Antoni Bardłowski, który przybył do nas z Parafii Baranowo.

5 września na uroczystej mszy świętej z udziałem księży z Dekanatu Szepietowo oraz mieszkańców parafii, ks. prałat Ludwik Brzostowski – wikariusz biskupa łomżyńskiego dokonał tzw. *liturgicznego wprowadzenia* ks. Antoniego Bardłowskiego. Nowy proboszcz z zaangażowaniem podjął się misji przewodzenia duchowego parafianom Szepietowa. 15 września wprowadził nowennę do Matki Bożej Nieustającej Pomocy, odprawianą w każdą środę, a od pierwszej niedzieli listopada spotkania różańcowe Kół Żywego Różańca oraz czcicieli Matki Bożej zaczęły odbywać się w świątyni po mszy świętej o godzinie 11⁰⁰.

Ksiądz kanonik Antoni Bardłowski

W kwietniu 2005 roku, kiedy cały świat przeżywał ciężką chorobę oraz odejście do Domu Ojca papieża Jana Pawła II, ksiądz proboszcz wraz ze swymi parafianami modlił się za Ojca Świętego. Były to chwile niezapomniane i bardzo wzruszające dla całej naszej wspólnoty.

Ksiądz Antoni Bardłowski właśnie w Szepietowie 31 maja 2005 roku obchodził 25 rocznicę swoich święceń kapłańskich. 5 czerwca w kościele pod wezwaniem Najświętszej Marii Panny Matki Miłosierdzia odbyła się dziękczynna msza święta, którą ks. proboszcz odprawił wraz z kolegami jubilatami. Piękną uroczystość uświetnił Zespół Artystyczny Wojska Polskiego z Warszawy.

Ksiądz proboszcz z zaangażowaniem i bardzo twórczo podjął się wszelkich prac związanych z życiem naszej parafii. W czerwcu 2005 roku w ołtarzu głównym zostało zamontowane nowe tabernakulum, ufundowane przez rodzinę z Szepietowa. Od początku ks. Antoni Bardłowski pracował nad modernizowaniem i upiększaniem kościoła oraz terenu przy świątyni. Dzięki inicjatywie księdza oraz szlachetnym ofiarodawcom parafia wzbogaciła się o wiele nowych przedmiotów niezbędnych do liturgii i posługi kapłańskiej. Ksiądz proboszcz przeprowadził również kompleksowy remont plebanii. Zadbął także o rozwój

duchowy swoich parafian. W październiku 2005 roku został zorganizowany i wyposażony przez rodzinę z Szepietowa Punkt Wypożyczania Książki Katolickiej.

W 2006 roku dzięki staraniom ks. Antoniego Bardłowskiego w naszym kościele zostały wykonane dwa nowe ołtarze boczne – ołtarz Bożego Miłosierdzia oraz ołtarz Świętego Maksymiliana z pomocniczym tabernakulum.

W pierwszą niedzielę Wielkiego Postu 25 lutego 2007 roku wierni zapoznali się z krótką modlitwą do świętego Michała Archanioła, która będzie odmawiana po każdej mszy świętej przed błogosławieństwem.

7 i 8 lipca 2007 roku odbyła się parafialna pielgrzymka do Częstochowy, Wadowic, Kalwarii Zebrzydowskiej i Łagiewnik. To właśnie podczas tego wyjazdu, dzięki zaangażowaniu i staraniom ks. Antoniego Bardłowskiego, pielgrzymi z Szepietowa otrzymali bezcenne relikwie świętej Faustyny. Z wielką czcią zostały one przewiezione do naszego kościoła i 12 sierpnia po poświęceniu nowych ołtarzy przez ks. bp. Tadeusza Bronakowskiego umieszczone w nowej kaplicy Miłosierdzia Bożego.

23 maja 2008 roku w 80 rocznicę przybycia do Szepietowa cudownego obrazu Matki Bożej Hodyszewskiej, przy *Krzyżu Kolejarskim*, razem z ks. Kanonikiem Antonim Bardłowskim, zebrani księża oraz parafianie mogli przeżywać modlitewną zadumę.

Dzięki wsparciu ks. proboszcza w Szepietowie 4 listopada 2009 roku zorganizowano Parafialny Zespół *Caritas*, który niesie chrześcijańską pomoc najbardziej potrzebującym.

Ksiądz Antoni Bardłowski podjął również decyzję o budowie nowego ołtarza w naszej świątyni. W wyniku Jego starań powstał projekt i rozpoczęto pierwsze prace przy tworzeniu tego jakże ważnego miejsca w każdym kościele. Ksiądz proboszcz chciałby między innymi w ten sposób uczcić doniosłą rocznicę 25-lecia istnienia naszej parafii.

Przez cały czas swojej posługi kapłańskiej w Szepietowie ks. proboszcz wielką wagę przywiązuje do kształtowania prawdziwie słusznej postawy religijnej swoich parafian. Nieustannie dba o rozwój duchowy wiernych, propaguje postawę rozmodlenia, ale też zaangażowania w sprawy wspólnoty parafialnej. Uczy nas pamięci o sprawach, które w życiu każdego chrześcijanina powinny być najważniejsze. Jednocześnie pamięta o tym, ażeby kościół pod wezwaniem Najświętszej Maryi Panny Matki Miłosierdzia był miejscem zadbanym, nowoczesnym, ale przede wszystkim skłaniającym do modlitewnej zadumy. Za tę piękną pracę jesteśmy ks. proboszczowi Antoniemu Bardłowskiemu bardzo wdzięczni.

- **Ksiądz prałat Jan Rogowski**
- **Ksiądz prałat Kazimierz Romanowski**

Ksiądz prałat Jan Rogowski, były proboszcz Parafii Dąbrówka Kościelna, po przejściu na emeryturę w swoim domu w Szepietowie razem z ks. Kazimierzem Romanowskim przez pewien czas odprawiali mszę świętą dla ludzi starszych i chorych. Jednak ówczesne władze nie wyrażały na to zgody, dlatego mimo życzliwości księży, nie mogło to trwać zbyt długo. Jednak, kiedy w Szepietowie od 1982 roku rozpoczęto prace związane z tworzeniem nowej parafii i budową kościoła, ks. prałat Jan Rogowski i ks. prałat Kazimierz Romanowski chętnie i w miarę swoich sił pomagali księdzu Józefowi Lucjanowi Żyłowskiemu w sprawowaniu posługi kapłańskiej. Podpis ks. prałata Jana Rogowskiego znajduje się również jako jeden z dziesięciu na akcie poświęcenia *kamienia węgielnego* z 26 czerwca 1983 roku.

27 maja 1984 roku w naszej parafii odbyła się rocznica 50-lecia kapłaństwa księdza Jana Rogowskiego. W uroczystościach uczestniczył ks. bp ordynariusz Juliusz Paetz. Razem z ks. prałatem jubileusz obchodzili jeszcze czterej duchowni, a wśród nich ks. prałat Kazimierz Romanowski.

50-lecie kapłaństwa ks. Jana Rogowskiego

Ksiądz prałat służył swoją pomocą do kwietnia 1986 roku. Wolą księdza było też to, aby jego doczesne szczątki spoczęły ostatecznie na cmentarzu parafialnym. Ksiądz Jan Rogowski zapisał się w naszej pamięci jako człowiek, który dołożył wielu starań, aby Szepietowo stało się samodzielną parafią i miało swoją świątynię.

- **Wikariusze oraz księża pomocniczy parafii Szepietowo:**

W życiu każdej parafii bardzo ważną funkcję pełnią wikariusze oraz księża pomocniczy. Wyznaczeni przez biskupa pomagają księdzu proboszczowi w posłudze kapłańskiej, wspierają duchowo parafian a także często kształtują postawę religijną młodzieży szkolnej jako nauczyciele katecheci. W Szepietowie mieliśmy szczęście współpracować z wieloma świątłymi, oddanymi swemu powołaniu księżmi.

- **Ksiądz Jarosław Jacek Stefaniak**

Pełnił posługę kapłańską w naszej parafii w czerwcu, lipcu oraz sierpniu 1987 roku. Od 24 sierpnia 2000 roku jest proboszczem Niedźwiadnej.

Ksiądz Jarosław Jacek Stefaniak

- **Ksiądz Remigiusz Krajewski**

W 1988 roku przez trzy miesiące pomagał ks. Józefowi Lucjanowi Żyłowskiemu w pracy duszpasterskiej. Od 28 sierpnia 2004 roku jest proboszczem Parafii Łoje.

Ksiądz Remigiusz Krajewski

- **Ksiądz Zygfryd Żebrowski**

W Szepietowie pełnił funkcję wikariusza od 15 września 1989 do 29 sierpnia 1990 roku. Od 22 czerwca 2002 roku jest proboszczem Parafii Czerwonka.

Ksiądz Zygfryd Żebrowski

- **Ksiądz Tadeusz Bielski**

Ksiądz Tadeusz Bielski

Pracował jako wikariusz Parafii Szepietowo od 30 sierpnia 1990 roku do lutego 1991 roku. Obecnie od 1 sierpnia 1992 roku niesie pomoc duszpasterską w Parafii pod wezwaniem Świętego Krzyża w Łapach.

- **Ksiądz Andrzej Kazimierz Chilicki**

Funkcje wikariusza w Szepietowie pełnił od 18 czerwca 1991 do 30 czerwca 1993 roku. Od 23 maja 2002 roku pracuje jako proboszcz Parafii Przytuły.

Ksiądz Andrzej Kazimierz Chilicki

- **Ksiądz kanonik Roman Pogonowski**

Proboszcz Parafii Dąbrówka Kościelna, który od 1 lipca 1993 roku przeszedł na emeryturę i zamieszkał w Szepietowie. Do 12 sierpnia 1996 roku pomagał ks. proboszczowi Józefowi Lucjanowi Żyłowskiemu w pracy duszpasterskiej. Jego doczesne szczątki zostały pochowane na cmentarzu parafialnym. Ksiądz kanonik Roman Pogonowski w 1994 roku ufundował witraż znajdujący się przy ołtarzu.

- **Ksiądz Zbigniew Stanisław Kuczewski**

Pracował jako wikariusz w Szepietowie od 31 sierpnia 1996 roku do 24 sierpnia 1997 roku. Od 23 sierpnia 2004 roku proboszcz w Chlebiotkach.

Ksiądz Zbigniew Stanisław Kuczewski

- **Ksiądz Jan Kisłowski**

Funkcje wikariusza w Szepietowie pełnił od 25 sierpnia 1997 roku do 24 sierpnia 2001 roku. Od 1 lipca 2004 roku pracuje jako proboszcz Dąbrowy.

Ksiądz Jan Kisłowski

- **Ksiądz Wojciech Nitkowski**

Ksiądz Wojciech Nitkowski

W Szepietowie pracował jako wikariusz od 25 sierpnia 2001 roku do 24 sierpnia 2003 roku. Obecnie od 25 sierpnia 2007 roku pełni posługę duszpasterską w Parafii Lubiel.

- **Ksiądz Marek Dołęgowski**

Ksiądz Marek Dołęgowski

Pracował jako wikariusz w Szepietowie od 25 sierpnia 2003 roku do 24 sierpnia 2005 roku. Obecnie od 25 sierpnia 2007 roku pracuje w Parafii Nur.

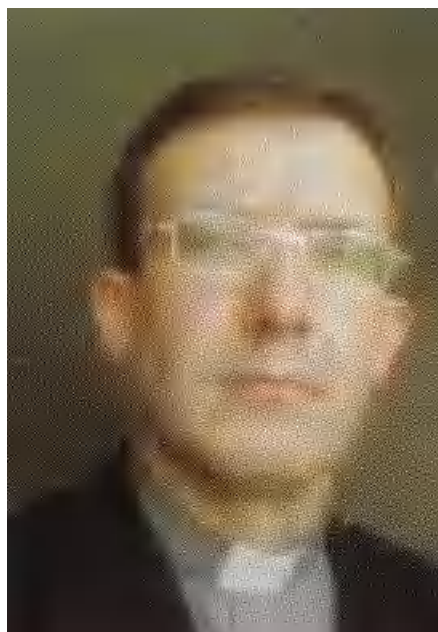
- **Ksiądz Jan Adam Leniewski**

W Szepietowie pełnił funkcje wikariusza od 25 sierpnia 2005 roku do 22 sierpnia 2006 roku. Od 23 sierpnia 2006 roku proboszcz Parafii Połoń.

Ksiądz Jan Adam Leniewski

- **Ksiądz Stanisław Biały**

Ksiądz Stanisław Biały

Od 27 sierpnia 2006 roku do lipca 2009 roku w niedziele i święta pełnił posługę duszpasterską w Szepietowie.

- **Ksiądz Waldemar Świątkowski**

Ksiądz Waldemar Świątkowski

Od 30 sierpnia 2009 roku rozpoczął pracę duszpasterską w naszej społeczności parafialnej, którą sprawuje w niedziele i święta.

- **Organiści:**

Swoim śpiewem i grą uświetniają każde nabożeństwo. Akompaniują uroczystościom liturgicznym oraz odpowiadają za oprawę muzyczną mszy świętej.

- **Mieczysław Godlewski**

Wieloletni organista Parafii Szepietowo, który od początku istnienia naszej społeczności aż do 2000 roku z wielkim zaangażowaniem dbał o oprawę muzyczną każdego nabożeństwa. Należy podkreślić też, że pan Mieczysław Godlewski bardzo często pomagał ks. Józefowi Lucjanowi Żyłowskiemu w czasie przygotowań do mszy świętej, pracował też przy budowie świątyni, plebanii i domu parafialnego. W 2002 roku przez kilka miesięcy ponownie wykonywał obowiązki organisty w naszym kościele.

- **Mariusz Gromada**

Pracował jako organista Parafii Szepietowo w latach 2000–2002.

- **Mariusz Koliński**

Sprawował funkcje organisty przez kilka tygodni 2002 roku.

- **Tomasz Górski**

Pracował jako organista Parafii Szepietowo w latach 2002–2005.

- **Piotr Żukowski**

Pracował jako organista Parafii Szepietowo w latach 2005–2006.

- **Piotr Karwowski**

Pracował jako organista Parafii Szepietowo w latach 2006–2008.

- **Tomasz Paduch**

Pracuje jako organista Parafii Szepietowo od 2008 roku.

- **Kościelni:**

W życiu parafii kościelny to osoba, która dba o wiele ważnych spraw związanych z oprawą nabożeństw czy też wystrojem świątyni.

- **Stanisław Maruszewski**

Pracował jako kościelny przez kilka miesięcy w 1989 roku.

- **Tadeusz Kostrowski**

Pracę kościelną wykonuje z zaangażowaniem od 16 listopada 2006 roku.

Anna i Paweł Stańczak

Opis architektoniczny budynków Parafii pw. NMP Matki Miłosierdzia w Szepietowie

1. Kościół

Kościół pod wezwaniem Najświętszej Marii Panny Matki Miłosierdzia w Szepietowie został zbudowany na terenie położonym w centrum naszej miejscowości, na działce znajdującej się przy skrzyżowaniu ulic Ogrodowej i Przechodniej (obecnie ulica ta nosi nazwę Kardynała Stefana Wyszyńskiego). W 1982 roku teren był częściowo zadrzewiony dębami i niezabudowany. W sąsiedztwie znajdowały się domy jednorodzinne, jedno i dwukondygnacyjne.

Na działce położonej obok planowana była budowa czteropiętrowych bloków. Do miejsca przeznaczonego na stworzenie kościoła wiodła droga o nawierzchni żwirowej, bez chodników. Według ówczesnych ustaleń fizjograficznych teren określono jako płaski, a grunt jako piaszczysto-gliniasty, o wytrzymałości 15 kg/cm². Poziom wody gruntowej okazał się bardzo wysoki, ponieważ wynosił 0,5–1,0 m poniżej terenu. Z uwagi na to kościół został zbudowany z piwnicą na poziomie terenu.

Plac pod budowę świątyni

Plac pod budowę świątyni

W dokumentacji koncepcyjnej inwestorem została określona Parafia Rzymsko-Katolicka w Dąbrówce Kościelnej z Diecezji Łomżyńskiej. Obiekt przeznaczono na 1200 wiernych z 200 miejscami siedzącymi. Podstawą opracowania planu i koncepcji budowlanej był natomiast program inwestycyjny ustalony przez inwestora oraz stworzony według wytycznych w zakresie projektowania obiektów sakralnych i reform wprowadzonych przez Sobór Watykański a związanych z zagadnieniami sztuki kościelnej.

W opisie projektu zagospodarowania napisano, że kościół ma być usytuowany prostopadle do drogi i równolegle do istniejących budynków. Wejście główne zostało przewidziane od ulicy Przechodniej (dziś ulicy Kardynała Stefana Wyszyńskiego). Natomiast wieża miała być umieszczona asymetrycznie i zamykać widok z kierunku osiedla. Wokół kościoła zaprojektowano alejkę, która umożliwiałaby odbywanie się procesji.

Kościół pw. NMP Matki Miłosierdzia w Szepietowie, 2010 rok. Widok od strony wejścia. (Fot. Ryszard Grodzki).

W pierwszych planach teren wokół budynku świątyni miał być zamknięty ogrodzeniem z kamienia łamanego i prętów stalowych. Od początku projektowano też ozdobienie tego miejsca zielenią. Uwzględniono również wykonanie podjazdu przed kościołem oraz parkingu od strony ulicy Ogrodowej. Usytuowanie świątyni według projektantów pozwalało na pozostawienie istniejących dębów.

Rozwiązanie architektoniczne kościoła zakładało wnętrze jednoprze-strzenne, halowe o regularnym rzucie zbliżonym do prostokąta, przy zastosowaniu przesuniętych ścian, które miały ukrywać okna. Dzięki takiemu planowi prezbiterium łączy się z nawą główną i zostało zaakcentowane trzystopniowym wyniesieniem. Tuż obok swoje miejsce znalazła zakrystia. Obok wejścia bocznego od ulicy Ogrodowej zaprojektowano dwa pomieszczenia przeznaczone na sale katechetyczne z szatniami przy wejściu. Na piętrze przewidziano kancelarię

oraz pokój dla odpoczynku księdza. W piwnicach zaprojektowano magazyny i kotłownię.

Zasadą koncepcji budowlanej było stworzenie odpowiedniego nastroju sprzyjającego modlitewnej zadumie. Dlatego wewnątrz świątyni zaplanowano ukrycie okien i skierowanie światła na przestrzeń prezbiterium. Powierzchnia użytkowa kościoła została przewidziana na 748,00 m², natomiast cała kubatura miała wynosić 965,00 m³.

Jeżeli chodzi o konstrukcję budynku i materiały budowlane to wybrano technologie tradycyjne. Fundamenty przewidziano jako betonowe i żelbetowe, natomiast ściany miały być ceglane, wykładane z zewnątrz kamieniem, z parterem i piętrem murowanymi z cegły pełnej. Stropy nad piwnicami przewidziano prefabrykowane z płyt *Żerań*, a nad nawą główną płytę żelbetową wylewaną, między podciągami żelbetowymi i wylewanymi.

Konstrukcja dachu miała być wykonana z impregnowanego odpowiednimi środkami drewna, na zewnątrz osłonięta blachą profilowaną, ocynkowaną i pomalowaną farbą ochronną w kolorze zielonym. Tynki zewnętrzne zostały przewidziane jako wapienne, cementowe i białe. Okna kościoła zaprojektowano jako podwójne, podobnie jak drzwi – metalowe. W pierwszych projektach planowano ogrzewanie elektryczne oraz grawitacyjną wentylację.

Większość zaproponowanych na samym początku rozwiązań architektonicznych została uwzględniona i wykonana w czasie budowy kościoła. 18 kwietnia 1983 roku ksiądz Józef Lucjan Żyłowski jako pierwszy przystąpił do prac związanych z realizacją wspaniałego projektu stworzenia w Szepietowie świątyni, a w pierwszych działaniach towarzyszył mu pan Stanisław Perkowski. Tego dnia pracowało 120 osób. Budowę poprowadził pan Kazimierz Jamiołkowski a nadzór techniczny sprawowali pan Stanisław Ameljan i pan Kazimierz Szyborski – pracownicy Urzędu Gminy w Szepietowie.

Kościół pw. NMP Matki Miłosierdzia w Szepietowie, 2010 rok. Widok od strony północnej. (Fot. Ryszard Grodzki).

Prace nad budową kościoła dzięki ofiarności i zaangażowaniu parafian pod przywództwem księdza proboszcza toczyły się w zawrotnym tempie. 18 maja 1984 roku wykonano sklepienie głównej nawy, a Święta Wielkiej Nocy 1985 roku odbyły się już w nowej świątyni. Natomiast 17 listopada ksiądz biskup ordynariusz Juliusz Paetz poświęcił kościół i przeniósł tu Najświętszy Sakrament.

W sierpniu 1986 roku zakończono budowę wieży. Konsekwentnie też ksiądz Józef Lucjan Żyłowski nadzorował wszelkie prace związane z wystrojem świątyni. 14 maja 1987 roku rozpoczęto prace prowadzone przez pana Antoniego Gabryśia nad ułożeniem marmurowej posadzki w kościele. 12 lutego 1988 roku z Białegostoku przywiezione piękne stacje Drogi Krzyżowej a 4 maja pan Jan Moczydłowski rozpoczął malowanie świątyni. We wrześniu zakupiono i zawieszono żyrandole wykonane przez pana Romana Murawskiego z Ciechanowca. 20 grudnia 1990 roku z Przemyśla dotarły do parafii dzwony, które zostały umieszczone i uruchomione przez specjalistów z Gdańska 24

września 1991 roku. W 1992 roku w lipcu rozpoczęto malowanie dachu świątyni a w sierpniu przywieziono ławki do kościoła wykonane przez pana Leszczyńskiego z Perlejewy.

Stawianie Krzyża Misyjnego przy kościele pw. NMP Matki Miłosierdzia w Szepietowie, 30.08.1992 rok.

W dniach 23-30 sierpnia 1992 roku w naszej parafii odbyły się Misje Świętego Serca Jezusowego, dlatego 30 sierpnia na terenie przy kościele umieszczono Krzyż Misyjny.

13 listopada 1994 roku ks. bp Tadeusz Zawistowski poświęcił figurę ojca Maksymiliana Kolbego, umieszczoną na drewnianym postumencie. Rzeźbę wykonał pan Krajeński z Krajewa. Tego samego dnia ks. biskup poświęcił też epitafium ks. Jerzego Popiełuszki zaprojektowane przez pana Jana Moczydłowskiego a ufundowane przez Komitet Obywatelski *Solidarność* i mieszkańców gminy Szepietowo. Natomiast za projekt plastyczny wizerunku księdza Jerzego Popiełuszki odpowiedzialny był pan Wojciech Bogucki z Ciechanowca. Prace związane z wykonaniem epitafium zawdzięczamy panu Kochańskiemu z Hryniewic. W 1994 roku w naszym kościele zamontowano również pierw-

szych osiem witraży zaprojektowanych przez pana Jana Moczydłowskiego. Należy zauważyć, że kolejne witraże dzięki hojności ofiarodawców pojawiały się w naszym kościele przez następne lata. Nowe konfesjonały, stalle kapłańskie oraz ławki pod ścianą ufundowano do świątyni w kwietniu 1995 roku.

13 maja 1996 roku rozpoczęto prace przy elewacji zewnętrznej kościoła. W styczniu 1998 roku została wykonana wystawa organowa przez pana Henryka Szymoniaka. W 1999 roku pojawił się w naszej świątyni obraz Matki Bożej Niepokalanej oraz portret Jana Pawła II. 18 października pan Ryszard Jabłoński zainstalował promienniki halogenowo-kwarcowe do ogrzewania świątyni.

Ksiądz Proboszcz Józef Lucjan Żyłowski zadbał również o wystrój terenu wokół kościoła, dlatego w maju 2000 roku ułożono chodnik z kostki brukowej.

W 2001 roku w związku z zakończeniem nawiedzania rodzin z naszej parafii przez figurę Matki Bożej Fatimskiej w świątyni na tle prezbiterium wykonano podstawę, na której umieszczono wizerunek Matki Bożej, umożliwiono tym samym wiernym modlitewną zadumę oraz kierowanie swych myśli i próśb do Panny Świętej. 10 września 2003 roku ścianę za postacią świętego Maksymiliana Marii Kolbego ozdobiono piaskowcem a 25 września w ołtarzu głównym wmontowano drewniany krzyż z figurą Pana Jezusa.

Dzięki staraniom ks. kanonika Antoniego Bardłowskiego, nowego proboszcza parafii Szepietowo, w czerwcu 2005 roku zamontowano nowe tabernakulum. Na drzwiczkach – frontonie przedstawiono Zmartwychwstałego Chrystusa w Emaus zasiadającego z uczniami przy stole i łamiącego chleb.

*Tabernakulum w kościele pw. NMP Matki Miłosierdzia w Szepietowie
(Fot. Anna Pawłowska)*

W lipcu zmodernizowano dzwony kościelne oraz zainstalowano w związku z tym specjalny system komputerowy. W tym samym roku wykonano też nowe reflektory oświetlające prezbiterium.

Przeszklenie szkłem ornamentowym części bocznego przedsionka oraz zabudowanie wnęki pod chórem to prace poczynione w 2006 roku. Jednak największą zmianą architektoniczną w kościele było pojawienie się dwóch nowych ołtarzy. Ołtarz Bożego Miłosierdzia został stworzony w miejscu, gdzie znajdo-

wała się figura św. Maksymiliana Marii Kolbego, natomiast ołtarz poświęcony naszemu patronowi wykonano na bocznej ścianie przed prezbiterium. W miejscu tym znalazło się dodatkowe tabernakulum. W tym samym roku doświetlono też reflektorami dwa nowe ołtarze oraz chórek. Przed kościołem pojawiła się natomiast gablotka informacyjna.

Rok 2007 przyniósł zmiany w wystroju terenu wokół świątyni, ponieważ w marcu zamontowano podjazd przystosowany do wózków dziecięcych i inwalidzkich. W kościele pojawił się obraz olejny św. Faustyny Kowalskiej umieszczony przy ołtarzu Bożego Miłosierdzia. W tym samym roku zamontowano kwarcowe promienniki ciepła potrzebne do ogrzania chóru. Natomiast na początku września zainstalowano cyfrowy rzutnik do wyświetlania tekstów pieśni religijnych.

W kwietniu 2008 roku świątynia wzbogaciła się o obraz Matki Bożej Częstochowskiej i Sługi Bożego kardynała Stefana Wyszyńskiego. W sierpniu rozpoczęto prace nad wymianieniem wszystkich rynien oraz pomalowaniem dachu kościoła.

Obecnie ksiądz proboszcz podjął decyzję o budowie nowego ołtarza w naszej świątyni. Pierwsze prace zostały już wykonane, ponieważ obraz Najświętszej Maryi Panny Matki Miłosierdzia został odnowiony. Ksiądz kanonik chciałby, aby doniosła rocznica 25-lecia istnienia naszej parafii została uczczona mszą świętą odprawioną przed nowym ołtarzem.

2. Plebania

Projekt architektoniczno-budowlany plebanii został sporządzony przez mgr. inż. arch. Andrzeja Horodeńskiego. Działka przeznaczona na tę inwestycję znajduje się przy ulicy Ogrodowej i stanowi kontynuację terenu kościoła od strony południowo-wschodniej. W chwili, kiedy projektowano plebanię, wokół przeznaczonego na jej wybudowanie terenu brak było jakiegokolwiek zabudowy,

ponieważ jedynie od strony głównego wejścia do świątyni znajdowały się domy o charakterze jednorodzinny.

Na podstawie badań technicznych sporządzonych przez doc. Rocha Stec-kiewicza z 1982 roku stwierdzono, że działka nadaje się do umieszczenia na niej plebanii. Przed przystąpieniem do prac budowlanych zalecono zdjęcie warstwy humusu, która następnie miała być wykorzystana do uprawy roślinnej. Dojazd do miejsca budowy stanowiła ulica Ogrodowa, która w tamtym czasie kończyła się na granicy terenu plebanii.

Zaprojektowano budynek, który ma w rzucie kształt litery *L*, w części jest jednokondygnacyjny, a w części dwukondygnacyjny z podpiwniczeniem. Zróż-nicowanie wysokości obu części, zaprojektowanie asymetrycznej więźby da-chowej zdynamizowało bryłę architektoniczną i spowodowało, że powstał ory-ginalny obiekt, który zwraca uwagę swą formą, ale jednocześnie nie stanowi konkurencji dla świątyni.

Plebania przy kościele pw. NMP Matki Miłosierdzia w Szepietowie, 2010 rok. (Fot. Anna Pawłowska).

Plebanię wycofano lekko z linii zabudowy kościoła, dzięki temu stworzono miejsce na przestrzeń zieloną i nadano temu obszarowi bardziej kameralny charakter.

W koncepcji architektoniczno-funkcjonalnej projektant zwrócił uwagę na to, aby w niższej części budynku umieścić mieszkanie dla księdza proboszcza z wejściem zarówno od strony ulicy Ogrodowej, jak i od strony podwórka. Natomiast w części wyższej przewidziano miejsce na kancelarię z holem, jadalnię z zapleczem kuchennym, pokój o charakterze mieszkalnym. W kondygnacji najniższej znalazły się garaże i pomieszczenia instalacyjno-gospodarcze.

Jeżeli chodzi o wystrój plastyczny zwrócono uwagę na prostotę kompozycyjną elewacji, powtarzalność elementów i detale architektoniczne. W budynku nie zastosowano szczególnych akcentów zdobniczych z wyjątkiem wejścia głównego, gdzie podkreślono jego charakter trapezową płaszczyzną fakturowanej ściany.

Kolorem dominującym w elewacji zewnętrznej miała być biel, ponieważ na jej tle bardzo ładnie wyróżniają się detale architektoniczne, takie jak stolarka okienna i drzwiowa, ażurowe balustrady tarasu i balkonu itp. Partia cokołowa zaprojektowana jako okładzina z łamanego granitu wielobarwnego skomponowała się z całym wystrojem.

W projekcie zagospodarowania terenu przeznaczonego na budowę plebanii uwzględniono również koncepcję zieleni. Dlatego wschodni skraj działki wyznaczony został na przydomowe uprawy warzywne z miejscem na drzewka owocowe, które miały też się znaleźć od strony południowej. Część działki między ulicą Ogrodową i obiektem oraz przestrzeń wewnętrzną podwórka przeznaczono na zieleń o charakterze ozdobnym.

Cała powierzchnia działki budowlanej zgodnie z wyrysem geodezyjnym w ramach ogrodzenia wyniosła 2.116 m².

19 maja 1988 roku parafia otrzymała pozwolenie na budowę plebanii a 18 sierpnia rozpoczęto działania nad realizacją projektu. Dzięki zaangażowaniu

wiernych w 1989 roku zakończono większość prac budowlanych. Natomiast w roku następnym przystąpiono do prac elektrycznych, hydraulicznych i innych, według planów architektonicznych. Gospodarzem plebanii został ks. Józef Lucjan Żyłowski, który zgodnie z potrzebami i wraz z upływem czasu wyposażał oraz modernizował budynek.

Z dniem 30 sierpnia 2004 roku nowym proboszczem parafii Szepietowo i mieszkańcem plebanii został ks. kanonik Antoni Bardłowski. We wrześniu rozpoczął remont budynku związany z wymianą grzejników oraz modernizacją łazienek. Prace były kontynuowane według potrzeb późną jesienią. W kolejnych latach ksiądz proboszcz podejmował prace remontowe poprawiające bezpieczeństwo i stan techniczny plebanii.

Sławomir Proniewski

Kancelaria przy Parafii pw. NMP Matki Miłosierdzia w Szepietowie

Kancelaria parafialna zlokalizowana jest w pomieszczeniach plebanii, funkcjonuje od 1983 roku. Jest to miejsce kontaktów duszpasterza z wiernymi, czynna jest całą dobę, przez cały tydzień.

Każda parafia posiada osobowość prawną. Oznacza to, że może wydawać dokumenty o charakterze prawnym. Dlatego kancelaria posiada własne pieczęcie: okrągłą i podłużną. Pieczęć okrągła zawiera w środku symbol maryjny, w otoku zaś napis zawierający nazwę parafii. Pieczęć podłużna zawiera nazwę parafii oraz jej adres.

W kancelarii prowadzone i przechowywane są Księgi: ochrzczonych, małżeństw i zmarłych oraz:

- Księga metryk zastępczych
- Księga zawierająca wykaz przyjmujących Pierwszą Komunię Świętą
- Księga bierzmowania
- Księga przyjmujących sakrament chorych
- Księga zapowiedzi przedślubnych
- Księga intencji mszalnych
- Księga nawróconych
- Księga ogłoszeń parafialnych
- Dziennik korespondencyjny
- Księga inwentarzowa
- Księga kasowa
- Kronika Parafialna.

Wyżej wymienione księgi zostały założone już w 1983 roku, kiedy to Szepietowo było ośrodkiem zamiejscowym Parafii Dąbrówka Kościelna. Anali-

zując *Księgę ochrzczonych*, dowiadujemy się, że w ciągu 27 lat funkcjonowania kancelarii w kaplicy i kościele parafialnym udzielono 884 chrztów.

W ujęciu rocznym ilości ochrzczonych przedstawiają się następująco:

- 1983 – udzielono 53 chrztów tj. 31 niemowlętom płci żeńskiej i 22 niemowlętom płci męskiej. Najpopularniejsze imiona nadawane w tym r. to Marta i Paweł. W tym r. urodziły się 3 pary bliźniąt.
- 1984 – udzielono 36 chrztów w tym: 19 dziewczętom i 17 chłopcom. Najpopularniejsze imiona to Marta i Mariusz.
- 1985 – udzielono 43 chrztów w tym: 20 dziewczętom i 23 chłopcom. Najpopularniejsze imiona to: Malwina i Piotr.
- 1986 – udzielono 50 chrztów: 21 dziewczętom i 29 chłopcom. Najczęściej nadawane imiona to Marta i Marcin. W tym r. urodziła się 1 para bliźniąt płci męskiej.
- 1987 – udzielono 34 chrztów: 18 dziewczętom i 16 chłopcom. Popularne imiona to Joanna i Paweł.
- 1988 – udzielono 49 chrztów: 19 dziewczętom i 30 chłopcom. Urodziła się 1 para bliźniąt. Popularne imiona to Anna i Łukasz.
- 1989 – udzielono 38 chrztów: 20 dziewczętom i 18 chłopcom. Popularne imiona to Martyna i Paweł.
- 1990 – udzielono 40 chrztów: 21 dziewczętom i 19 chłopcom. Urodziły się 2 pary bliźniąt. Popularne imiona to Agnieszka i Łukasz.
- 1991 – udzielono 23 chrztów: 11 dziewczętom i 12 chłopcom. Najczęściej nadawane imiona to Katarzyna i Michał.
- 1992 – udzielono 42 chrztów: 25 dziewczętom i 17 chłopcom. Popularne imiona to Magdalena i Piotr.
- 1993 – udzielono 39 chrztów: 14 dziewczętom i 25 chłopcom. Popularne imiona to Karolina i Łukasz.

- 1994 – udzielono 39 chrztów: 14 dziewczętom i 25 chłopcom. Popularne imiona to Karolina i Łukasz.
- 1995 – udzielono 30 chrztów: 13 dziewczętom i 17 chłopcom. Popularne imiona to Anna i Łukasz.
- 1996 – udzielono 31 chrztów: 13 dziewcząt i 18 chłopców. Popularne imię to Tadeusz. Urodziły się bliźniaczki i bliźniacy.
- 1997 – udzielono 33 chrztów: 13 dziewczętom i 20 chłopcom. Popularne imiona to Kamil i Kinga.
- 1998 – udzielono 24 chrztów: 13 dziewczętom i 11 chłopcom. Popularne imiona to Paulina i Bartosz.
- 1999 – udzielono 20 chrztów: 7 dziewczętom i 13 chłopcom. Popularne imię to Mateusz.
- 2000 – udzielono 35 chrztów: 17 dziewczętom i 18 chłopcom. Popularne imiona to Aleksandra i Jakub.
- 2001 – udzielono 20 chrztów: 10 dziewczętom i 10 chłopcom. Popularne imię to Adam.
- 2002 – udzielono 28 chrztów: 8 dziewczętom i 20 chłopcom. Popularne imiona to Oliwia i Jakub.
- 2003 – udzielono 17 chrztów: 5 dziewczętom i 12 chłopcom. Popularne imię to Kacper. Urodziła się para bliźniąt.
- 2004 – udzielono 19 chrztów: 3 dziewczętom i 16 chłopcom. Popularne imię to Kacper.
- 2005 – udzielono 27 chrztów: 10 dziewczętom i 17 chłopcom. Popularne imię to Szymon.
- 2006 – udzielono 26 chrztów: 14 dziewczętom i 12 chłopcom. Popularne imię to Karolina.
- 2007 – udzielono 25 chrztów: 9 dziewczętom i 16 chłopcom. Popularne imiona to Zuzanna i Wiktor.

- 2008 – udzielono 32 chrztów: 18 dziewczętom i 14 chłopcom. Popularne imiona to Julia i Błażej.
- 2009 – udzielono 31 chrztów: 14 dziewczętom i 17 chłopcom. Popularne imię to Kacper.

Z przytoczonego zestawienia wynika, że w ciągu ostatnich 27 lat urodziło się w naszej parafii 400 niemowląt płci żeńskiej i 484 niemowląt płci męskiej. Średnio w ciągu roku rodzi się w naszej parafii 33 dzieci⁹⁰.

Analiza *Księgi zmarłych* pozwala na uchwycenie statystyki zgonów, które miały miejsce w ciągu ostatnich 27 lat w naszej parafii, średniej wieku osób zmarłych oraz zróżnicowania pod względem płci:

- 1983 – zmarło 18 osób w tym: 12 mężczyzn, 6 kobiet. Średnia wieku mężczyzn – 65 lat, kobiet – 61,6 lat.
- 1984 – 7 osób, w tym: 6 mężczyzn, 1 kobieta. Średnia wieku mężczyzn – 71,3 lat, kobiet 73 lata.
- 1985 – 20 osób w tym: 11 mężczyzn, 9 kobiet. Średnia wieku mężczyzn – 56,1 lat, kobiet – 77,5 lat.
- 1986 – 16 osób w tym: 10 mężczyzn, 6 kobiet. Średnia wieku mężczyzn – 60 lat, kobiet – 80,5 lat.
- 1987 – 18 osób w tym: 7 mężczyzn, 11 kobiet. Średnia wieku mężczyzn – 58,4 lat, kobiet – 70,8 lat.
- 1988 – 14 osób w tym: 10 mężczyzn, 4 kobiety. Średnia wieku mężczyzn – 43 lat, kobiet – 66,5 lat.
- 1989 – 15 osób w tym: 8 mężczyzn, 7 kobiet. Średnia wieku mężczyzn – 72,5 lat, kobiet – 67,2 lat.
- 1990 – 18 osób w tym: 15 mężczyzn, 3 kobiety. Średnia wieku mężczyzn – 58,9 lat, kobiet – 52,3 lat.

⁹⁰ Przytoczone dane opracowano na podstawie *Księgi ochrzczonych rzymsko-katolickiej Parafii Szepietowo* [w:] Archiwum MNP, str. 1-311.

- 1991 – 10 osób w tym: 4 mężczyzn, 6 kobiet. Średnia wieku mężczyzn – 73,7 lat, kobiet – 72,8 lat.
- 1992 – 17 osób w tym: 15 mężczyzn, 2 kobiety. Średnia wieku mężczyzn – 66,2 lat, kobiet – 76 lat.
- 1993 – 8 osób w tym: 3 mężczyzn, 5 kobiet. Średnia wieku mężczyzn – 67,6 lat, kobiet – 66,4 lat.
- 1994 – 17 osób w tym: 9 mężczyzn, 8 kobiet. Średnia wieku mężczyzn – 70,1 lat, kobiet – 65,7 lat.
- 1995 – 16 osób w tym: 12 mężczyzn, 4 kobiety. Średnia wieku mężczyzn – 63,7 lat, kobiet – 71,7 lat.
- 1996 – 12 osób w tym: 5 mężczyzn, 7 kobiet. Średnia wieku mężczyzn – 65 lat, kobiet – 77,8 lat.
- 1997 – 12 osób w tym: 9 mężczyzn, 3 kobiety. Średnia wieku mężczyzn – 56,4 lat, kobiet – 46,3 lat.
- 1998 – 24 osoby w tym: 11 mężczyzn, 13 kobiet. Średnia wieku mężczyzn – 55,8 lat, kobiet – 79,3 lata.
- 1999 – 13 osób w tym: 7 mężczyzn, 6 kobiet. Średnia wieku mężczyzn – 66,2 lat, kobiet – 74,3 lata.
- 2000 – 24 osoby w tym: 15 mężczyzn, 9 kobiet. Średnia wieku mężczyzn – 64 lata, kobiet – 82,7 lata.
- 2001 – 16 osób w tym: 6 mężczyzn, 10 kobiet. Średnia wieku mężczyzn – 65,1 lata, kobiet – 79,2 lata.
- 2002 – 14 osoby w tym: 10 mężczyzn, 4 kobiety. Średnia wieku mężczyzn – 66,2 lata, kobiet – 72,7 lata.
- 2003 – 18 osób w tym: 10 mężczyzn, 8 kobiet. Średnia wieku mężczyzn – 72,6 lat, kobiet – 84,6 lat.
- 2004 – 24 osoby w tym: 14 mężczyzn, 10 kobiet. Średnia wieku mężczyzn – 70,5 lat, kobiet – 77,2 lat.

- 2005 – 22 osoby w tym: 9 mężczyzn, 13 kobiet. Średnia wieku mężczyzn – 68,6 lat, kobiet – 70 lat.
- 2006 – 24 osoby w tym: 8 mężczyzn, 16 kobiet. Średnia wieku mężczyzn – 75,7 lat, kobiet – 80,3 lat.
- 2007 – 29 osób w tym: 13 mężczyzn, 16 kobiet. Średnia wieku mężczyzn – 59,6 lat, kobiet – 76,9 lat.
- 2008 – 27 osób w tym: 12 mężczyzn, 15 kobiet. Średnia wieku mężczyzn – 52,6 lat, kobiet - 76,3 lat.
- 2009 – 25 osób w tym: 9 mężczyzn, 16 kobiet. Średnia wieku mężczyzn – 71,1 lat, kobiet – 80,5 lat.

Z przytoczonych danych wynika, że średnia życia mężczyzn w naszej parafii wynosi 64,2 lat zaś kobiet 72,7 lat. W omawianym okresie statystycznym zmarło 260 mężczyzn (10 rocznie) i 218 kobiet (8 rocznie). Łącznie zmarło 470 osób (średnio w roku 17 osób)⁹¹.

Wiek osób mieszkających w Parafii pw. NMP Matki Miłosierdzia w Szepietowie jest zbliżony do średniej ogólnopolskiej. Najdłużej żyjącymi mieszkańcami naszej parafii są obecnie (stan na 30.06.2010):

- Skowrońska Bronisława zam. Szepietowo – 99 lat
- Wojno Anna zam. Szepietowo – 95 lat
- Bonarska Adela zam. Szepietowo – 94 lata
- Mystkowska Adela zam. Szepietowo – 94 lata
- Żochowska Stanisława zam. Szepietowo – 94 lata
- Gierałtowska Helena zam. Średnica-Maćkowięta – 92 lata
- Perkowska Helena zam. Szepietowo – 91 lat
- Marasik Hieronima zam. Szepietowo – 91 lat
- Kraczkó Pelagia zam. Szepietowo – 91
- Gierałtowska Irena zam. Szepietowo – 91 lat

⁹¹ Opracowano na podstawie *Księgi zmarłych rzymsko-katolickiej Parafii Szepietowo* [w:] Archiwum MNP, str. 1-139.

- Faszczewska Helena zam. Szepietowo – 91 lat
- Faszczewska Zofia zam. Szepietowo-Janówka – 91 lat
- Gardecka Zofia zam. Szepietowo – 90 lat

Na podstawie parafialnej *Księgi małżeństw* możemy prześledzić dynamikę sakramentalnych związków zawieranych przez mieszkańców naszej parafii od początku jej istnienia:

- 1983 – 19 par
- 1984 – 12 par
- 1985 – 16 par
- 1986 – 13 par
- 1987 – 24 pary
- 1988 – 13 par
- 1989 – 11 par
- 1990 – 17 par
- 1991 – 11 par
- 1992 – 17 par
- 1993 – 7 par
- 1994 – 12 par
- 1995 – 13 par
- 1996 – 15 par
- 1997 – 13 par
- 1998 – 15 par
- 1999 – 11 par
- 2000 – 13 par
- 2001 – 13 par
- 2002 – 8 par
- 2003 – 12 par
- 2004 – 15 par

- 2005 – 16 par
- 2006 – 14 par
- 2007 – 12 par
- 2008 – 15 par
- 2009 – 15 par

Z powyższych danych wynika, że średnio w roku w związek małżeński wstępuje 14 par. Poziom ten utrzymuje się od kilku lat. W ciągu 27 lat związek małżeński zawarło 357 par⁹². W naszej parafii zamieszkuje aż 11 par małżeńskich ze stażem małżeńskim od 58 do 65 lat (stan na 30.06.2010.):

- Lucjan i Janina Średniccy zam. Średnica-Maćkowięta – 58 lat.
- Mieczysław i Eugenia Malczukowie zam. Szepietowo – 58 lat.
- Leon i Olga Pawłowscy zam. Szepietowo – 59 lat.
- Marian i Genowefa Ignaczukowie zam. Szepietowo – 60 lat.
- Saturnin i Aleksandra Karczewscy zam. Szepietowo – 60 lat.
- Józef i Zofia Ostaszewscy zam. Szepietowo – 60 lat.
- Jan i Helena Gasikowie zam. Szepietowo – 62 lata.
- Stanisław i Wacława Dąbrowscy zam. Szepietowo – 62 lata.
- Henryk i Maria Sakowiczowie zam. Średnica-Maćkowięta – 62 lata.
- Kazimierz i Józefa Busmowie zam. Szepietowo – 65 lat.
- Stanisław i Zofia Maruszewscy zam. Szepietowo – 65 lat⁹³.

Parafia może pochwalić się również następującymi rodzinami wielodzietnymi z sześciorgiem i więcej dzieci:

- Józef i Bożena Czołomiej
- Józef i Danuta Wargulewscy
- Bogumiła i Ryszard Rozwadowscy
- Ewa i Dariusz Sasinowscy

⁹²Opracowano na podstawie *Księgi małżeństw rzymsko-katolickiej Parafii Szepietowo* [w:] Archiwum MNP, passim.

⁹³Opracowano na podstawie danych uzyskanych w Urzędzie Stanu Cywilnego w Szepietowie w 2010 roku.

- Leszek i Maria Dłuscy
- Ryszard i Zofia Juchno
- Magdalena i Ryszard Pieńkos
- Wojciech i Justyna Brzozowscy
- Małgorzata i Paweł Jabłońscy

Średnio w roku rodzi się w naszej parafii 15 dziewcząt i 20 chłopców. Umiera 8 kobiet i 10 mężczyzn. Zestawiając liczbę urodzeń i zgonów w grupie żeńskiej i grupie męskiej, liczba urodzeń jest dwukrotnie wyższa od liczby zgonów. Parafia nasza cechuje się dużym dodatnim przyrostem naturalnym. Mimo, że umiera więcej mężczyzn niż kobiet to jednak równocześnie rodzi się więcej niemowląt płci męskiej. Analizując urodzenia z okresu 27 lat, okazuje się, że utrzymuje się tendencja przewagi urodzeń mężczyzn nad urodzeniami kobiet. Jeśli ta tendencja będzie się utrzymywała, to w dalszej perspektywie młodzi kawalerowie będą mieli problem ze znalezieniem żony w naszej parafii. W analizowanym okresie w parafii urodziło się 9 par bliźniąt. Bliźnięta rodzą się średnio co 3 lata.

Bardzo interesującą w naszej parafii jest struktura wiekowa naszego parafialnego społeczeństwa, opracowana na podstawie danych uzyskanych w USC w Szepietowie w 2010 roku.

Wiek	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem
0-7	110	86	196
8-15	128	98	226
16-18	62	47	109
19-65	867	823	1690
Powyżej 65	155	252	407
Razem:	1322	1306	2628

Średnia wieku w parafii liczona w 2010 roku wynosiła około 40 lat. Grupa wiekowa 0-18 lat stanowi 20% naszego społeczeństwa. W wieku produkcyjnym jest około 70% ludności parafii. W wieku emerytalnym jest około 15%. Wskaźniki powyższe świadczą o dużych możliwościach rozwoju naszej parafii ze względu na potencjał wiekowy jej społeczeństwa.

Katarzyna Marcelak

Historia i dzień dzisiejszy parafialnego cmentarza grzebalnego

Śpieszmy się kochać ludzi, tak szybko odchodzą...
ks. Jan Twardowski

Cmentarze jako zespoły nagrobków, symboli, napisów nagrobnych pozostają źródłem wiedzy o życiu, przeszłości jednostek i całych zbiorowości ludzkich. Stają się odzwierciedleniem życia religijnego parafii. Są także wyrazem i świadectwem kultury regionu i całego narodu. Należy pamiętać, że istnienie cmentarzy byłoby niemożliwe bez wcześniejszego powstania parafii, a w przypadku Szepietowa wieloletnich starań jego mieszkańców i duchownych.

*Cmentarz parafialny w Szepietowie – widok od strony bramy, 2010 rok.
(Fot. Katarzyna Marcelak).*

Zwieńczenie trudu ludzi zaangażowanych w powstanie parafialnego cmentarza nastąpiło z chwilą wydania decyzji o ustaleniu lokalizacji cmentarza rzymskokatolickiego. Decyzja zapadła dnia 29 lipca 1987 roku. Wydał ją ów-

czesny wojewoda łomżyński, Marek Strzaliński⁹⁴. We wrześniu 1987 roku ksiądz Józef Lucjan Żyłowski podpisał akt notarialny, na mocy którego państwo Irena i Stanisław Hermanowie oraz państwo Jadwiga i Stanisław Markowscy sprzedali plac z przeznaczeniem na cmentarz grzebalny⁹⁵. W październiku 1987 roku ksiądz Józef Lucjan Żyłowski otrzymał decyzję z Urzędu Gminy w Szepietowie o wyłączeniu części cmentarza z produkcji rolnej⁹⁶.

Teren przyszłego cmentarza parafialnego w Szepietowie, 1997 rok.

Plac przeznaczony pod cmentarz położony jest na obrzeżu Szepietowa, poza obszarem zwartej zabudowy, bezpośrednio przy drodze prowadzącej z Szepietowa do Brańska. Działka jest trójkątna o bokach 205 x 227 x 322 metrów, co daje powierzchnię około 2,35 ha⁹⁷. Na terenie grzebalnym, pod warstwą ziemi roślinnej, zalega ciągły kompleks gruntów spoistych, w niewielkiej ilości połączonych z warstwami piasków drobnych i pylastych. Nie stwierdzono wód gruntowych⁹⁸. Na podstawie wyliczeń powierzchni grzebalnej cmentarza ustalo-

⁹⁴Plan realizacji zagospodarowania cmentarza grzebalnego Parafii Rzymskokatolickiej w Szepietowie, s. 1 [w:] Archiwum MNP.

⁹⁵Kronika Parafialna, s. 34.

⁹⁶Ogłoszenia parafialne z lat 1984-1989, op. cit., s. 199.

⁹⁷Plan realizacji zagospodarowania cmentarza grzebalnego Parafii Rzymskokatolickiej w Szepietowie, op. cit.

⁹⁸Opinia dotycząca warunków geotechnicznych terenu przewidzianego pod cmentarz grzebalny Parafii Rzymskokatolickiej w Szepietowie, Białystok 1986 r., s. 3-4.

no, że średnia grzebalność wynosić będzie około 25 osób w ciągu roku, zaś ilość lat użytkowania cmentarza wystarczy na okres 123 lat, tj. do 2110 roku⁹⁹.

Bezpośrednio po otrzymaniu decyzji o lokalizacji cmentarza rozpoczęto prace na terenie parceli. Zaangażowani parafianie bezinteresownie porządkowali teren, wycinając chwasty i kosząc trawę. Od okolicznych gospodarzy zwożono kamień na mające wkrótce powstać ogrodzenie. Wytyczono alejki. Nawożono żużel na przejścia między kwaterami oraz na plac parkingowy. Już na początku lipca 1987 roku ks. proboszcz Józef Lucjan Żyłowski zaprosił mężczyzn, cieśli i stolarzy, do pracy przy złożeniu budynku magazynu na cement i inne materiały niezbędne przy budowie ogrodzenia. Wykonanie ogrodzenia powierzono panu Kazimierzowi Bydlewskiemu z Supraśla. Prace ukończono 22 października 1995 roku¹⁰⁰.

Ogrodzenie wykonano z kamienia polnego łamanego na zaprawie cementowej. Długość całkowita wynosi 679 metrów bieżących. Wejście na cmentarz prowadzi przez bramę o wymiarach 1,20 m na 3 m i furtkę¹⁰¹.

Niezbędny element infrastruktury gospodarczej cmentarza stanowią osłony śmietnikowe. Zaplanowano dwie: w północno-zachodniej i północno-wschodniej części cmentarza.

W 2008 roku przeprowadzono kolejne ważne prace. Żużlowe alejki zastąpiono asfaltowymi, co znacznie poprawiło stan podłoża i wygląd estetyczny cmentarza¹⁰². Przed bramą cmentarza znajduje się parking, z którego korzystają osoby odwiedzające swoich bliskich.

Cmentarz, podobnie jak kilka innych obiektów w Szepietowie, w 2008 roku uległ kataklizmowi. Jesienny huragan wyłamał topole rosnące w pobliżu

⁹⁹*Plan realizacji zagospodarowania cmentarza grzebalnego Parafii Rzymskokatolickiej w Szepietowie*, op. cit., s. 3.

¹⁰⁰Jak wyżej, s. 57.

¹⁰¹*Projekt ogrodzenia projektowanego cmentarza grzebalnego Parafii Rzymskokatolickiej w Szepietowie*, [w:] *Archiwum MNP*, s. 1.

¹⁰²*Kronika Parafialna*, s. 125.

ogrodzenia, a te upadając zniszczyły fragment parkanu. Szkody usunięto w 2009 roku¹⁰³.

W miesiącu wrześniu 2010 roku został wykonany przez Gminę Szepietowo parking przy cmentarzu na 42 miejsca postojowe. Koszt tego zadania wyniósł 170.000 złotych.

*Parking przed cmentarzem grzebalnym w Szepietowie od strony ulicy Głównej.
15.09.2010. (Fot. Ryszard Grodzki)*

Troska wspólnoty parafialnej nie ograniczała się do dbałości o sferę materialną. W pierwszym roku istnienia cmentarza dokonano wielu czynności sakralnych. 15 grudnia 1987 roku ustawiono krzyż, który dotychczas stał na placu przy kaplicy parafialnej. 22 grudnia 1987 roku nastąpiło uroczyste otwarcie miejsca spoczynku wiernych tutejszej parafii¹⁰⁴. 7 sierpnia ksiądz biskup Tade-

¹⁰³Jak wyżej, s. 125.

¹⁰⁴Jak wyżej, s. 38.

usz Zawistowski poświęcił młodą nekropolię. Uroczystość poświęcenia poprzedziła msza odprawiona o godzinie jedenastej, po której wszyscy, duchowni i parafianie, procesyjnie udali się na cmentarz¹⁰⁵.

1 listopada 1988 roku w uroczystość Wszystkich Świętych ksiądz proboszcz Józef Lucjan Żyłowski odprawił uroczystą mszę świętą. Po nabożeństwie wierni z procesją udali się na cmentarz grzebalny. Taka uroczystość odbyła się po raz pierwszy i była wielkim przeżyciem wiernych, których bliscy tam spoczęli¹⁰⁶.

Istotnym wydarzeniem dla wspólnoty parafialnej było ustawienie na terenie cmentarza nowego dużego krzyża z wymownym napisem „Jezu, ufam Tobie”. Ceremonia odbyła się w październiku 2006 roku¹⁰⁷.

Pierwsze pochówki na terenie cmentarza grzebalnego w Szepietowie miały miejsce 24 grudnia 1987 roku. Tego dnia na miejscu wiecznego spoczynka złożono szczątki doczesne dwóch osób. W następnym roku wielu mieszkańców parafii podjęło starania o przeniesienie szczątków swoich bliskich na cmentarz w Szepietowie. Dokonano już 5 ekshumacji i przeniesienia zwłok, głównie z cmentarza parafialnego w Dąbrówce Kościelnej. Obecnie na terenie cmentarza spoczywa około 380 wiernych.

¹⁰⁵Jak wyżej, s. 43.

¹⁰⁶*Ogłoszenia parafialne z lat 1984–1989*, op. cit., s. 266.

¹⁰⁷*Kronika Parafialna*, s. 43.

Cmentarz parafialny w Szepietowie – miejsce wiecznego spoczynku ks. Jana Rogowskiego, 2010 rok. (Fot. Katarzyna Marcelak).

Miejsce wiecznego spoczynku znaleźli tu ks. Jan Rogowski i ks. Roman Pogonowski. Ksiądz Jan Rogowski żył w latach 1908-1986. Był proboszczem parafii w Dąbrówce Kościelnej. Mieszkał w Szepietowie. Wiele lat zabiegał o utworzenie parafii w Szepietowie. Ksiądz kanonik Roman Pogonowski w latach 1974-1993 był proboszczem Parafii Dąbrowa Wielka. Po przejściu na emeryturę zamieszkał w Szepietowie. Był fundatorem witraża przy ołtarzu głównym w miejscowym kościele. Zmarł w 1996 roku.

Cmentarz parafialny w Szepietowie – miejsce wiecznego spoczynku ks. Romana Pogonowskiego, 2010 rok. (Fot. Katarzyna Marcelak).

Cmentarz w Szepietowie nie wyróżnia się spośród innych współczesnych cmentarzy, jest przykładem typowego miejsca spoczynku. Niemniej jednak to tutaj można odnaleźć potwierdzenie wiary w zmartwychwstanie i rzeczy ostateczne. Konieczność modlitwy za zmarłych i ból po stracie bliskich towarzyszą odwiedzającym groby. Parafianie Szepietowa nie szczędzą wysiłków, by ich przodkowie spoczywali w pokoju, w warunkach skłaniających nawet przypadkowych przechodniów do chwili modlitwy i zadumy.

Wanda Stefaniak

Ofiarodawcy i darczyńcy Kościoła

Z chwilą, gdy już wszystkie formalności związane z budową Kościoła zostały dopełnione, ochotnie i bezinteresownie przystąpiono do pracy.

Na wstępie z ofiar wiernych zakupiono budynek w parafii Wyszonki Kościelne, aby go rozebrać i przewieźć na plac pod budowę kościoła. Następnie zestawiono go i powstał budynek, w którym miała być kaplica i tymczasowe mieszkanie dla kapłana. Przy tej budowie pracowało mnóstwo ludzi bez żadnej zapłaty. Taki entuzjazm rządził ludźmi i tak bardzo chcieli mieć u siebie miejsce, gdzie będzie sprawowana Najświętsza Eucharystia. Budowę tę ukończono w rekordowym czasie pięciu tygodni.

Prace przy budowie kaplicy

W następnej kolejności zaczęto wyposażać tę naszą świątynię w podstawowe sprzęty liturgiczne, z których większą część ofiarowali pielgrzymi Pieszej Pielgrzymki na Jasną Górę z Warszawy, a szło nas około 50 osób.

Poświęcenie kaplicy i placu pod budowę świątyni odbyło się 29 sierpnia 1982 roku, dokonał tego Jego Eksceleńcja ks. bp Edward Samsel.

Po poświęceniu kaplicy wierni z jeszcze większym zapałem przystąpili do pracy – gromadząc materiały do budowy kościoła, takie jak: kamień, wapno, drzewo. Drzewo trzeba było wycinać w lasach, które bezinteresownie przekazywali okoliczni właściciele lasów. Wycięte drzewo zwożono na plac, a następnie przewożono do tartaku, przy tych pracach pracowało setki ludzi bez żadnej zapłaty, poświęcając swój wolny czas. Do tych prac potrzebny był też sprzęt, taki, jak ciągniki, samochody, których bezpłatnie użyczali mieszkańcy. W tych pracach najbardziej wyróżnił się Jan Ołdakowski.

Równolegle rozpoczęto zbiórkę ofiar na budowę kościoła w Szepietowie, w którą włączyli się wszyscy mieszkańcy. Wpływały też ofiary od osób indywidualnych oraz duchowieństwa i różnych organizacji. Wielu ludzi zaangażowało się w zbiórkę ofiar w okolicznych parafiach. Przez wiele tygodni duża grupa osób wyjeżdżała do różnych miejscowości, aby dokonać zbiórki pieniędzy na budowę kościoła, a było to duże wsparcie. Wszyscy ofiarodawcy przyjmowali zbierających ofiary z ogromną życzliwością i radością.

Cegła na budowę kościoła pochodziła z Cegielni *Złotoria*. Do wyrobu cegły jeździła duża grupa ludzi, aby jak najwięcej jej wyprodukować. Wszystko to czyniono bez żadnej zapłaty. Następnie cegłę przewożono na plac budowy. Do pracy przy wznoszeniu murów świątyni przychodzili murarze, zbrojarze oraz pracownicy do pomocy. Wszystkie prace odbywały się bez zapłaty osobom, które wznosiły mury świątyni.

Świątynia powstała z wielkich serc ludzi oddanych sprawie kościoła. Należy zaznaczyć, że było to robione w rekordowym tempie. Wykopy pod fundamenty rozpoczęto 18 kwietnia 1983 roku, a poświęcenie kamienia węgielnego nastąpiło już 26 czerwca 1983 roku. Mieszkańcy ze zdwojoną siłą zaczęli wznosić mury świątyni, które stanęły w końcu w roku 1983. Przez całą zimę 1983/1984 gromadzono potrzebne materiały, takie jak: drewno, żwir, piasek, aby na wiosnę przystąpić do dalszych prac. W dniu 17 maja 1984 roku przystąpiono do zalewania stropów świątyni. Przez całą dobę pracowało około 250

osób. Następnie przystąpiono do pokrycia blachą świątyni, którego również bezinteresownie dokonali parafianie posiadający uprawnienia do tych prac.

Przy budowie kościoła najbardziej wyróżnili się tacy ludzie jak: Jan Ołdakowski, Józef Zabłocki, Eugeniusz Niemyjski, Józef Kobosko, Konstanty Borecki, Czesław Grzeszczuk, Czesław Moczydłowski, Tadeusz Bańkowski, Stanisław Perkowski, Mieczysław Walczuk, Jan Sieńczuk, Jan Jankowski, Marek Borys, Franciszek Gulewicz, Franciszek Jabłoński, Franciszek Walczuk, Kazimierz Kamiński, Eugeniusz Żebrowski, Mieczysław Bartłomiejczuk, Zygmunt Zbrzeźniak.

W dniu 9 września 1984 roku została odprawiona pierwsza msza święta w murach nowej świątyni, podczas której J. E. ks. biskup Edward Samsel dokonał poświęcenia sztandaru kolejarzy.

W listopadzie 1984 roku został zakupiony obraz Matki Bożej Miłosierdzia – Patronki Parafii, którego fundatorem byli państwo Halina i Jan Ołdakowscy. Również państwo Ołdakowscy zakupili baldachim.

W roku 1985 zakupiono stacje Drogi Krzyżowej, których fundatorami byli: Spółdzielnia Pracy *Podlasie* na czele z jej prezesem Kazimierzem Warzyńskim, Irena i Zofia Zabłockie, Janusz Niemyjski, Helena i Stanisław Perkowscy, Zofia i Mieczysław Rowińscy, Anna Jankowska, Barbara Pietrzak, wieś Szepietowo-Janówka, Krystyna i Józef Zabłoccy, Koło Żywego Różańca z ul. Świerczewskiego, Stanisław Maruszewski, Stanisław Boruciak, Eugenia Kamińska, Danuta Chmielewska, Kunegunda i Henryk Bauer, Genowefa Ignaczuk.

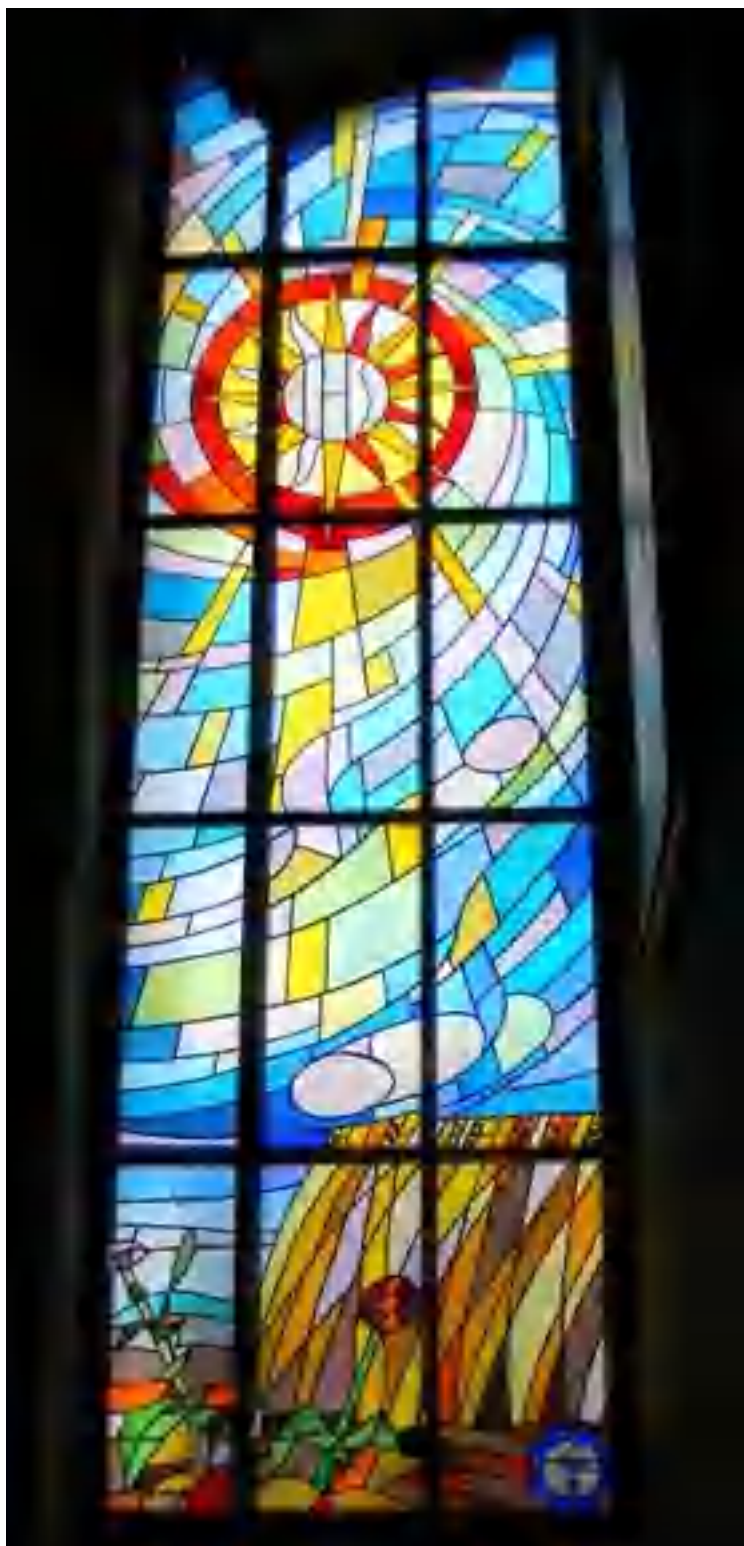

*Stacje Drogi Krzyżowej w kościele pw. NMP Matki Miłosierdzia
w Szepietowie 2010 rok. (Fot. Anna Pawłowska)*

W grudniu 1990 roku zakupiono trzy dzwony o imionach: *Maryja*, *Jan Paweł II*, oraz *Święty Maksymilian Kolbe* – fundatorami byli państwo Halina i Jan Ołdakowscy oraz Danuta i Witold Dawidowscy.

W dniu 13 października 1994 roku w dziesiątą rocznicę mordu ks. Jerzego Popiełuszki, Komitet Obywatelski *Solidarność* i mieszkańcy Szepietowa ufundowali epitafium.

We wrześniu 1991 roku pan Witold Dawidowski ofiarował organy elektroniczne.

*Witraż w kościele pw. NMP Matki Miłosierdzia
w Szepietowie 2010 rok. (Fot. Anna Pawłowska)*

W roku 1994 zostały obsadzone witraże, ofiarowane przez następujących parafian:

- ks. Roman Pogonowski
- Barbara i Marian Gromadowie
- Halina i Jan Ołdakowscy
- Koło Różańcowe
- Janina i Konstanty Boreccy
- Kazimiera Skłodowska
- ojciec Nikodem Powojski
- Wierni Parafii
- Lucyna i Kazimierz Jamiołkowscy
- Zofia i Zygmunt Skrzypkowscy
- Barbara i Wiesław Stypułkowscy
- Eugenia i Józef Kobosko
- Halina i Eugeniusz Niemyjscy
- dzieci, które przyjęły sakrament chrztu świętego w Szepietowie
- Bank Spółdzielczy w Szepietowie.

W kwietniu 1995 roku zakupiono nowe konfesjonały, których fundatorami byli:

- Janina i Konstanty Boreccy
- Alicja i Kazimierz Warzyńscy
- Elżbieta i Stanisław Wojtkowscy
- Eugenia Zawisza

*Konfesjonat w kościele pw. NMP Matki Miłosierdzia
w Szepietowie 2010 rok. (Fot. Anna Pawłowska)*

Stallę kapłańską ufundowali Maria i Marek Janczewscy.

Ławki pod ścianami zakupili Danuta i Marek Łukaszewicz.

*Stalle kapłańskie w kościele pw. NMP Matki Miłosierdzia
w Szepietowie 2010 rok. (Fot. Anna Pawłowska)*

Z inicjatywy ówczesnego prezesa Spółdzielni Pracy *Podlasie*, pana Kazimierza Warzyńskiego podjęta została decyzja o ufundowaniu ławek do kościoła. Dzięki tzw. *Wielobranżowce* wierni do dnia dzisiejszego korzystają z ławek usytuowanych na środku świątyni.

Ławki dla wiernych i chodnik w kościele pw. NMP Matki Miłosierdzia w Szepietowie 2010 rok. (Fot. Anna Pawłowska)

21 kwietnia 1996 roku – państwo Grażyna i Sławomir Proniewscy ufundowali chodnik o długości 26,5 m. Ponadto pani Grażyna podarowała kamień szlachetny agat, który został umieszczony w koronie obrazu Najświętszej Maryi Panny. Również państwo Proniewscy sfinansowali zakup konsekratek z okazji konsekracji kościoła.

9 czerwca 1996 roku państwo Ewelina i Roman Podbielscy ufundowali puszkę na komunikanty oraz kielich mszalny z pateną.

13 lipca 1997 roku Ewa i Krzysztof Niemyjscy ofiarowali dzwonki i patenę. Tadeusz Kudzinowski – patenę, Bernard Stefaniak – patenę.

W grudniu 1998 roku zakupiono obraz Jezusa Miłosiernego, którego fundatorami byli państwo Witold i Danuta Dawidowscy.

Marzec 1999 roku zakupiono obraz Matki Bożej Niepokalanej, fundator – Wanda Stefaniak.

Fundatorem obrazu św. Józefa była pani Danuta Chmielewska.

W grudniu 1999 roku zakupiono obraz papieża Jana Pawła II, ofiara Waldemara Hermana z rodziną.

10 lutego 2002 roku – ofiara kolejarzy, kapa i chorągwie koloru fioletowego.

W październiku 2005 roku 3 nowe ornaty, 2 koloru zielonego; 1 Maryjny – fundator: Wanda Stefaniak.

W listopadzie 2006 – fundacja ołtarzy św. Maksymiliana i Miłosierdzia Bożego.

Pani Helena Wojtkowska ufundowała chorągiew błogosławionej Karoliny Kózkówny.

Marzec 2007 roku Koło Żywego Różańca i pan Tadeusz Kostrowski, fundują obraz świętej Faustyny.

Wrzesień 2007 – państwo Halina i Jan Ołdakowscy ufundowali rzutnik cyfrowy do wyświetlania tekstów.

Marzec 2008 roku feretron Matki Bożej Jasnogórskiej i Sługi Bożego Stefana Prymasa – fundatorzy to państwo Elżbieta i Kazimierz Waszczuk.

Feretron Matki Bożej Miłosierdzia i papieża Jana Pawła II – fundatorzy: państwo Barbara i Wiesław Stypułkowscy.

Rodzice dzieci pierwszokomunijnych i bierzmowanych ufundowali feretron Miłosierdzia Bożego i św. Faustyny.

Dwa obrazy – Matki Bożej Jasnogórskiej i kardynała Stefana Wyszyńskiego ofiarowali państwo Elżbieta i Zdzisław Biały.

Styczeń 2009 roku ornat Matki Bożej Nieustającej Pomocy – ofiarowali państwo Teresa i Jan Gąsowscy.

Ornat Matki Bożej Fatimskiej ofiarowali państwo Janina i Zygmunt Szymoniak.

Ornat Najświętszego Serca Jezusowego ofiarowali państwo Jan i Bożena Naręgowscy.

Marzec 2010 roku został odnowiony i pozłacany obraz w nowych ramach, również złoconych. Podczas prac związanych z renowacją wspomnianego obrazu, odkryto napis o treści:

Rok 1984 listopad 14 godz. 17:05

Na świecie rządzi Reagan z Czernienką

W Polsce reżim Wojtki

3.XI w Warszawie pogrzeb śp. Jerzego Popiełuszki

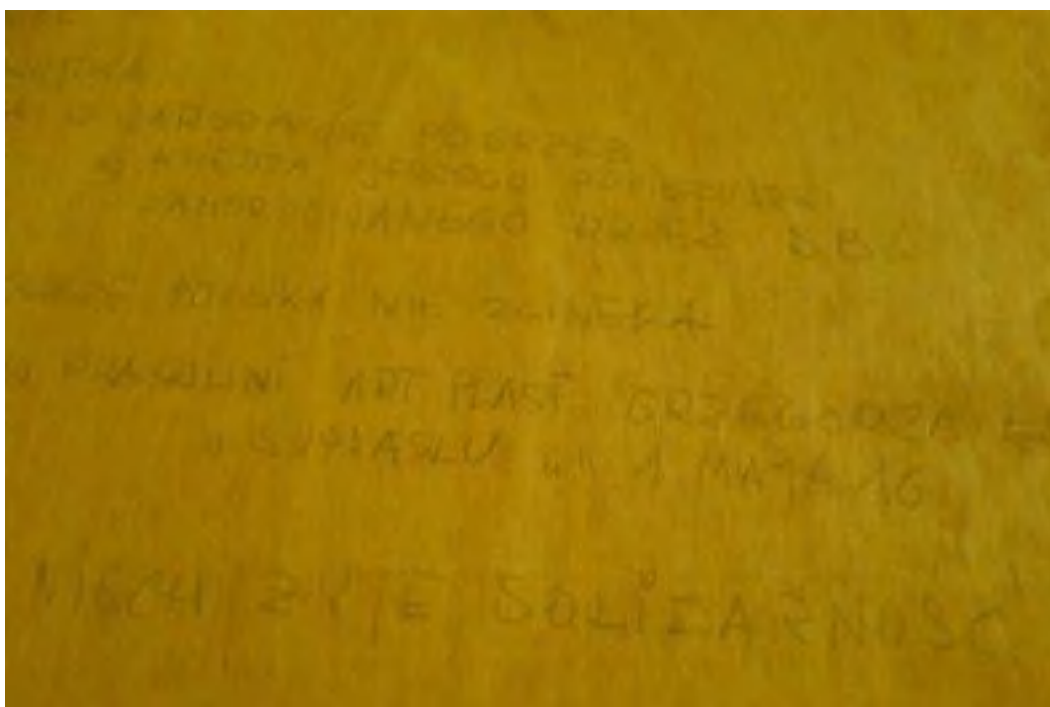
Zamordowanego przez SB.

Jeszcze Polska nie zginęła

Pracę złożono w pracowni Art. Plast.

Grzegorza Łosia w Suraziu, ul. 1 Maja 16

Niech żyje Solidarność

Napis na odwrocie obrazu
(Fot. Anna Pawłowska)

Pisząc o darczyńcach naszej świątyni należy podkreślić działalność Ochotniczej Straży Pożarnej w Szepietowie, na czele z jej komendantem – Sta-

niślawem Maruszewskim. Dzięki naszym strażakom wykonano szereg prac na wysokościach oraz takich, przy których potrzebny był specjalistyczny sprzęt. Zresztą w wielu działaniach naszej wspólnoty szepietowscy strażacy biorą aktywny udział, a pan Stanisław Maruszewski wspiera, pomaga i koordynuje wiele inicjatyw i zadań parafialnych.

Ryszard Grodzki

Wpływ Parafii na jej mieszkańców

Parafia pw. NMP Matki Miłosierdzia w Szepietowie została utworzona aż z trzech parafii. Z Parafii pw. św. Anny w Dąbrówce Kościelnej – miejscowość Szepietowo. Z Parafii pw. św. Stanisława w Dąbrowie Wielkiej – miejscowość Szepietowo-Janówka. Z Parafii pw. św. Jana Chrzciciela w Wysokiem Mazowieckiem – miejscowość Średnica-Maćkowięta.

Jeżeli chodzi o miejscowości, to bardzo ciekawie przedstawia się sytuacja wiosek Średnice. Po wstąpieniu Średnicy-Maćkowięta do nowo utworzonej parafii w Szepietowie, każda z trzech Średnic przynależy do innej parafii. A są to miejscowości tworzące jedną całość, około 100 rodzin, gdzie o granicach wsi informują tylko tablice z nazwą. Średnica-Pawłowięta należy do Parafii pw. św. Anny w Dąbrówce Kościelnej, Średnica-Jakubowięta do również nowo powstałej Parafii pw. św. ap. Piotra i Pawła w Wysokiem Mazowieckiem i oczywiście Średnica-Maćkowięta do Parafii w Szepietowie.

Na powstanie nowej Parafii w Szepietowie, a szczególnie na budowę dużego, pięknego kościoła i obiektów towarzyszących – cmentarza i plebanii złożyło się wiele czynników. Należy do nich zaliczyć głównie dużą wolę, determinację i zaangażowanie mieszkańców Szepietowa, dotychczasowo największej miejscowości w Parafii pw. św. Anny w Dąbrówce Kościelnej.

Niewątpliwie ogromnym plusem i szczęściem był fakt skierowania przez biskupa do pracy duszpasterskiej do Parafii pw. NMP Matki Miłosierdzia w Szepietowie księdza kanonika Józefa Lucjana Żyłowskiego, początkowo jako wikarego Parafii w Dąbrówce Kościelnej, z zadaniem tworzenia nowej parafii w Szepietowie, a potem jako jej pierwszego proboszcza. Szczęściem dlatego, że był bardzo dobrym duszpasterzem, wspaniałym organizatorem życia nowej społeczności – zbudował nie tylko kościół, lecz głównie wspólnotę ludzi wiernych.

Zawsze wśród parafian promieniował radością, uprzejmością, serdecznością. Jego życzliwość przyciągała do kościoła ludzi z parafii, a także i spoza niej.

Przez wiele lat z ks. proboszczem byliśmy sąsiadami, a gdy wracając do domu z rodziną mijaliśmy kościół, często słyszeliśmy zza parkanu jego bardzo życzliwy głos z pozdrowieniem. Tak właśnie, bez wyjątku, witał wszystkich ks. Józef Lucjan Żyłowski. Nawet wtedy, gdy sam ciężko pracował fizycznie, np. rozrabiając zaprawę budowlaną, bo taka praca była u niego chlebem powszednim.

Był on bardzo dobrym organizatorem prac budowlanych, ponieważ miał w tej dziedzinie bardzo duże doświadczenie i zdolności. Posiadał duży dar zjednywania parafian i mobilizowania ich do wykonania wszelkich prac inwestycyjnych.

Istotnym czynnikiem mającym korzystny wpływ na powstanie parafii, a zwłaszcza na budowę obiektów kościelnych, był bardzo pozytywny stosunek ówczesnej lokalnej władzy. W procesie przygotowawczym, jak i w trakcie samej budowy kościoła, Urząd Gminy udzielił bardzo dużej pomocy (proces dokumentacyjno-prawny). Kierownikiem budowy był pracownik Urzędu Gminy inż. Stanisław Ameljan i funkcję tę pełnił społecznie. Bardzo duży wkład pracy wniósł również inny pracownik Urzędu Gminy Szepietowo Kazimierz Szymborski.

Pracownik Urzędu Gminy w Szepietowie inż. Stanisław Ameljan podczas uroczystości wmurowania „kamienia węgielnego”.

Okres budowy kościoła i plebanii przypada na początek lat osiemdziesiątych ubiegłego wieku. Może wydać się to co najmniej dziwne, ale w mojej ocenie korzystną sytuacją podczas budowy był kryzys gospodarczy w kraju, a szczególnie brak materiałów budowlanych, gdzie popyt przewyższył podaż. Większość materiałów budowlanych była przydzielana na podstawie zapisów – list sporządzonych w Urzędzie Gminy. Nie było takiej sytuacji, aby materiały potrzebne na budowę kościoła w Szepietowie nie znalazły się wysoko na liście. Korzystnie dlatego, że ceny materiałów z kolei były o wiele niższe niż po urynkowaniu gospodarki. Istotne było, aby znaleźć się na liście przydziału, a tu już operatywność księdza proboszcza wystarczyła.

Wpływ na wiarę Polaków i ich stosunek do Kościoła, a z pewnością pośrednio na powstanie parafii, odegrał wybór krakowskiego arcybiskupa Karola Wojtyły na papieża i 25 lat jego pontyfikatu. 16 października 1978 roku, gdy Polak został wybrany na Stolicę Apostolską, był to właśnie okres powstawania Parafii w Szepietowie.

W kraju nastąpił wybuch entuzjazmu. Odcięci od Europy systemem, cenzurą, ograniczeniami paszportowymi, niewymienialną walutą Polacy ujrzeli w Papieżu – Polaku *światło w tunelu*. Nagle, na największej mównicy świata stanął ktoś, kogo świat słuchał, gdy upominał się o prawa człowieka, o godne ży-

cie, o prawo do samostanowienia. Po rozpoczęciu pontyfikatu papież rozpoczął podróże po całym świecie. Na Polakach, a tym samym i na całym naszym regionie, największe piętno wywarły pierwsze wizyty, a szczególnie, gdy odwiedził nas w czerwcu 1979 roku. I tak właśnie pierwsze pielgrzymki do kraju stały się momentami niezwykłego zjednoczenia narodu i wywarły trwałe wpływy na mające nastąpić wkrótce zdarzenia (rozpad bloku komunistycznego).

1. Co to jest parafia?

Jej encyklopedyczna definicja brzmi: *Parafia (z łac. Parochia), probostwo – podstawowa jednostka organizacyjna Kościoła katolickiego i wielu innych wyznań chrześcijańskich. Według koncepcji teologicznych to przede wszystkim określona wspólnota wiernych. Zwierzchnikiem parafii jest proboszcz, któremu mogą pomagać inni księża wikariusze, oraz kapelani czy rezydenci. Centralnym ośrodkiem życia parafii jest kościół parafialny (farny).*

Strukturę administracyjną polskiego kościoła katolickiego tworzą cztery podstawowe jednostki: parafia, dekanat, diecezja oraz metropolia. Zgodnie z danymi Instytutu Statystyki Kościoła Katolickiego z roku 2006 w Polsce na terenie 41 diecezji funkcjonowały 10.162 parafie.

Parafia zawsze stanowiła dla mieszkańców wsi, małych miasteczek i osiedli najważniejszą instytucję kościelną, wpisaną od wieków w rytm codziennego i odświętnego życia. Była i jest podstawowym ośrodkiem autorytetu religijno-moralnego, ośrodkiem koncentrującym energię lokalnej społeczności.

Inna definicja parafii jako podstawowego elementu struktury kościoła nazywa ją *...społecznością religijną o określonej liczbie wiernych, na czele której stoi przywódca (proboszcz), żyjącą na danym terytorium z własnym obiektem sakralnym w celach sprawowania kultu.*

2. Wpływ parafii na jej mieszkańców

Wpływ parafii na jej mieszkańców jest bardzo różnorodny, ponieważ pełni ona różnorodne funkcje. Posiada dwa wymiary: wymiar religijny oraz wymiar horyzontalny czyli określający wspólnotę wiernych oraz innych osób zamieszkujących w granicach parafialnego terytorium.

W wymiarze religijnym parafia poprzez kościół parafialny jest miejscem, w którym parafianie znajdują *pokarm* dla swojego życia chrześcijańskiego, miejscem na powstawanie i funkcjonowanie środowiska chrześcijańskiego.

Kościół parafialny, jako szczególna instytucja religijna i kulturowa, jest trwałym elementem kultury lokalnej. Stanowi nie tylko centrum religijnego życia społeczności lokalnych, ale też od dziesiątków lat towarzyszy najważniejszym wydarzeniom w życiu jednostek i rodzin oraz całych społeczności.

W aspekcie historycznym Kościół był przez ponad 200 lat siłą kształtującą, która integrowała naród polski w czasach zaborów i obcego panowania, okupacji niemieckiej i sowieckiej oraz komunistycznej dyktatury (1945-1989). Wspierał powstawanie społeczeństwa obywatelskiego i demokracji.

Kościół ze swoimi organizacjami i ruchami, kołami parafialnymi i inicjatywami, jest najbardziej powszechną i skuteczną siłą kształtującą społeczeństwo obywatelskie w Polsce.

3. Jakie korzyści dla jej obecnych parafian przyniosło powstanie nowej parafii?

Pierwsza korzyść – poprzez wybudowanie pięknego kościoła parafialnego parafianie mają bardzo dobre warunki do odbywania praktyk religijnych. Dotyczy to warunków przestrzenno-lokalowych, jak i lokalizacji blisko miejsca zamieszkania.

Przykładem jest moja rodzinna wieś Średnica–Maćkowięta, która wcześniej należała do Parafii pw. św. Jana Chrzciciela w Wysokiem Mazowieckiem i

od kościoła oddalona była o około 7 km. Mieszkańcy wioski ze względu na mniejszą odległość, w zdecydowanej większości do kościoła na niedzielne msze uczęszczali do Dąbrówki Kościelnej. Ja i moja rodzina także.

W latach mojej młodości – lata sześćdziesiąte i siedemdziesiąte ubiegłego wieku – do kościoła zazwyczaj chodziło się pieszo. Niektóre rodziny przyjeżdżały furmankami, jednak głównie, cała młodzież i starsi szli pojedynczo, grupkami, ale na własnych nogach. Dobrze znałem również warunki modlitwy w czasie niedzielnych mszy, kiedy często z powodu tłoku nie dało się wejść do środka świątyni. Gdy padał deszcz, było jeszcze gorzej, gdyż mało kto posiadał parasol.

W pamięci bardzo utkwily mi pasterki. W owym okresie w dzień wigilii telewizja, aby odciągnąć ludzi od pójścia na pasterkę, emitowała dobre jak na ten okres filmy. Jako młodzi chcieliśmy też jak najwięcej obejrzeć, co powodowało, że na pasterkę przybywaliśmy na styk lub lekko się spóźniając i wtedy już nie było szans na wejście do kościoła. Charakterystyczne było tzw. „falowanie” wiernych w kościele. Fala zaczynała się od ołtarza, a kończyła się na progu, najczęściej wypychając ostatnich poza drzwi kościoła.

Przejście wiernych do nowej Parafii w Szepietowie (choć poprzedzone niemałym trudem) zdecydowanie ułatwiło i zmieniło te spartańskie warunki. Również parafianie z Dąbrówki Kościelnej z pewnością odczuli to także. W nowym kościele, nawet na pasterce czy mszy rezurekcyjnej uczestnicy mają bardzo dobre warunki do modlitwy. Dojście do kościoła obecnie jest również o wiele bardziej bezpieczne. Trudno w tej kwestii nawet o porównanie. Mieszkańcy Szepietowa, aby przyjść do kościoła do Dąbrówki Kościelnej, musieli przebyć ruchliwą drogę Szepietowo – Brańsk – Bielsk Podlaski.

Kościół parafialny w Dąbrówce Kościelnej, do którego uczęszczali parafianie z Szepietowa (Fot. Ryszard Grodzki)

Natomiast z naszym byłym kościołem parafialnym w Wysokiem Mazowieckiem najbardziej kojarzą mi się święta odpustowe w dniu wspomnienia jego patronów: św. Jana Chrzciciela 24 czerwca i 16 sierpnia św. Rocha. Ten drugi miał dla parafian znacznie większy prestiż, natomiast dla mnie i dla większości młodzieży radośniejszy był odpust na św. Jana, ponieważ zaczynał on lato i wakacje.

Na św. Rocha już odczuwało się jesień i przede wszystkim zbliżający się nowy rok szkolny. W owym okresie odpusty były zdecydowanie istotnym i ważnym wydarzeniem. Obchodzono je bardzo uroczyście, dlatego przygotowania do odpustu były także bardzo staranne. Wówczas nie wędrowaliśmy do kościoła pieszo, tylko całą rodziną jechaliśmy furmanką.

Po uroczystej mszy świętej rodzice zapraszali do naszego domu wielu gości. Pamiętam, że szczególnie na św. Rocha *na gumnie* (część podwórka przy zabudowaniach gospodarskich) stało 8 do 12 przyjezdnych furmanek. Aby

uświetnić ten dzień, rodzina gościła wszystkich *czym chata bogata*. Było to dla wiejskiego chłopaka bardzo duże wydarzenie. Uroczysta msza odpustowa była bardzo ważna, ale w mojej pamięci pozostały również i inne niecodzienne atrakcje związane z tym świętem. Rarytasy, jakimi były słodczyce, owoce, pyszne jedzenie oraz wcześniej kupione na odpustowych straganach różnorodne atrakcyjne wówczas przedmioty, takie jak: korkowce, kapiszony, lusterka czy słodkie lizaki, to było coś.

Obecnie oprawa odpustów jest zdecydowanie mniejsza, istotą jest głównie liturgia eucharystyczna. A podążających do kościoła furmanek, przezuwających obrok w czasie mszy koni, zapachu ich spoconej sierści, czy rżenia na powitanie gospodarza, niestety już nie zobaczymy i nie usłyszymy.

Kolejnym pozytywnym czynnikiem, który wystąpił przy powstaniu nowej parafii, był wzrost zaangażowania parafian. Budowa nowego kościoła parafialnego zdecydowanie zaktywizowała ludzi skupionych wokół niego. Nastąpiła ogromna integracja wiernych dla osiągnięcia zakładanych celów. A do wykonania było wiele zadań. Kościół, dom parafialny, ogrodzenie, zagospodarowanie wokół kościoła i cmentarza. Parafianie według posiadanych umiejętności i zdolności realizowali poszczególne etapy inwestycji. Godna podziwu determinacja wszystkich środowisk przyniosła wspaniałe efekty.

Dzięki temu powstała nowa wspólnota związana więzią z parafią. Przejawy tej więzi, to przede wszystkim praktyki religijne w swoim kościele parafialnym, składanie ofiar pieniężnych na tacę podczas mszy świętej, przyjmowanie wizyt duszpasterskich księży (kolęda), pieniężne i rzeczowe świadczenia na budowę, bądź remont parafialnych obiektów.

Na pewno mieszkańcy Szepietowa nie wykazali by tyle wysiłku i zaangażowania w działaniu, gdyby nie chodziło o własną parafię i kościół. Powstanie nowej parafii przyczynia się do tworzenia nowych struktur, ruchów istotnych dla każdej społeczności parafialnej. Powstają i rozwijają się nowe grupy, zespoły charytatywne, chór, schola, Koła Różańca Żywego. Kościół służy

również jako miejsce spotkań, wystaw, przedstawień, ważnych uroczystości patriotyczno-religijnych. Tak jak Kościół jako całość, także nasz parafialny ma bardzo istotny wpływ na wymiar duchowy ludzi. Kształtuje pozytywnie charakter, począwszy od najmłodszego parafianina, który jest przecież najważniejszy. *Bo dzisiaj zależy od polskiej młodzieży następne 1000 lat* – głosi popularna pieśń religijna. Doktryna Kościoła uwrażliwia na krzywdę i potrzeby ludzkie. Zarówno w kazaniach głoszonych przez duchownych, jak i poprzez organizowanie uroczystości patriotyczno-religijnych, uczy patriotyzmu, szacunku i miłości do ojczyzny. Przekazuje najlepsze i najzdrowsze zasady. Podnosi morale narodu.

*Pielgrzymka rok 2000, odpoczynek w lesie w ograniczeniu wsi Krasowo-Częstki
(Fot. Ryszard Grodzki)*

*Pielgrzymka rok 2000, na pierwszym planie Marian Kruszewski i Irena Grodzka
(Fot. Ryszard Grodzki)*

*Pielgrzymka rok 2000, na pierwszym planie Witold Dawidowski
(fot. Ryszard Grodzki)*

*Pielgrzymka rok 2002, na pierwszym planie ks. Wojciech Nitkowski
(Fot. Ryszard Grodzki)*

*Pielgrzymka, rok 2003
(Fot. Ryszard Grodzki)*

Pielgrzymki w sposób wzorowy zabezpieczają drhowie z OSP Szepietowo pod kierunkiem komendanta Stanisława Maruszewskiego (Fot. Ryszard Grodzki)

Od początku istnienia parafii organizowane są pielgrzymki w ostatnią sobotę sierpnia do Sanktuarium Matki Boskiej Hodyszewskiej Matki Pojednania. Bez względu na pogodę przed oblicze Matki Boskiej Hodyszewskiej co roku podąża kilkuset parafian i pielgrzymów spoza parafii. W bieżącym roku (2010) będzie to już 28 pielgrzymka do Hodyszewa.

Parafia tworzy warunki do powstawania chrześcijańskich środowisk dla potrzeb życia ewangelickiego. Jednak jest nie tylko instytucją świadczącą usługi religijne, organizującą naukę religii dla dzieci, ale również instytucją integrującą środowisko terenu parafii. Tworzy wspólnotę wiernych tego obszaru. Funkcja ta jest bardzo ważna. Budowa kościoła stworzyła właśnie tę szczególną i widoczną więź. Bardzo zaktywizowała i rozruszała mieszkańców parafii. Można także stwierdzić, że dzięki powstaniu nowej parafii doszło do zbliżenia się wielu rodzin, zawiązało się sporo nowych przyjaźni. Natomiast nowo powstały cmentarz parafialny w Szepietowie ze względu na położenie pozwala rodzinom częściej odwiedzać groby swoich bliskich.

Utworzenie nowej parafii zmniejszyło odległość wiernych do kościoła, czyli ułatwiło dotarcie do człowieka z przesłaniem i świadectwem Ewangelii. Parafia jest hierarchicznym ogniwem łączącym wiernych z całym kościołem partykularnym.

4. Prestiż miejscowości

Parafia i kościół parafialny dodaje prestiżu miejscowości, a obecnie miastu. Jak by to wyglądało, że mieszkańcy z miejscowości gminnej, dobrze się rozwijającej, teraz już o statusie miasta, nie mieli własnego kościoła i uczęszczali do pobliskiej Dąbrówki Kościelnej. Trudno to sobie obecnie wyobrazić. Kościół w Szepietowie wpisał się już na stałe w strukturę miejscowości. Jest jej pięknym elementem urbanistycznym, a czasami informacją dla szukającego adresu. W moim przypadku, na pytanie o adres, często odpowiadam:

Pierwszy dom za kościołem. Obiekty kościelne zostały wybudowane na niezagospodarowanym terenie, więc bardzo zmieniły wizerunek tej części miasta.

Widok na teren od ul. Ogrodowej gdzie został wybudowany kościół
(Fotografia ze zbiorów Urzędu Miejskiego w Szepietowie)

Widok obecny kościoła od strony ul. Ogrodowej
(Fot. Ryszard Grodzki)

5. Dzień dzisiejszy i przyszły

W ostatnim okresie na Kościół i także na naszą parafię duży wpływ miały dwa wydarzenia, w których uczestniczył nasz kraj. W 1989 roku nastąpiła zmiana ustrojowa (zmiana społeczno-polityczna), a w roku 2004 Polska wstąpiła do Unii Europejskiej.

W mojej ocenie, mimo że oba wyżej wymienione wydarzenia są pozytywne dla społeczeństwa, pracę duszpasterską prowadzi się obecnie zdecydowanie trudniej.

Prawdą jest, że kościół od 1989 roku nie jest ciemniony i prześladowany, ale utracił swoją uprzywilejowaną pozycję jako obrońca narodu. Obecnie musi się odnaleźć w wolnym społeczeństwie i pluralistycznej demokracji. Na szczęście nie doszło w Polsce do laicyzacji wskutek transformacji i modernizacji na wzór liberalnych krajów Zachodu, a religijność utrzymała się na wysokim i względnie stabilnym poziomie.

Ale problem jest i będzie wymagał ciągłej i ustawicznej pracy. Jesteśmy od 1 maja 2004 roku w Unii Europejskiej. Obserwuję z niepokojem, co się dzieje w katolickich krajach starej Unii, takich jak: Hiszpania, Portugalia, Włochy, nie mówiąc o Francji. Ale dla naszego kraju, społeczeństwa, najlepszym przykładem jest Irlandia. Nasze narody łączy podobieństwo historii. Oba miały trudności z mocniejszymi sąsiadami i są w bardzo wysokim stopniu katolickie. Kościół w Irlandii przeżywa wyraźny kryzys. Irlandia od 1973 roku należy do Unii Europejskiej. W ciągu ostatnich 15 lat przeżyła prawdziwy boom gospodarczy. Kraj zaczął się szybko rozwijać, a społeczeństwo stało się zamożniejsze. Ale dobrobyt ma także swoją ujemną stronę. Wszędzie widzi się bogactwo na pokaz, wulgarność i obojętność. Pieniądz zastępuje moralność i duchowość.

Wzbogacenie się wpłynęło na zmianę podstawowych elementów życia społecznego. Ludzie mają coraz mniej czasu, ponieważ życie zawodowe staje się bardziej czasochłonne. Rodzice mają mniej czasu dla dzieci i dla ich dziadków, gdyż dłużej muszą pracować. Wszystko odbija się negatywnie na jakości

życia religijnego. Członkowie rodzin spędzają mniej czasu razem. Wzrastający dobrobyt powoduje paradoksalnie większy stres i wywołuje poczucie zagrożenia. Ludzie potrzebują mniej siebie nawzajem.

Piszę szerzej o Irlandii w trosce o nasze społeczeństwo. Jest wiele podobieństw. Nastąpił wzrost poziomu życia. Żyjemy w świecie, w którym jest wiele atrakcji, a dla coraz większej części są one bardziej pociągające niż niedzielna msza święta. Dla wielu młodych *Bogiem* jest teraz giełda, fundusze inwestycyjne, akcje, obligacje itp.

Niestety i w naszej parafialnej obecnej rzeczywistości coraz bardziej prawdziwe są słowa wiersza.

*Kiedyś – to było inaczej
Choć daleko kościół stał
Każdy spieszył na Mszę św.
Dla Boga – czas zawsze miał*

*Dziś zupełnie jest inaczej
Dom Boży masz – na wyciągnięcie ręki
A może pójdiesz, uklękiesz
Blisko kochanej Mateńki.*

Urbanizacja, kapitalizm, swoboda moralna powoduje, że zarówno w dużych aglomeracjach, jak też i w małych miasteczkach czy wioskach, ulegają rozluźnieniu więzi z parafią. Społeczeństwo przestaje być wspólnotą, a tylko zbiorem jednostek. Nie dąży do integracji. Jest to nowa rzeczywistość, która dotyczy także w mniejszym czy większym stopniu teraźniejszości i przyszłości naszej parafii.

Uważam, że praca obecnego duszpasterza parafii w obecnej sytuacji jest trudniejsza niż przed wymienionymi wyżej faktami. Jest to nowy znak czasu.

Jednak patrząc na historię, Kościół w przeszłości pokonywał zdecydowanie większe wyzwania.

Mam nadzieję, że w tych czasach stosunkowo dużo miejsca i uwagi znajdzie Kościół dla młodego pokolenia. Ewangelizacja prowadzona będzie nie tylko na mszy świętej, ale poprzez wspólne spotkania, współpracę Kościoła z młodzieżą i rodzinami. Zwiększy się wrażliwość na potrzeby żyjącego obok bliźniego poprzez dobrze rozwiniętą działalność charytatywną. Skuteczniejsze stanie się pozyskiwanie nowych synów i córek do wspólnoty Kościoła.

Takie działania zdobędą uznanie i szacunek parafian, przez co zechcą oni swoje życie opierać na doktrynach i nauce Kościoła.

Zakończenie

W dniu 29 grudnia 2006 roku Walne Zebranie członków Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Szepietowskiej podjęło uchwałę w sprawie opracowania Monografii parafii pod wezwaniem Najświętszej Maryi Panny Matki Miłosierdzia. Uchwała ta jednak z różnych względów nie została wykonana. Pomysł napisania takiej publikacji dojrzywał w Towarzystwie jeszcze trzy lata. W dniu 31 stycznia 2010 roku na kolejnym Walnym Zebraniu podjęto uchwałę w sprawie napisania tejże monografii. 21 lutego 2010 roku Zarząd Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Szepietowskiej spośród swoich szeregów powołał jedenastoosobowy zespół redakcyjny pod moim kierunkiem, w którego skład weszli:

- Pawłowska Anna – koordynator prac
- Brulińska Anna
- Gąsowska Maria
- Godlewski Grzegorz
- Grodzki Ryszard
- Marcelak Katarzyna
- Michalski Grzegorz
- Proniewski Sławomir
- Stańczak Anna
- Stańczak Paweł
- Stefaniak Wanda

Jako zespół byliśmy przekonani, że podejmujemy się złożonego zadania, ze względu na fakt, iż efekty naszej pracy zostaną poddane ocenie publicznej. Z drugiej strony jednak wszyscy bardzo chcieliśmy mieć swój udział w szczytnej realizacji założonego przez Towarzystwo celu. Nasze pierwsze spotkanie podsumowaliśmy słowami wieszcza: *Prawdziwa cnota krytyk się nie boi*, i z ochotą przystąpiliśmy do pracy. Moim zdaniem ważnym jest fakt, iż wśród

autorów poszczególnych działów monografii znalazły się osoby różnych profesji, ludzie młodzi, w średnim wieku i nieco starsi. Znaleźliśmy jednak płaszczyznę porozumienia, czego efektem jest nasze opracowanie. Spotkania robocze zespołu odbywały się w miłej, koleżeńskiej atmosferze, co przeczyło utartym stereotypom starć młodzi – starzy.

*Kolegium Redakcyjne wydawnictwa jubileuszowego. 15.09.2010.
(Fot. Ryszard Grodzki)*

Bardzo cieszy fakt, iż po raz kolejny społeczeństwo szepietowskie wspierało działania zmierzające do uświetnienia zbliżającej się, pięknej rocznicy naszej parafii. Wiele osób udostępniało zdjęcia, przypominało fakty, udzielało nam porad i chociażby wsparcia dobrym słowem. Wszystkim życzliwym serdecznie za to dziękujemy. Jesteśmy również wdzięczni księdzu proboszczowi Antoniemu Bardłowskiemu za pomoc jakiej udzielał podczas realizacji naszego zadania oraz panu Ryszardowi Grodzkiemu – sekretarzowi Gminy Szepietowo, który czynił wiele starań zmierzających do sfinansowania naszej monografii.

*Kolegium Redakcyjne wydawnictwa jubileuszowego na tle kościoła
pw. NMP Matki Miłosierdzia w Szepietowie. 15.09.2010.
(Fot. Ryszard Grodzki)*

Zdajemy sobie sprawę z tego, że być może część znaczących zdarzeń umknęła autorom, że być może znajdą się osoby pominięte, osoby, które odczują brak ekspozycji swoich słusznych zasług. Jesteśmy przygotowani na uzupełnienie i rozszerzenie niniejszej publikacji. Jednak to, co zostało już utrwalone na papierze zostanie przekazane dla potomnych. Ocalmy, dopóki jeszcze wiemy, dopóki jeszcze pamiętamy, dopóki jeszcze mamy kogo się zapytać...

Anna Pawłowska

Indeks osobowy

(Uwaga: pominięto osoby wymienione w podpisach zdjęć i aneksach, imiona występujące w nazwach własnych oraz nazwiska autorów publikacji zamieszczone w przypisach)

A

Ameljan Stanisław, 45, 48, 112, 151, 152.

B

ks. Bagiński Józef, 80.

Bańkowski Tadeusz, 43, 140.

ks. Bardłowski Antoni, 6, 60, 66, 69, 70, 74, 84, 95, 96, 97, 98, 115, 120, 168.

Bartłomiejczuk Mieczysław, 140.

Bauer Henryk, 140.

Bauer Kunegunda, 140.

Bazarowska, 26.

Beck Józef, 18.

Belcarz Waław, 17.

Papież Benedykt XVI, 73, 75, 76, 81, 85.

Biały Elżbieta, 79, 147.

ks. Biały Stanisław, 76, 81, 106.

Biały Zdzisław, 79, 147.

ks. Bielski Tadeusz, 101.

Bloch Jan, 10.

św. Boboła Andrzej, 78.

Bogucki Wojciech, 114.

Bonarska Adela, 126.

Borecka Janina, 59, 143.

Borecki Konstanty, 43, 59, 140, 143.

Boruciak Stanisław, 140.

Borys Marek, 140.

ks. bp Bronakowski Tadeusz, 75, 78, 80, 81, 82, 85, 97.

Brulińska Anna, 69, 82, 167.

Brzozowska Justyna, 129.

Brzozowski Wojciech, 129.

ks. Brzostowski Ludwik, 41, 48, 70, 95.

Busma Józefa, 128.

Busma Kazimierz, 128.

Bydlewski Kazimierz, 133.

C

ks. Chilicki Andrzej Kazimierz, 102.
Chmielewska Danuta, 140,146.
Cichorski Władysław ps. *Zameczek*, 12, 13.
Czernienko Konstanty, 148.
Czołomiej Bożena, 128.
Czołomiej Józef, 128.

D

Dawidowska Danuta, 141, 146.
Dawidowski Witold, 56, 141, 146.
Dąbrowska Wacława, 128.
Dąbrowski, 10.
Dąbrowski Stanisław, 128.
Demidowicz-Demidecki Aleksander, 18.
Dłuska Maria, 129.
Dłuski Leszek, 129.
ks. Dołęgowski Marek, 66, 74, 105.
Dołgalew, 16.
Dołęgiewicz Srol, 18.
ks. Domanowski Kazimierz, 49.
ks. Dworakowski Mieczysław, 79.

F

Faszczevska Helena, 127.
Faszczevska Zofia, 127.

G

Gabryś Antoni, 54, 113.
Gardecka Zofia, 127.
Garley Lucjan, 26.
Gasik Helena, 128.
Gasik Jan, 128.
p. Gaska ze Szczytna, 85.
Gąsowska Maria, 39, 167.
Gąsowska Teresa, 147.
Gąsowski Jan, 147.
Gierałtowska Helena, 126.

Gierałtowska Irena, 126.
Godlewski Grzegorz, 60, 167.
Godlewski Mieczysław, 66, 107.
Gołaszewska Teresa, 40.
Gołaszewski Eugeniusz, 40.
ks. Gołaszewski Henryk, 41, 47.
Górski Feliks, 13.
Górski Tomasz, 67, 74, 107.
Grodzki Ryszard, 150, 167, 168.
Gromada Barbara, 59, 143.
Gromada Marian, 59, 143.
Gromada Mariusz, 66, 107.
Grzeszczuk Czesław, 140.
Gulewicz Franciszek, 140.

H

płk. Herman Jan, 17.
por. Herman Jan, 26.
Herman Irena, 132.
Herman Stanisław, 132.
Herman Waldemar, 55, 147.
Horodeński Andrzej, 117.

I

Ignaczuk Genowefa, 128, 140.
Ignaczuk Marian, 128.
Iwaszkiewicz Stanisław, 12.

J

Jabłońska Małgorzata, 129.
Jabłoński Franciszek, 140.
Jabłoński Ryszard, 115.
Papież Jan Paweł II, 5, 28, 29, 56, 67, 71, 73, 81, 96, 147, 152, 153.
Jankowska Anna, 140.
Jankowski Jan, 140.
Jamiołkowska Lucyna, 143.
Jamiołkowski Kazimierz, 45, 112, 143.
Janczewska Maria, 59.
Janczewski Marek, 59.
Juchno Ryszard, 129.

Juchno Zofia, 129.
Jurkowski Władysław, 24.

K

Kaczyńska Maria, 83.
Kaczyński Jan, 12.
Kaczyński Lech, 83.
Kamińska Eugenia, 140.
Kamiński Kazimierz, 140.
Kania Stanisław, 24.
ks. Kapusta Antoni, 40, 90.
Karczewska Aleksandra, 128.
Karczewski Saturnin, 128.
Karwowski Piotr, 76, 108.
Kamień Josel, 18.
Kamieński Kazimierz ps. *Huzar*, 24.
Kierznowscy (rodzina), 9, 12, 14.
Kierznowska Józefa Kazimiera Adelajda (de domo Szepietowska), 9.
Kierznowski Aleksander, 9, 10, 11, 12, 13.
Kierznowski Stanisław, 15, 17.
ks. Kisłowski Jan, 66, 103.
hr. Klajnninde, 10.
Kobosko Eugenia, 143.
Kobosko Józef, 43, 140, 143.
Kobyliński Kazimierz, 13.
ks. Koc Jacek, 80.
p. Kochoński z Hryniewic, 114.
św. Kolbe Maksymilian Maria, 56, 58, 59, 78, 114, 115, 117, 141.
Koliński Mariusz, 67, 107.
Kondrusik Konstanty, 15.
Koniucki Zelik, 17.
Kostrowski Tadeusz, 76, 108, 147.
św. Kowalska Faustyna, 76, 77, 80, 117.
ks. Kozikowski Władysław, 41, 47.
bł. Kózkówna Karolina, 77, 147.
Kraczko Pelagia, 126.
Krajeński z Krajewa, 114.
ks. Krajewski Remigiusz, 100.
ks. Kruczyński Józef, 47.
ks. Krzywiński Waldemar, 30.
ks. Kubrak Janusz, 82.
ks. Kuczewski Zbigniew Stanisław, 66, 103.

Kudzinowski Tadeusz, 146.
Kwapiszewski Michał, 13.

L

Lenczewski, 14.
p. Leszczyński z Perlejewa, 56, 114.
ks. Leniewski Jan Adam, 74, 76, 105.

Ł

Ławryncewicz Hryhor (Grzegorz), 8.
Ławryncewicz Jakuba, 8.
Łoś Grzegorz, 148.
Łukaszewicz Danuta, 59, 144.
Łukaszewicz Marek, 59, 144.
Łuniewski, 10.

M

Malczuk Eugenia, 128.
Malczuk Mieczysław, 128.
Marasik Hieronima, 126.
Marcelak Katarzyna, 131, 167.
Markowska Jadwiga, 132.
Markowski Piotr, 71.
Markowski Stanisław, 132.
Maruszewska Zofia, 128.
Maruszewski Stanisław, 108, 128, 140, 149.
Miałkowski Józef, 49.
ks. bp Michalik Józef, 54, 69, 93, 94.
Michalski Grzegorz, 7, 28, 167.
Moczydłowski Czesław, 36, 43, 140.
Moczydłowski Jan, 54, 59, 113, 114, 115.
Mościcki Ignacy, 21, 22.
ks. Mrowa Jan, 76.
Murawski Roman, 55, 113.
Mystkowska Adela, 126.
Mystkowska Henryka, 40.
Mystkowski Ignacy, 12.
Mystkowski Stanisław, 40.

N

ks. Nadolny Jan, 35.
Napoleon I, 8.
Naręgowska Bożena, 147.
Naręgowski Jan, 147.
Niemyjska Ewa, 146.
Niemyjska Halina, 143.
Niemyjski Eugeniusz, 140, 143.
Niemyjski Janusz, 140.
Niemyjski Krzysztof, 146.
ks. Nitkowski Stanisław, 67, 105.

O

Oldakowscy (rodzina), 79, 81, 140.
Oldakowska Halina, 60, 140, 141, 143, 147.
Oldakowski Jan, 44, 60, 140, 141, 143, 147.
Ostaszewska Zofia, 128.
Ostaszewski Józef, 128.
Ożarowski Stanisław, 10.
Ożarowski, 13.

P

Paduch Tomasz, 80, 108.
ks. bp. Paetz Juliusz, 29, 30, 49, 50, 52, 53, 82, 92, 198, 113.
Pawłowska Anna, 71, 167, 169.
Pawłowska Olga, 128.
Pawłowski Leon, 128.
Perkowska Helena, 126.
Perkowski Stanisław, 43, 49, 112, 140.
Pieńkos Magdalena, 129.
Pieńkos Ryszard, 129.
Pietraszko Irena, 40.
Pietraszko Józef, 40.
Pietrzak Barbara, 140.
Piłsudski Józef, 17.
Papież Pius XI, 28, 29.
Podbielska Ewelina, 146.
Podbielski Roman, 146.
ks. Pogonowski Roman, 59, 66, 102, 136, 143.
bł. Popiełuszko Jerzy, 59, 65, 67, 82, 92, 114, 141, 148.
Powojńska Irena, 36.

Powojski Krzysztof, 43.
o. Powojski Nikodem (franciszkanin), 35, 59, 143.
Proniewska Grażyna, 146.
Proniewski Sławomir, 121, 146, 167.
Pruszyński Józef, 39.
Pyłajew Trofim, 15.

R

Raczyński Romuald, 12, 13.
Ramotowski Konstanty ps. *Wawer*, 13.
Reagan Ronald, 148.
generał major Rerstfeld, 10.
ks. Rogowski Jan, 35, 36, 48, 49, 53, 98, 99, 136,
Rogoyska Zofia, 18, 26.
Rogoyski Doman, 18.
Rogoyski Kazimierz, 18, 19, 20, 21, 26, 27.
ks. Romanowski Kazimierz, 98.
ks. Roszkowski A., 22.
ks. Roszkowski Marcin, 69.
Rowińska Jadwiga, 36.
Rowińska Zofia, 140.
Rowiński Mieczysław, 140.
Rozwadowska Bogumiła, 128.
Rozwadowski Ryszard, 128.
ks. Rudawski Jacek, 69.

S

Sakowicz Henryk, 128.
Sakowicz Maria, 128.
ks. bp Samsel Edward, 42, 50, 55, 57, 92, 138, 140.
Sasinowska Ewa, 129.
Sasinowski Dariusz, 129.
ks. bp Sasinowski Mikołaj, 36, 38, 39, 60, 90.
Sawko Leontyna, 43.
Sieńczuk Jadwiga, 36.
Sieńczuk Jan, 140.
Skłodowska Kazimiera, 59, 143.
Skłodowski Adolf, 14.
ks. prof. Skorze Henryk, 41, 54.
Skowrońska Bronisława, 126.
Skrzypkowska Zofia, 143.

Skrzypkowski Zygmunt, 143.
ks. dr Sołowianiuk Jan, 48, 51.
ks. Sopoćko Michał, 80.
Stańczak Anna, 90, 109, 167.
Stańczak Paweł, 90, 109, 167.
Steckiewicz Roch, 118.
ks. bp Stefanek Stanisław, 3, 30, 60, 62, 66, 67, 69, 70, 75, 92, 93, 95.
Stefaniak Bernard, 146.
ks. Stefaniak Jarosław Jacek, 100.
Stefaniak Wanda, 31, 43, 138, 146, 147, 167.
Stypułkowska Barbara, 79, 143, 147.
Stypułkowski Wiesław, 79, 143, 147.
Strzaliński Marek, 132.
Szepietowscy (rodzina), 7, 8, 9.
Szepietowska Józefa (de domo Budziszewska), 9.
Szepietowska Maria (de domo Siennicka), 9.
Szepietowski Kazimierz Narcyz Aleksander, 9.
Szepietowski Wojciech, 9.
Szkło Chilo, 18.
Szwarc Bronisław, 12.
Szyborski Kazimierz, 45, 112, 151.
Szymoniak Henryk, 115.
Szymoniak Janina, 147.
Szymoniak Zygmunt, 147.

Ś

Średnicka Eugenia, 36.
Średnicka Janina, 128.
Średnicki Lucjan, 128.
ks. Średnicki Marek, 67.
ks. Świątkowski Waldemar, 82, 106.

T

ks. Targoński Bogusław, 36, 39, 47.
Tuchaczewski Michał, 16.
ks. Twardowski Jan, 131.
Tworkowski Stanisław Michał, 12.

W

Walczuk Franciszek, 140.

Walczuk Mieczysław, 140.
Wargulewska Danuta, 128.
Wargulewski Józef, 128.
Warzyńska Alicja, 59, 143.
Warzyński Kazimierz, 59, 140, 143, 145.
Waszczuk Elżbieta, 79, 147.
Waszczuk Kazimierz, 79, 147.
Wojno Anna, 36, 126.
Wojno Teresa, 40.
Wojno Władysław, 40.
Wojtkowska Elżbieta, 59, 143.
Wojtkowska Helena, 147.
Wojtkowski Stanisław, 59, 143.
Wojtyła Karol – Patrz: Papież Jan Paweł II,
Wołoszynowicz Józef, 25.
ks. kard. Wyszyński Stefan, 58, 79, 85, 109, 110, 117, 147.

Z

Zabłocka Irena, 140.
Zabłocka Zofia, 140.
Zabłocki Józef, 43, 140.
Zarzecka-Hetman Maria, 55.
Zawistowska Maria, 36.
Zawistowscy (rodzina), 35.
ks. Zawistowski Bolesław, 35.
ks. bp Zawistowski Tadeusz, 35, 46, 47, 54, 55, 57, 58, 59, 67, 68, 69, 73, 75,
82, 92, 93, 114, 135.
Zawisza Eugenia, 59, 143.
Zbrzeźniak Zygmunt, 140.

Ż

Żebrowski Eugeniusz, 140.
ks. Żebrowski Zygryd, 101.
Żeligowski Józef, 16.
Żochowska Stanisława, 126.
Żukowski Piotr, 74, 76, 108.
ks. Żyłowski Józef Lucjan, 29, 30, 39, 42, 43, 45, 47, 48, 52, 53, 55, 57, 58, 60,
62, 63, 66, 67, 69, 70, 90, 92, 93, 94, 95, 98, 100, 102, 107, 112, 113, 115, 120,
132, 133, 135, 150, 151.

Indeks nazw geograficznych

(Uwaga: pominięto samodzielną nazwę Szepietowo oraz miejscowości wymienione w nazwach własnych i przypisach bibliograficznych)

A

Asyż, 85.

Augustów (województwo augustowskie, gubernia augustowska, dekanat augustowski), 9, 28, 79.

B

Baranowo, 60, 70, 95.

Białowieża, 23.

Białystok (departament białostocki, województwo białostockie), 8, 10, 12, 14, 16, 22, 24, 25, 54, 59, 76, 80, 113.

Bielsk Podlaski (ziemia bielska), 8, 9, 17, 155.

Brańsk, 8, 17, 18, 132, 155.

Bruksela, 55.

Brześć Litewski, 17, 24.

Bug (rzeka), 79.

C

Castel Gandolfo, 72.

Cesarstwo Rosyjskie, 9.

Chlebotki, 103.

Chorzele (dekanat chorzelski), 28, 76.

Ciechanowiec, 21, 30, 55, 62, 113, 114.

Czerwonka, 101.

Częstochowa, 77, 89, 97.

Czyżew (dekanat czyżewski), 28, 42.

D

Dąbrowa-Michałki, 23.

Dąbrowa Nowa, 10.

Dąbrowa Wielka (dawniej: Długa Dąbrowa), 7, 13, 14, 16, 21, 24, 29, 42, 50, 52, 53, 103, 136, 150.

Dąbrówka Kościelna, 7, 8, 9, 11, 14, 20, 29, 30, 31, 32, 35, 39, 40, 42, 43, 46, 49, 52, 53, 62, 68, 79, 90, 92, 98, 102, 110, 121, 135, 136, 150, 155, 162.

Dąbrówka Mała, 7.
Dąbrowa Moczydły, 18.
Domanowo, 42.
Drohiczyn (diecezja drohiczyńska), 59, 67.
Dworaki, 10.
Dyneburg, 10.

E

Ełk (diecezja ełcka), 28, 67.

F

Florencja, 85.

G

Gatczyn, 9.
Gidle, 5.
Gierałty, 7, 9, 10.
Goździki, 10.
Grabowo, 82.
Grajewo (dekanat grajewski), 28.
Grodno (Grodzieńszczyzna), 10, 17, 19.

H

Hodyszewo, 22, 29, 30, 42, 48, 62, 68, 69, 74, 80, 81, 162.
Hryniewice, 114.

I

Italia (Włochy), 5, 85, 164.
Izdebniki, 7.

J

Jasna Góra, 5, 46, 54, 138.
Jedwabne, 28.
Jabłonka, 29.
Jabłoń Kościelna, 29, 42.

K

Kadzidło (dekanat kadzidlański), 70.
Kalwaria Zebrzydowska, 5, 77, 89, 97.
Klukowo, 29, 30, 42, 62.
Kobylin, 24.
Kolno, 28.
Krajewo, 114.
Kraków-Łagiewniki, 5, 77, 89.
Królestwo Polskie, 8, 9, 11, 12, 13.
Księstwo Warszawskie, 9.
Kuczyn, 29, 30, 42, 62.
Kuropaty, 21.

L

Leniów, 5.
Leśniów, 89.
Lipsk n/Biebrzą, 28.
Lubiel, 104.
Lubowicz Wielki, 40.

Ł

Łapy, 12, 22, 68, 102.
Łazy, 9.
Łoje, 100.
Łomża (powiat łomżyński, gubernia łomżyńska, diecezja łomżyńska), 3, 9, 13, 16, 17, 21, 24, 28, 29, 30, 36, 41, 49, 67, 74, 75, 79, 80, 81, 82, 110.
Ługa, 10.

M

Maków Mazowiecki (dekanat makowski), 28,
Małkinia, 24.
Mazowieck – patrz: Wysokie Mazowieckie,
Mazury, 10.
Mikaszówka, 28.
Mińsk, 21.
Moczydły, 9.
Monte Casino, 85.
Moskwa, 21.

N

Narew (rzeka), 16.
Niedźwiadna, 100.
Nowe Piekuty, 29, 30, 42, 62.
Nowe Szepietowo, 11.
Nowosiołki, 10.
Nur, 42, 105.

O

Orvieto, 85.
Ostrołęka (dekanat ostrołęcki), 28, 66.
Ostrów Mazowiecka (dekanat ostrowski), 9, 28, 66.

P

Padwa, 85.
Pangia, 85.
Piotrowce, 10.
Płock (diecezja płocka), 28.
Podlasie (podlaskie województwo), 7, 8, 19, 81.
Połazie – patrz: Pułazie,
Połoń, 76, 105.
Porośl, 10.
Pruska, 28.
Prusy (Prusy Nowowschodnie), 8.
Przasnysz (dekanat przasnyski), 29.
Przytuły, 102.
Psków, 10.
Puławy, 26.

R

Racibory, 15.
Rajgród, 28.
Rosochate, 42.
Różan (dekanat różański), 28.
Różyca, 10.
Rydzewo, 28.
Rygałówka, 28.
Rzym-Watykan, 71, 73, 85.

S

Sejny (dekanat sejneński), 28.
Siemiatycze, 21.
Skarżysko Kamienna, 5.
Skwarki, 10.
Służewiec, 21.
Sokołów Podlaski, 16.
Sokoły, 28, 42.
Średnica – patrz Średnica,
St. Petersburg, 10.
Studzieniczna, 79.
Supraśl (powiat supraski), 8, 133.
Suraż, 148.
Suwałki (dekanat suwalski), 28, 79.
Szatanki, 10.
Szczuczyn, 28.
Szczytno, 85.
Szepietowo-Janówka, 8, 9, 10, 29, 50, 51, 52, 53, 93, 127, 140, 150.
Szepietowo-Ktery, 20.
Szepietowo Podleśne, 8, 9, 19, 20.
Szepietowo-Wawrzyńce, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 19, 20, 24, 27.
Szepietowo-Żaki, 8.
Szepietówka, 11, 12.
Szumowo, 60.

Ś

Śliwowo, 10.
Śniadowo, 28.
Średnica-Jakubowięta, 150.
Średnica-Maćkowięta, 10, 30, 57, 93, 126, 128, 150, 154.
Średnica-Pawłowięta, 150.

T

Teolin (dekanat teoliński), 28.
Tykocin (powiat tykociński), 8, 9, 25, 66, 69.

U

Uhowo, 10.

W

Wadowice, 77, 89, 97.

Warszawa, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 21, 22, 56, 67, 74, 79, 96, 138, 148.

Wąsosz, 28.

Wenecja, 85.

Wiedeń (Kongres Wiedeński), 9.

Wieprz (rzeka), 17.

Wigry, 67, 79.

Wilno (Wileńszczyzna), 10, 17, 19, 89.

Wiśniówek, 10.

Włosty-Olszanka, 14, 52, 69, 93.

Wojny, 7, 42.

Wojny-Krupy, 29, 30, 62.

Wojny-Piecki, 40.

Wysokie Mazowieckie (Mazowieck, powiat, dekanat wysokomazowiecki), 7, 11, 13, 14, 16, 17, 18, 24, 25, 28, 29, 30, 32, 41, 42, 47, 52, 57, 66, 80, 150, 154, 156.

Wyszków (dekanat wyszkowski), 28, 66.

Wyszonki Kościelne, 29, 30, 40, 42, 62, 90, 138.

Z

Zambrów, 17, 21.

Związek Radziecki, 24, 28.

Spis treści	Strona
ks. Antoni Bardłowski, <i>Słowo wstępne</i>	5
Grzegorz Michalski, <i>Rys historyczny dziejów Szepietowa</i>	7
Grzegorz Michalski, <i>Historyczna przynależność kościelno-administracyjna Szepietowa</i>	28
Wanda Stefaniak, <i>Geneza powstania Parafii pw. NMP Matki Miłosierdzia w Szepietowie</i>	31
Maria Gąsowska, <i>Początki istnienia Parafii (1982-1995)</i>	39
Grzegorz Godlewski, <i>Drugie dekada istnienia Parafii (1995-2005)</i>	60
ks. Antoni Bardłowski, Anna Brulińska, <i>Najważniejsze wydarzenia w życiu Parafii w latach 2004-2010</i>	69
Anna i Paweł Stańczak, <i>Rys postaci księży oraz organistów i kościelnych obsługujących Parafię</i>	90
Anna i Paweł Stańczak, <i>Opis architektoniczny budynków Parafii pw. NMP Matki Miłosierdzia w Szepietowie</i>	109
Sławomir Proniewski, <i>Kancelaria przy Parafii pw. NMP Matki Miłosierdzia w Szepietowie</i>	121
Katarzyna Marcelak, <i>Historia i dzień dzisiejszy parafialnego cmentarza grzebalnego</i>	131
Wanda Stefaniak, <i>Ofiarodawcy i darczyńcy Kościoła</i>	138
Ryszard Grodzki, <i>Wpływ Parafii na jej mieszkańców</i>	150
Anna Pawłowska, <i>Zakończenie</i>	167
Indeks osobowy	170
Indeks nazw geograficznych	179

Europa inwestująca w obszary wiejskie

Publikacja współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach osi 4 LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013

